

อภินันทนาการ

คำเรียกญาติภาษาเวียดนามในจังหวัดนครพนม : กรณีศึกษาคนไทยเชื้อสายเวียดนาม
ในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส ตำบลในเมือง และหมู่บ้านนาจาก ตำบลหนองญาติ สำนักหอสมุด
จำเกอเมือง จังหวัดนครพนม

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร
วันลงทะเบียน..... - 4 พ.ย. 2557
เลขทะเบียน..... ๑๖๖๙๕๓๐
เลขเรียกหนังสือ... ป..... PL
4371
ชั้น ๑๔
๒๕๗

วิทยานิพนธ์เสนอปณทิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์

กรกฎาคม 2557
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

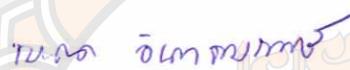
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "คำเรียกญาติภาษาเวียดนามในจังหวัดนครพนม: กรณีศึกษาคนไทยเชื้อสาย
เวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส ตำบลโนเมือง
และหมู่บ้านนาจาก ตำบลหนองญาติ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม"
ของ ณัฐรุ่ง จันทร์เต็ม
ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ สายแสง)

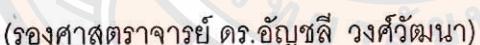
ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ดร.ชมนดา อินทามรงค์)

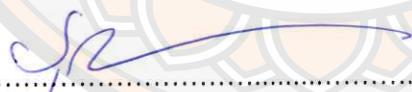
กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา จิรันนทนาภรณ์)

กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี วงศ์วัฒนา)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ดร.สุชาดา เจียมpong)

อนุมัติ

(ศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ บัวสนิช)

คณะกรรมการ

2.5 พ.ศ. 2557

ประกาศคุณภาพ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกุณามของ ดร. ชุมนาด อินทามรรักษ์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา ชี้แนะ แก้ไข ขัดเกลาสำนวนในการทำวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำต่อติดต่อระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการวิทยานิพนธ์อันประกอบไปด้วยรองศาสตราจารย์ ดร. สุพัตรา จิรันนทนาภรณ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. อัญชลี วงศ์วัฒนา กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ สายแสง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร. สุชาดา เจียพงษ์ กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กุณนาให้คำแนะนำต่อติดต่อจนแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ด้วยความเข้าใจใส่ใจทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์และทรงคุณค่า

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณผู้บอกรากษาทั้ง 60 คนที่ได้ให้ความร่วมมือในการบอกรากษาและข้อมูล ขอขอบคุณคุณลุงอนันต์ พุทธิสถาวรกุล หัวหน้าชุมชนวัดอรัญญิกาวาสที่ให้ความช่วยเหลือติดต่อผู้บอกรากษา ขอขอบคุณคุณองเตียวและลูกหลานลุงโถในหมู่บ้านนาจากทุกท่าน ขอขอบคุณคุณมาโนช แตงต้ม คุณสุริยันต์ สุรเกรียงไกรและบรรดาเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ชาวเวียดนามที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล

เนื่องสิ่งอื่นใดกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาภาษาเวียดนามสำหรับเด็กและเยาวชนและผู้ที่สนใจมากก็น้อย

ธันย์สุชา จันทร์เต็ม

ชื่อเรื่อง	คำเรียกญาติภาษาเวียดนามในจังหวัดนครพนม: กรณีศึกษาคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส ตำบลในเมือง และหมู่บ้านนาจาก ตำบลหนองญาติ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
ผู้วิจัย	ธนกรรดา จันทร์เต็ม
ประธานที่ปรึกษา	ดร. ชมนัด อินทามรรักษ์
กรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. สุพัตรา จิรันนทนาภรณ์ รองศาสตราจารย์ ดร. อัญชลี วงศ์วัฒนา
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล, 2556
คำสำคัญ	คำเรียกญาติพื้นฐาน คำเรียกญาติไม่พื้นฐาน มิติแห่งความแตกต่าง วรรณศาสตร์ชาติพันธุ์

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคำเรียกญาติพื้นฐานและไม่พื้นฐาน ของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและหมู่บ้านนาจาก อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ตามแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ โดยให้วิเคราะห์องค์ประกอบ และเพื่อชี้ให้เห็น ลักษณะทางวัฒนธรรมที่สะท้อนจากความหมายของคำเรียกญาติ

ข้อมูลวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้บอกรากษาจากสองชุมชนฯ ละ 30 คน ผลการวิจัย พบร่วม คำเรียกญาติพื้นฐานในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสจำนวน 24 คำ แตกต่างกันด้วยมิติแห่งความ แตกต่าง 6 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ อายุ สายเลือด เพศ ฝ่ายพ่อแม่ และความเป็นทางการ คำเรียก ญาติพื้นฐานในหมู่บ้านนาจากจำนวน 26 คำ มีมิติแห่งความแตกต่าง 7 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ อายุ สายเลือด เพศ ฝ่ายพ่อแม่ ความเป็นทางการ และการยกย่อง คำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคน “ไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส” จำนวน 26 คำ และคำเรียกญาติไม่พื้นฐานใน หมู่บ้านนาจากจำนวน 25 คำ มีมิติแห่งความแตกต่าง 7 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ อายุ เพศ สายเลือด ฝ่ายพ่อแม่ เพศของผู้พูด และการแต่งงานใหม่

ผลการวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกญาติจะชี้ให้เห็นลักษณะวัฒนธรรม คือคำเรียก ญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสจะหักโหมกันมากกว่าคน “ไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส” ในขณะที่คำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจะหักโหมกันน้อยกว่าคน “ไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส” การเน้นเพศชายหรือฝ่ายพ่อ

Title	VIETNAMESE KINSHIP TERMS SPOKEN IN NAKHON PHANOM: A CASE STUDY OF VIETNAMESE – THAI SPEAKERS IN WAT ARANYIKAWAT COMMUNITY (MUANG SUB-DISTRICT) AND NACHOK VILLAGE (NONG YAT SUB-DISTRICT)
Author	Thanattha Jantem
Advisor	Chommanad Intajamornrak, Ph.D.
Co - Advisor	Associate Professor Suphatra Jirananthanaporn, Ph.D. Associate Professor Unchalee Wongwatthana, Ph.D.
Academic Paper	Thesis Master of Art Degree in Linguistics, Naresuan University, 2013
Keywords	Basic kinship terms, Non-basic kinship terms, Dimensions of contrast, Ethnosemantics

ABSTRACT

The purpose of this study is to carry out a componential analysis of the basic and non-basic kinship terms used by Vietnamese – Thai speakers in Wat Aranyikawat Community and Nachok Village and to point out significant characteristics of Vietnamese – Thai speakers culture as reflected in the systems of the kinship terms.

The data used in this study was elicited from thirty informants of two ethnic origins. The results of the study show that the twenty four words in basic kinship terms of the Vietnamese – Thai speakers in Wat Aranyikawat community have six dimensions of contrast: generation, age, lineality, sex, parental link and formal. The twenty six words in basic kinship terms of the Vietnamese – Thai speakers in Nachok Village have seven dimensions of contrast: generation, age, lineality, sex, parental link, formal and praise. As for non-basic kinship terms, the twenty six words in non-basic kinship terms of the Vietnamese – Thai speakers in Wat Aranyikawat community and the twenty five words in non-basic kinship terms of the Vietnamese – Thai speakers in Nachok Village have seven dimensions: generation, lineality, age, sex, parental link, sex of the speaker, and new marriage.

The result of componential analysis reflect significant characteristics of culture that kinship terms of Vietnamese – Thai speakers in Wat Aranyikawat Community show the seniority cultural characteristics and kinship terms of Vietnamese – Thai speakers in Nachok Village show the patriarchy cultural characteristics.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษา	3
ขอบเขตของงานวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดและทฤษฎีเคราะห์องค์ประกอบ (Componential analysis).....	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบครอบครัวและเครือญาติ	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคำเรียกญาติ	17
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเวียนดนาม	22
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดนครพนม (ชุมชนวัดอรัญญิกาวาส และหมู่บ้านนาจอก).....	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
สำรวจจุดเก็บข้อมูล.....	40
คัดเลือกผู้บอกรfila.....	40
เครื่องมือในการเก็บข้อมูล	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	49
คำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม.....	49
คำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม	74
วัดมัณฑร์ที่สะท้อนจากคำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม	97
5 บทสรุป.....	102
สรุปผลการวิจัย.....	102
อภิปรายผลการวิจัย.....	105
ข้อเสนอแนะ.....	112
บรรณานุกรม.....	113
ประวัติผู้วิจัย.....	117

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยเดี่ยวนามหนึ่ง 24	
2 หน่วยเสียงสะภาษาเดี่ยวนามหนึ่ง 24	
3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาเดี่ยวนามหนึ่ง 25	
4 หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาเดี่ยวนามกลาง 25	
5 หน่วยเสียงสะภาษาเดี่ยวนามกลาง 26	
6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาเดี่ยวนามกลาง 27	
7 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างหน่วยเสียงภาคเหนือและภาคกลาง ภาษาเดี่ยวนาม 27	
8 แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 41	
9 ตัวอย่างการแสดงคำและความหมายของคำเรียกญาติโดยใช้อักษรย่อภาษาอังกฤษ ... 47	
10 ตัวอย่างการนำเสนอระบบคำเรียกญาติที่วิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย ในภาพรวม 48	
11 คำและความหมายคำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชน วัดอรัญญิกาวาส 55	
12 ระบบคำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส..... 58	
13 คำและความหมายคำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอก 66	
14 ระบบคำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอก 68	
15 คำเรียกญาติพื้นฐานที่ความหมายเหมือนกันในภาษาเดี่ยวนามของคนไทย เชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านนาจอก 69	
16 คำเรียกญาติพื้นฐานที่รูปคำต่างกันแต่ความหมายเหมือนกันในภาษา เดี่ยวนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและ ในหมู่บ้านนาจอก 72	
17 คำเรียกญาติพื้นฐานที่รูปคำเหมือนกันแต่ความหมายต่างกันในภาษาเดี่ยวนาม ของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านนาจอก... 73	

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
18 คำเรียกญาติพื้นฐานที่รูปคำและความหมายต่างกันในภาษาเวียดนามของคนไทย เชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านจากออก	73
19 คำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่มีใน หมู่บ้านจากแต่ไม่มีในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส	74
20 คำและความหมายของคำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส	80
21 ระบบคำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัด อรัญญิกาวาส	82
22 คำและความหมายของคำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ในหมู่บ้านจากออก	89
23 ระบบคำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านจากออก	91
24 คำเรียกญาติไม่พื้นฐานที่รูปคำและความหมายเหมือนกันในภาษาเวียดนาม ของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านจากออก... <td>93</td>	93
25 คำเรียกญาติไม่พื้นฐานที่มีรูปคำหรือเสียงต่างกันแต่ความหมายเหมือนกัน ในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส และในหมู่บ้านจากออก	94
26 คำเรียกญาติไม่พื้นฐานที่มีรูปคำเหมือนกันแต่มีความหมายต่างกันในภาษา เวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส และในหมู่บ้านจากออก	96
27 คำเรียกญาติไม่พื้นฐานที่รูปคำและความหมายต่างกันในภาษาเวียดนาม ของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านจากออก... <td>97</td>	97
28 คำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามใน ชุมชนอรัญญิกาวาสในมิติแห่งความแตกต่างด้านอายุ	98

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

29 เปรียบเทียบจำนวนคำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชน วัดอรัญญิกาวาสและหมู่บ้านนาจาก	99
30 เปรียบเทียบจำนวนคำเรียกญาติในรุ่นอายุ +1 สาย香ของคนไทยเชื้อสาย เวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านนาจาก	100

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 แผนที่แสดงการแบ่งเขตในประเทศไทยเดียวกันตามภาษา.....	23
2 แผนที่ชุมชน 23 ชุมชน ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดนครพนม.....	35
3 แผนที่หมู่บ้านนาจอก อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม.....	38

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ในการศึกษาวัฒนธรรมของมนุษย์นั้น อมรา ประสิทธิรัฐสินธุ์ (2549, หน้า 81) ได้กล่าวไว้ว่า แต่เดิมการศึกษาวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ มักมองทุกสิ่งทุกอย่างเป็นวัตถุวิสัย (objective) ซึ่งศึกษาจากมุมมองของคนภายนอก โดยใช้แค่การสังเกตการณ์เป็นวิธีที่ได้ข้อมูลมาโดยไม่ต้องทำความรู้จักหรือเข้าใจระบบความคิดของกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ๆ เป็นผลทำให้ผลการวิเคราะห์คลาดเคลื่อนไปจากวัฒนธรรม ความคิด และความเชื่อจริง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์นั้น ดังนั้น จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดพื้นฐานการศึกษาวัฒนธรรมจากการสังเกตการณ์อย่างผิวนิเเพน มาเป็นการศึกษาวิเคราะห์ระบบความคิดหรือระบบ ปริชานาที่ทำให้นึกถึงกลุ่มคนและวัฒนธรรมโดยสิ่งที่จะช่วยให้สามารถศึกษาวิเคราะห์ระบบความคิดของมนุษย์ได้ คือ ภาษาที่มีความหมายหรือคำในภาษาบ้านเมือง ซึ่งแนวทางการศึกษานี้ เรียกว่า การศึกษาทางอրรถศาสตร์ชาติพันธุ์

คำเรียกญาติ (Kinship term) เป็นสิ่งที่ระบุหรือบ่งชี้ลำดับและสถานการณ์ความเป็นเครือญาติครอบครัวของแต่ละบุคคลโดยสายโลหิตและโดยการสมรสซึ่งในแต่ละวัฒนธรรมมีกฎเกณฑ์กำหนดชื่อแตกต่างกัน คำเรียกญาติจึงสามารถให้ข้อมูลข่าวสารทางวัฒนธรรมและสังคมนั้นๆ (ประสิทธิ์ สาวสิดญาติ, 2539) การเข้าถึงวัฒนธรรมนี้เองจะทำให้เข้าใจถึงระบบโนทศรีปริชานา ความรู้ ความรู้สึกนิยมคิดของคนในสังคม

วิธีการทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์มีบทบาทในการวิเคราะห์คำเรียกญาติ เนื่องจากภาษาจะเข้าใจถึงระบบเครือญาติในสังคมนั้นๆ จะต้องเข้าใจความหมายของคำเรียกญาติให้ถ่องแท้และลึกซึ้งพอกัน กับเจ้าของภาษาหรือเจ้าของวัฒนธรรมนั้นๆ (วิภัสรินทร์ ประพันธ์ศิริ, 2535, หน้า 2)

ภาษาไทยมีการแบ่งตามถิ่นได้ 4 ถิ่น คือ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นใต้ ซึ่งแต่ละถิ่นมีการใช้ภาษาแตกต่างกัน เช่นคำว่า “พี่สาว” ในภาษาไทยถิ่นเหนือ ใช้คำว่า /pi:/³ ในภาษาไทยถิ่นอีสานใช้คำว่า /?paŋ/² คำว่า “พ่อของแม่” ในภาษาไทยมาตรฐาน ใช้คำว่า /ta:/¹ ในภาษาไทยถิ่นเหนือ (เชียงใหม่, ลำปูน) ใช้คำว่า /po:³ ?ui⁴/ (วิภัสรินทร์ ประพันธ์ศิริ, 2535, หน้า 35) และในภาษาไทยถิ่นใต้ (นครศรีธรรมราช) ใช้คำว่า /po:w:⁶ thaw²/ (เยาวลักษณ์ เจริมเกียรติ, 2542, หน้า 240) เป็นต้น ในภาษาเวียดนามก็ เช่นเดียวกัน มีการใช้คำศัพท์ที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค เช่น คำว่า “แก้ว” ในภาษาเวียดนามเหนือใช้คำว่า /kók / - “cốc” ส่วนในภาษาเวียดนามกลางและเวียดนามใต้ใช้คำว่า /i/ - “iy” คำว่า “ข้อน” ใน

ภาษาเวียดนามเนื้อใช้คำว่า /thia/ - "thia" ส่วนในภาษาเวียดนามได้ใช้คำว่า /mən̥tŋ/ - "mən̥tŋ" เป็นต้น ส่วนคำเรียกญาติมีความแตกต่างกัน เช่น คำว่า "พ่อ" ในภาษา เนื้อใช้คำว่า /bó/ - "bó" ส่วนในภาษาเวียดนามกลางและเวียดนามได้ใช้คำว่า /ba/ - "ba" และ /ca/ - "cha" เป็นต้น

ในประเทศไทยมีคนไทยเชื้อสายเวียดนามอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และอาศัยอยู่อย่าง หนาแน่นแบบลุ่มแม่น้ำโขง บริเวณจังหวัดหนองคาย ศกลนคร อุดรธานี อุบลราชธานี และนครพนม แต่จังหวัดที่มีความหลากหลายทางภูมิลำเนาเดิมของบรรพบุรุษคนไทยเชื้อสายเวียดนาม คือ จังหวัดนครพนม

การอพยพของชาวเวียดนาม พบร่วมกับการอพยพเข้ามาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 และอพยพ หลังไอลมาเรือย ๆ จนถึงสมัยสังคมรวมเวียดนาม ทำให้จังหวัดนครพนมเต็มไปด้วยชาวเวียดนาม ที่มาระยะห่าง 2 ภูมิภาคหลัก ๆ คือ ภาคเหนือและภาคกลาง โดยตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยเป็นกลุ่มและเป็น ชุมชนที่เป็นเอกเทศจึงมีลักษณะเฉพาะตัวที่บ่งบอกความเป็นเชื้อชาติเวียดนามได้อย่างชัดเจน (Som-Indra, 2003, หน้า 1) ในจังหวัดนครพนมมีคนไทยเชื้อสายเวียดนามอาศัยกระจายตาม ชุมชนต่างๆ แต่มีคนไทยเชื้อสายเวียดนามอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส ซึ่งมี ภูมิลำเนาเดิมจากภาคเหนือของประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่ และหมู่บ้านนาจากซึ่งมีภูมิลำเนา เดิมจากภาคกลางของประเทศไทยเช่นเดียวกัน ภาษาเวียดนามทั้งสองพื้นที่มีระบบคำเรียกเครื่องหมายที่ เหมือนและต่างกัน เห็นได้จากการใช้ภาษาที่ต่างกัน เช่น คำว่า "ป้า" คนไทยเชื้อสายเวียดนามใน ชุมชนวัดอรัญญิกาวาสใช้คำว่า /bák/ ซึ่งเหมือนกันกับที่พูดในภาคเหนือของประเทศไทย เช่นคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจากใช้คำว่า /ʔɔ:/ ซึ่งเหมือนกันกับที่พูดในภาคกลาง ของประเทศไทยเชื้อสายเวียดนาม คำว่า "น้าเยย" ชุมชนวัดอรัญญิกาวาสใช้คำว่า /kɔw/ ส่วนหมู่บ้านนาจาก ใช้คำว่า /ເພອງ/

นอกจากนี้การศึกษาคำเรียกญาติในภาษาต่างๆ เช่น ในการศึกษาคำเรียกญาติในภาษา คำเมือง ของวิภัสสรินทร์ ประพันธ์สิริ (2535) ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และ ลำปาง มีความแตกต่างกันด้านมิติแห่งความแตกต่าง ทำให้มองเห็นถึงวัฒนธรรมบางประการของ ล้านนาคือวัฒนธรรมระบบอาชูโสและการเน้นฝ่ายแม่ รวมทั้งการศึกษาคำเรียกญาติของคนไทย เชื้อสายมุสลิม 3 เชื้อสายคือมุสลิมมาเลเซีย มุสลิมจาม-ເຊມและมุสลิมเปอร์เซีย ของรากรัน ติระ (2545) ที่พบว่ามีมิติแห่งความแตกต่างต่างกัน ทำให้มองเห็นวัฒนธรรมการเน้นอาชูโสและการเน้น เพศชาย ความแตกต่างของคำเรียกญาติตามบุรุษผู้ชายต่างๆที่พูนนี้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาคำเรียก ญาติภาษาเวียดนามเนื้อและเวียดนามกลาง โดยให้ชุมชนวัดอรัญญิกาวาสเป็นตัวแทนภาษา

เวียดนามเหนือ และหมู่บ้านนาจากเป็นตัวแทนภาษาเวียดนามกลางเพื่อหาความคล้ายคลึงและความแตกต่างทางด้านภาษา สังคมและวัฒนธรรม

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

- เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคำเรียกญาติของภาษาเวียดนามเหนือที่พูดในชุมชนวัด อรัญญิกาวาสและเวียดนามกลางที่พูดในหมู่บ้านนาจาก จังหวัดนครพนม
- เพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมที่สะท้อนจากคำเรียกญาติในภาษาเวียดนามเหนือที่พูด ในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและภาษาเวียดนามกลางที่พูดในหมู่บ้านนาจาก จังหวัดนครพนม

ขอบเขตของงานวิจัย

- การออกเสียงต่างกันของสระหรือวรรณยุกติในคำเรียกญาติภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้งสองชุมชนจะวิเคราะห์ว่าเป็นคนละรูปค่า เช่น คำว่า “พ่อ” ในชุมชนวัด อรัญญิกาวาส ออกเสียงเป็น [bó] แต่ในหมู่บ้านนาจากออกเสียงเป็น [ba:] จะถือว่าคำเรียกญาติ สองคำนี้มีรูปค่าต่างกัน เป็นต้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

- มิติแห่งความแตกต่าง หมายถึง คุณสมบัติทางความหมายของคำ ซึ่งเป็น องค์ประกอบทางความหมายที่สำคัญ ซึ่งทำให้แตกต่างกัน ได้แก่ รุ่นอายุ (Generation) สายเลือด (Lineality) อายุ (Age) เพศ (Sex) ฝ่ายพ่อ/แม่ (Parental link) ความเป็นทางการ (Formal) ภารຍก ย่อง (Praise) เพศของผู้พูด (Sex of speaker) และการแต่งงานใหม่ (New Marriage)

- คำเรียกญาติพื้นฐาน หมายถึง คำที่ใช้เรียกเครือญาติที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ความสัมพันธ์ทางสายเลือดโดยตรง ได้แก่ ทวด (หรือลำดับที่สูงกว่าทวด) ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลูก เป็นต้น กลุ่มที่ 2 ความสัมพันธ์ทางสายเลือดที่ไม่ใช้สายตรง ได้แก่ ทวด (พี่/น้องของทวดสายตรง) ตา (พี่/น้องของปู่หรือตาสายตรง) ลุง ป้า น้า อา เป็นต้น (เยาวลักษณ์ เฉลิมเกียรติ, 2542, หน้า 7)

- คำเรียกญาติไม่พื้นฐาน หมายถึง คำเรียกญาติที่แสดงความสัมพันธ์โดยการแต่งงาน เท่านั้น ไม่เป็นคำที่แสดงความสัมพันธ์ทางสายเลือด เช่น คำว่า พี่เขย พี่สะใภ้ น้องชาย น้องสาว น้ำใจ เป็นต้น (วรรณร์ ติระ, 2545, หน้า 8)

- คนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส หมายถึง คนไทยที่มีเชื้อสาย เวียดนาม เกิดในเมืองไทย มีสัญชาติไทย และมีสิทธิเหมือนกับคนไทย แต่มีบรรพบุรุษเป็นชาว

เวียดนามเหนือที่อพยพมาอยู่ในชุมชนวัดอรัญญิการาช ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

5. คนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิการาช หมายถึง คนไทยที่มีเชื้อสายเวียดนาม เกิดในเมืองไทย มีสัญชาติไทย และมีสิทธิเหมือนกับคนไทย แต่มีบรรพบุรุษเป็นชาวเวียดนามกลดังที่อพยพมาอยู่ในหมู่บ้านนาจาก ตำบลหนองญาติ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

สมมติฐานของการวิจัย

1. คำเรียกญาติของสองชุมชนมีจำนวนและมิติแห่งความแตกต่างต่างกัน
2. คำเรียกญาติในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามสะท้อนวัฒนธรรม การเน้นความอาภูมิและเน้นเพศชายหรือฝ่ายพ่อ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เข้าใจระบบเครือญาติ ความหมายของคำ และวัฒนธรรมการใช้คำเรียกญาติ ในภาษาเวียดนามของคนในชุมชนวัดอรัญญิการาชและชุมชนบ้านนาจาก ตลอดจนความแตกต่าง และความคล้ายคลึงของภาษาและวัฒนธรรมอันจะนำไปสู่การสื่อสารซึ่งกันและกันได้ถูกต้อง
2. เป็นประโยชน์ในการศึกษาคำ ความหมาย และวัฒนธรรมการใช้คำเรียกญาติที่ถูกต้อง สำหรับบุคคลที่ต่างวัฒนธรรมที่เป็นคนไทยด้วยกันและคนต่างชาติ
3. เป็นแนวทางในการศึกษาทั้งภาษา สังคม และวัฒนธรรมของภาษาเวียดนาม ในจังหวัดนครพนม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง คำเรียกญาติภาษาเวียดนามในจังหวัดนครพนม : กรณีศึกษาคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและหมู่บ้านนาจาก จังหวัดนครพนม มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเคราะห์องค์ประกอบ (Componential analysis)
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบครอบครัวและเครือญาติ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคำเรียกญาติ
4. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเวียดนาม
5. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดนครพนม (ชุมชนวัดอรัญญิกาวาส และหมู่บ้านนาจาก)

แนวคิดและทฤษฎีเคราะห์องค์ประกอบ (Componential analysis)

จุดประสงค์ในการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับข้องกับทฤษฎีหรือแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบคือ เพื่อให้เข้าใจว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบคืออะไร มีหลักการและแนวคิดอย่างไร เพื่อที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกญาติ

การวิเคราะห์องค์ประกอบความหมาย (Componential analysis) เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลวรรณคดี มีหลักการเพื่อจำแนกคำออกจากคำอื่นๆ ในกลุ่มคำเดียวกัน โดยการนำคำในกลุ่มมาแจกแจงความหมายย่อยหรือที่เรียกว่าอรรถลักษณ์ (Semantic feature) หรือองค์ประกอบทางความหมาย (Semantic componential) ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ทางความหมายของคำในกลุ่มคำ (มนสิกา เสงสุวรรณ, 2550, หน้า 16)

ไนด้า (1975 ข้างใน ปิยลักษณ์ อุปนิสากร, 2549, หน้า 13) กล่าวถึงหลักการสำคัญของ การวิเคราะห์ความหมาย ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ใน การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย จะต้องคำนึงถึงสำคัญ 4 ประการ ประการแรกคือ ชื่อหรือคำศัพท์ของสิ่งที่อ้างอิงถึง ประการที่สอง คือ การตีความหมายของคำศัพท์ซึ่งจะเป็นกระบวนการการสำคัญที่ทำให้ได้ความหมายแก่นของคำศัพท์ ประการที่สาม คือ การให้คำจำกัดความคำศัพท์ซึ่งเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญในการนำเอาความหมายแก่นของแต่ละคำศัพท์มาเรียบเรียงใหม่เป็นความหมายที่ครบถ้วนและได้

ใจความสมบูรณ์ที่สุด และสุดท้ายประการที่สี่คือ การจัดประเภท ซึ่งหมายถึง การจัดกลุ่ม ความหมายที่เหมือนกันและที่ต่างกันเพื่อกำหนดมิติแห่งความแตกต่าง

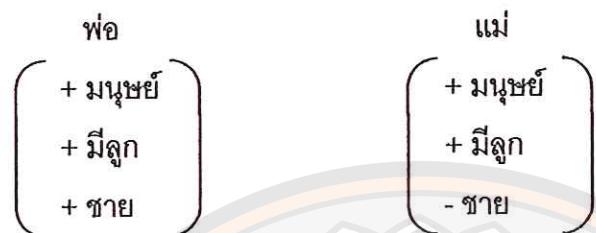
ในค่า (Nida 1979) และ แคทท์ และฟ็อเดอร์ (Katz and Fodor, 1963 ข้างใน Prasitrathsint, 2006, หน้า 84-85) กล่าวถึงแนวคิดวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ คือ คำแต่ละคำ สามารถแยกออกเป็นหลายองค์ประกอบทางความหมาย (Semantic components) หรือ օรรถลักษณ์ (Semantic features) และจะต้องระบุօรรถลักษณ์ที่จำเป็นและเพียงพอ" (Necessary and sufficient) ซึ่งแยกความหมายของคำให้เป็นจากกิจกรรมนั้นในแวดวงคำศัพท์เดียวกันและจะต้อง รู้ว่าคำที่นำมากวิเคราะห์สัมพันธ์กันหรือไม่

Kumtanode (2006) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า องค์ประกอบทางความหมาย (Semantic components) หรือ օรรถลักษณ์ (Semantic features) เนื่องจากการกำหนดมิติแห่งความแตกต่าง (Dimensions of contrast) แล้วพิจารณาคำที่วิเคราะห์ว่าแตกต่างกันในแนวใดบ้าง จากนั้นกำหนด օรรถลักษณ์ในแต่ละมิติความแตกต่าง เช่น เรื่องการวิเคราะห์คำเรียกญาติ มีมิติแห่งความแตกต่าง เรื่องเพศ รุ่นอายุ และสายเลือด เป็นต้น ในมิติเรื่องเพศ เราแยกออกวิเคราะห์เป็น [ชาย] กับ [หญิง] คำว่า พ่อ กับ แม่ ในระบบภาษาตัวเองของไทย แตกต่างกันที่ คำว่า พ่อ มีองค์ประกอบของความหมาย เป็น [ชาย] แต่คำว่าแม่ มีองค์ประกอบเป็น [หญิง] เป็นต้น ทั้งนี้ต้องใช้องค์ประกอบความหมาย หรือ օรรถลักษณ์ในหลาย ๆ มิติรวมกัน และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคือ การหาความเหมือน และความแตกต่างของคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน เพื่อทำให้เห็นการมองโลกของคนในสังคมที่ ต่างกัน เช่น คำเรียกญาติในภาษาอังกฤษ คำว่า brother กับ sister มีองค์ประกอบในมิติเรื่อง เพศ ซึ่งไม่ตรงกับคำเรียกญาติคำใดที่มีความหมายตรงกันกับภาษาไทย เนื่องจากคำว่า พี่ กับ น้อง ใน ภาษาไทยต่างกันด้วยมิติเรื่องอายุ ซึ่งในภาษาอังกฤษก็ไม่มีความหมายที่ตรงตัวเช่นเดียวกัน นอกจากรากที่ยังมีคำว่า grandfather กับ grandmother มีองค์ประกอบในมิติเรื่อง เพศ และ สาย ความสัมพันธ์ฝ่ายพ่อหรือแม่ ซึ่งเมื่อแปลให้ตรงกับภาษาไทยไม่มีคำใดที่ตรงและถูกต้องจริงๆ การ วิเคราะห์องค์ประกอบนี้เองทำให้เราเห็นว่าการมองโลกคนอังกฤษกับคนไทยต่างกัน ซึ่งการมอง โลกที่ต่างกันนั้นก็เนื่องมาจากระบบที่อภิภูมิที่สังคมได้สร้างขึ้น และสะท้อนให้เห็นได้โดย ภาษาที่ต่างกัน

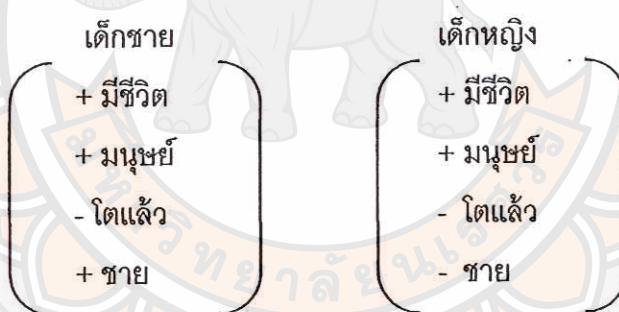
ส่วนหลักการและขั้นตอนในการวิเคราะห์องค์ประกอบนั้น เพียรศิริ วงศ์วิภาณ์ (2525, ข้างใน ปิยลักษณ์ อุปนิสั�ก 2549, หน้า 14) กล่าวถึงหลักการในการวิเคราะห์เบื้องต้น 2 หลักการ

1. ความหมายของคำ นำมาจำแนกเป็นส่วนความหมายย่อยได้ ส่วนย่อยเหล่านี้เรียกว่า օรรถลักษณ์ (semantic feature) หรือ องค์ประกอบทางความหมาย (Semantic components)

2. อรรถลักษณ์แต่ละประการที่ประกอบขึ้นมาเป็นความหมายของแต่ละคำนั้น มิใช่ อรรถลักษณ์ที่พับในคำเพียงคำเดียว กล่าวคือ อรรถลักษณ์เป็นเครื่องช่วยให้เราเห็นความสัมพันธ์ ของความหมายของคำต่างๆ ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนภูมิของอรรถลักษณ์ของคำต่างๆ ได้ ดังตัวอย่าง การแสดงแผนภูมิของอรรถลักษณ์คำว่า พ่อ แม่ ดังนี้

ในการแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายของคำในภาษาไทย เพียรศิริกล่าวว่า คำบางคำ มีความสัมพันธ์ทางความหมายใกล้ชิดกันมาก และบางคำมีความสัมพันธ์ทางความหมายน้อยมาก หรือไม่มีเลย ตัวอย่าง คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาก เช่น เด็กชาย กับ เด็กหญิง สามารถแยก แจงความหมายย่อยในรูปของอรรถลักษณ์ได้ดังนี้

คำทั้งสองมีอรรถลักษณ์ที่เหมือนกันคือ $[+ \text{ชีวิต} + \text{มนุษย์} - \text{โตแล้ว}]$ อรรถลักษณ์ [ชาย] ทำให้คำทั้งสองนี้แตกต่างกัน กลุ่มอรรถลักษณ์ดังกล่าวทำให้คำทั้งสองแยกออกจากคำนาม สัตว์ พืช สิ่งของ ฯลฯ ในกรณีเคราะห์ส่วนใหญ่ผู้วิเคราะห์มักกำหนดให้อรรถลักษณ์ต่างๆ มีค่าเป็น 2 ค่า (Binary value) ดังนั้นจึงมีเครื่องหมาย + หรือ - ประกอบหน้าอรรถลักษณ์นั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ แทนที่ จะใช้อรรถลักษณ์ $[+ \text{ชาย}]$ กับ $[+ \text{หญิง}]$ จึงใช้อรรถลักษณ์ $[+ \text{ชาย}]$ สำหรับเด็กชาย และ อรรถลักษณ์ $[-\text{ชาย}]$ สำหรับเด็กหญิง ซึ่งกลุ่มอรรถลักษณ์จะรวมกันอยู่ภายใต้เครื่องหมาย []

อรรถลักษณ์บางอรรถลักษณ์ทำให้ความหมายโดยนัยเกี่ยวกับอรรถลักษณ์อื่นได้ เช่น อรรถลักษณ์ $[+ \text{มนุษย์}]$ ให้ความหมายโดยนัยเกี่ยวกับอรรถลักษณ์ $[+ \text{มีชีวิต}]$ ดังนั้นในการแสดง อรรถลักษณ์ของคำนามจึงไม่จำเป็นต้องแสดงอรรถลักษณ์ที่เป็นความหมายโดยนัยของอรรถ

ลักษณ์นี้มีผลทำให้การระบุของลักษณ์บางอย่างลดลง คำนามสองคำข้างต้นจึงสามารถระบุของลักษณ์ได้ใหม่ดังนี้

เด็กชาย	เด็กหญิง
+ มนุษย์	+ มนุษย์
- โตแล้ว	- โตแล้ว
+ ชาย	- ชาย

เพียรศิริ วงศิริวนานท์ (2525, ข้างใน ปีลักษณ์ อุปนิสاذร 2549 : 14) ได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณสมบัติของของลักษณ์ว่า คุณสมบัติของของลักษณ์แบ่งออกเป็น 2 ค่า เช่น + มีชีวิต - มีชีวิต เป็นของลักษณ์ที่บ่งบอกความแตกต่าง (Distinctive feature) ยังมีของลักษณ์อื่น ได้แก่ ของลักษณ์ที่ให้ความหมายเฉพาะเจาะจงไป จัดเป็นของลักษณ์แบบบรรยาย (Description features) ซึ่งของลักษณ์ดังกล่าวไม่มีของลักษณ์ที่มีค่าเป็นลบ

ไอลอน (1977, ข้างอิงในพรลัดดา เมฆบันทูร์, 2547, หน้า 24) เสนอไว้ว่า ความหมายของคำสามารถวิเคราะห์ได้จากการคุณภาพของทางความหมายหรือของลักษณ์ แต่ละของลักษณ์สามารถเป็นองค์ประกอบย่อยของคำได้หลายคำที่แตกต่างกัน โดยเปลี่ยนเที่ยบว่าของลักษณ์เหมือนกับอะตอมและความหมายคำเปลี่ยนได้กับโมเลกุล เช่น โมเลกุลของคำว่า "man" ประกอบด้วยอะตอม "male" "adult" "human" หรือโมเลกุลของคำว่า "woman" ประกอบด้วยอะตอม "female" "adult" "human" เป็นต้น

นอกจากนี้ อาทิต พุ่มอยู่ (2548, หน้า 4-5) ได้อธิบายถึงประเภทของของลักษณ์ที่อยู่ในงานวิจัยคำเรียกข้าว ว่ามีการใช้ของลักษณ์อยู่ 4 ประเภท คือแบบทวิลักษณ์ แบบเอกลักษณ์ แบบพหุลักษณ์ และแบบสหลักษณ์

1. ของลักษณ์แบบทวิลักษณ์ คือ ของลักษณ์ที่มีลักษณะทางความหมายเป็นแบบคู่ ตรงข้ามที่อยู่กันคนละข้าว +/- ซึ่งใช้สัญลักษณ์ + กับคำสองคำ เพื่อแสดงว่าคำนี้ "มี" หรือ "เป็น" ของลักษณ์นั้น และใช้สัญลักษณ์ - เพื่อแสดงว่าอีกคำนี้ "ไม่มี" หรือ "ไม่เป็น" ของลักษณ์ เช่น ของลักษณ์ที่ใช้บรรยายคำว่า "ข้าวสุก" และ "ข้าวสาร" ในภาษาไทย ลักษณะทางความหมายที่ทำให้คำสองคำนี้แตกต่างกันมีลักษณะเป็นแบบคู่ตรงข้าม คือ "ข้าวสุก" เป็น [+ อาหาร] และ "ข้าวสาร" ไม่เป็นอาหาร [- อาหาร] เป็นต้น

2. ของลักษณ์แบบเอกลักษณ์ คือ ของลักษณ์ที่มีลักษณะทางความหมายเป็นแบบโดยเดียวที่ไม่มีคู่ตรงข้าม ใช้สัญลักษณ์ + กับคำเพียงคำเดียว เพื่อแสดงว่าคำนี้ "มี" หรือ "เป็น"

วรรณลักษณ์นั้น แต่ไม่มีการใช้สัญลักษณ์ – เพื่อแสดงว่าคำนั้น “ไม่มี” หรือ “ไม่เป็น” วรรณลักษณ์นั้น เป็นจากคำที่ใช้สัญลักษณ์ – ไม่ถูกพบรึถูกตัดออกจากรายการคำเรียกข้าวด้วย เช่น คำว่า “ข้าวเปล่า” มีลักษณะทางความหมายแบบโดยเดียว มีวรรณลักษณ์ [+ เปล่า] ซึ่งเป็นคำที่อยู่ภายใต้มิติแห่งความแตกต่างเรื่องการปูนเพิ่มเติม เป็นต้น

3. วรรณลักษณ์แบบพหุลักษณ์ คือ วรรณลักษณ์ที่มีลักษณะทางความหมายเป็นแบบหลายสิ่งที่ไม่ใช่คู่ตรงข้าม ใช้สัญลักษณ์ + กับคำหลายๆ คำ เพื่อแสดงว่าคำเหล่านั้น “มี” หรือ “เป็น” วรรณลักษณ์นั้น แต่ไม่มีการใช้สัญลักษณ์ – เพื่อแสดงว่าคำนั้น “ไม่มี” หรือ “ไม่เป็น” วรรณลักษณ์นั้น เป็นจากมิติแห่งความแตกต่างที่ใช้วรรณลักษณ์เหล่านั้นไม่ได้มีลักษณะเป็นแบบคู่ตรงข้ามที่อยู่กันคนละข้อ +/- แต่เป็นมิติที่มีความหลากหลายมากกว่าสองลักษณะ การใช้วรรณลักษณ์แบบทวิลักษณ์จึงไม่เหมาะสม การใช้วรรณลักษณ์แบบพหุลักษณ์ใช้เพียง + กับวรรณลักษณ์หลายอย่าง วรรณลักษณ์ภาษาไทยมิติแห่งความแตกต่างเดียวกัน เช่น วรรณลักษณ์คำว่า “ข้าวแดง” และ “ข้าวกล้อง” ไม่มีลักษณะที่เป็นความหมายแบบคู่ตรงข้าม จึงต้องใช้วรรณลักษณ์แบบพหุลักษณ์คือ “ข้าวแดง” เป็นข้าวที่มีเปลือกอ่อนหุ่มสีแดง [+ สีแดง] และ “ข้าวกล้อง” เป็นข้าวที่มีเปลือกอ่อนหุ่มเป็นสีน้ำตาล [+ สีน้ำตาล] ซึ่งทั้งสองคำอยู่ภายใต้มิติแห่งความแตกต่างกันเรื่องสีของเปลือกอ่อนหุ่ม เป็นต้น

4. วรรณลักษณ์แบบสมลักษณ์ คือ วรรณลักษณ์ที่มีลักษณะเชิง + หรือ - ก็ได้ จึงอยู่กับบริบทการใช้ภาษา ซึ่งใช้สัญลักษณ์ + กับคำหนึ่งคำ เพื่อแสดงว่าคำนั้น “มี”/“เป็น” หรือ “ไม่มี”/“ไม่เป็น” วรรณลักษณ์นั้นก็ได้ เช่น คำว่า “ข้าว” ในภาษาไทย เป็นลักษณะทางความหมายที่ กว้างขวางครอบคลุมความหมายทั้งเป็นหรือไม่เป็นสิ่งนั้นก็ได้ จึงต้องใช้วรรณลักษณ์แบบสมลักษณ์ คือ “ข้าว” หมายถึง ข้าวที่เป็นพืช [+ พืช] ไม่ใช้อาหาร [- อาหาร] ก็ได้ หรือหมายถึงข้าวที่ไม่ใช่พืช [- พืช] แต่อาจจะเป็น [+ อาหาร] ก็ได้ ดังนั้นจึงต้องแสดงวรรณลักษณ์เป็นแบบสมลักษณ์ได้ดังนี้คือ “ข้าว” [+ พืช], [+ อาหาร] เป็นต้น

วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ มีผู้นำไปใช้วิเคราะห์เรื่องต่างๆ เช่น การศึกษาชื่อท่านนายไทยของ ป้ายลักษณ์ อุปนิสั�าร (2549) คำเรียกประเภทผู้ ของมนติการ เยงสุวรรณ (2550) การศึกษาคำเรียกรส ของอัญชลิกา ผาสุขกิจ (2543) การศึกษาศัพท์ประกอบอาหารตามภูมิภาค ของ Supapass Kumtianode (2006) การศึกษาชื่อชื่นมัดหมีของคนไทยวน ของพิจิตรฯ พานิชย์กุล (2547) การศึกษาคำเรียกรสในภาษาจีนแต่จีว ของพรลัดดา เมฆบันทูรย์ (2547) การศึกษาคำเรียกสัมผัสของกัณฑิมา รักวงศ์วาน (2550) และการศึกษาคำลงท้ายในภาษาเวียดนาม ของภัทรา ปีกษาแพทัย (2549) เป็นต้น

นอกจากนี้รัฐวิเคราะห์องค์ประกอบยังนำไปใช้เคราะห์ในคำเรียกญาติ เช่น การศึกษาลักษณะสำคัญบางประการในวัฒนธรรมไทยที่แสดงโดยคำเรียกญาติ ของอมรา ประสิทธิรัฐสินธุ (2533) การศึกษาคำเรียกญาติในภาษาคำเมือง ของวิภาวดีรัตน์ ประพันธ์สิริ (2535) การศึกษาคำเรียกญาติภาษาจีนยกเกี่ยวนในภาคใต้ของประเทศไทย ของศุภมาส เอ่งช้วน (2537) การศึกษาและเปรียบเทียบระบบเครือญาติของภาษาไทยและจีน ของ Prasithrathsint (1996) การศึกษาคำเรียกญาติพื้นฐาน และไม่พื้นฐานในภาษาไทยมาตรฐาน ของเยาวลักษณ์ เจริญเกียรติ (2542) การศึกษาคำเรียกญาติพื้นฐาน ของมุสลิมที่มีเชื้อสายต่างกันในกรุงเทพมหานคร ของ วรารถ ติระ (2545) รวมถึงการศึกษาคำเรียกญาติของคนไทยมุสลิมที่มีเชื้อสายต่างกันในกรุงเทพมหานคร ของ วรารถ ติระ (2545) รวมถึงการศึกษาคำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดนครพนมของผู้วิจัยเอง ซึ่งงานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกญาติที่กล่าวมาเบื้องต้น ผู้วิจัยจะนำเสนอในหัวข้อเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำเรียกญาติ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบครอบครัวและเครือญาติ

1. ครอบครัว

เหตุที่ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมเรื่องครอบครัว เป็นจากครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีความเกี่ยวโยงกับเครือญาติในสังคม ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงลักษณะโครงสร้างและรูปแบบของครอบครัว ผู้วิจัยจึงขออธิบายตามประเด็นดังนี้

1.1 คำจำกัดความของ “ครอบครัว”

ครอบครัวหมายถึงสมาชิกของกลุ่มสังคม ประกอบด้วยบิดา มารดา บุตร รวมถึงผู้มีส่วนร่วมโดยสิทธิและหน้าที่ เช่น บรรดาญาติ มิตร และคนที่พำนักอยู่ด้วยกันในครอบครัวกันว่าเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว (อุทัย นิรัณโต, 2519, หน้า 267) มีความสัมพันธ์ทางการสมรส และทางการสืบสายโลหิต (ณรงค์ เสิงประชา, 2538, หน้า 87) ซึ่งประกอบไปด้วยสามี ภรรยา และบุตร มีสัมพันธภาพที่เกี่ยวเนื่องกันตามกฎหมายหรือประเพณีของสังคม (ประสิทธิ์ สถาสติญาติ, 2539, หน้า 10)

นอกจากนี้ ณรงค์ เสิงประชา (2538, หน้า 87) ยังกล่าวถึงลักษณะโดยทั่วไปของครอบครัวว่า

- 1.1.1 ต้องการอยู่ร่วมกันระหว่างหน้าที่ของญาติและช่วยเหลือกัน
- 1.1.2 สมาชิกมีความสัมพันธ์ต่อกันในทางเพศและความสัมพันธ์ทางสายโลหิต
- 1.1.3 มีการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว

1.1.4 มีหน้าที่หลัก เช่น ให้กำเนิดบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมาย เลี้ยงดู อบรมให้เรียนรู้ ะเบี่ยงแบบแผนของสังคม ให้ความรักความอบอุ่น และกำหนดสถานภาพในสังคม

นิยพรวณ วรรณศิริ (2540, หน้า 189) กล่าวถึงความหมายของครอบครัวไว้ว่า ครอบครัวคือหน่วยทางสังคมหน่วยหนึ่ง หรือเป็นกลุ่มที่มีฐานะภาพ (status) เป็นตัวกำหนด ความสัมพันธ์ มีความผูกพันกันโดยบทบาทและหน้าที่ มีความคาดหวังต่อกัน ซึ่งอย่างน้อยที่สุด ต้องประกอบไปด้วยคู่สมรสหนึ่งคู่และลูกๆ ที่อาจจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชายก็ได้ แต่ในกรณีที่ บางครอบครัวมีเพียงสามีและภรรยา ก็เป็นครอบครัวได้หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีความผิดปกติของ ร่างกายไม่สามารถมีบุตรได้ และครอบครัวยังเป็นกลุ่มนิคมคลทางสังคม ซึ่งต้องมาจากการสมรส หรือการแต่งงานด้วย

ดังนั้นจึงสรุปความหมายของครอบครัวได้ว่า ครอบครัว คือ กลุ่มคนที่มี ความสัมพันธ์กัน ทั้งในด้านทางกฎหมาย ความสัมพันธ์ทางสายเลือด ประกอบด้วยพ่อ แม่ และลูก รวมถึงญาติพี่น้องที่อยู่ด้วยกัน

1.2 ประเภทของครอบครัว

อำนวย์ อาภาภิรม (2515, หน้า 142 – 143) ได้แบ่งประเภทครอบครัวในเกณฑ์ ต่างๆ ดังนี้ คือ

- 1.2.1 เกณฑ์จำนวนสมาชิก แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ครอบครัวเดียว (Nuclear family) และครอบครัวขยาย (Extended family)

- 1.2.2 เกณฑ์ที่อยู่อาศัยของคู่สมรส แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ คู่สมรสใหม่ อาศัยกับครอบครัวเจ้าปู่ (Patrilocal family) คู่สมรสใหม่อาศัยกับครอบครัวเจ้าสาว (Matrilocal family) และ คู่สมรสใหม่แยกออกจากปู่ย่าตายาย (Neolocal family)

- 1.2.3 เกณฑ์ความเป็นใหญ่ในครอบครัว แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ พ่อเป็น ใหญ่ในครอบครัว (Patriarchal family) แม่เป็นใหญ่ในครอบครัว (Matriarchal family) และ ทั้งพ่อ และแม่มีความเสมอภาคกัน (Equalitarian family)

- 1.2.4 เกณฑ์ความสัมพันธ์ทางสายโลหิต โดยอธิบายว่าเด็กที่เกิดมา มี ความสัมพันธ์ในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ มีความสัมพันธ์ฝ่ายพ่อ (Patrilineal) มีความสัมพันธ์ฝ่ายแม่ (Matrilineal)

นอกจากนี้ ณรงค์ เส้งประชา (2538, หน้า 91 - 92) ได้ใช้เกณฑ์แบ่ง ประเภทเพิ่มเติมได้อีก 2 เกณฑ์คือ

1.2.5 เกณฑ์จำนวนผู้สมรส แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ ครอบครัวแบบผัวเดียวเมียเดียว(Monogamy) และครอบครัวที่มีคู่ครองหลายคน (Polygamy)

1.2.6 เกณฑ์การเลือกคู่สมรส แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การสมรสในวงศ์วานเดียกันหรือในกลุ่มพากพ้องเดียวกัน (Endogamy) และ การสมรสนอกวงศ์วานหรือนอกกลุ่ม (Exogamy)

ส่วนประเภทของครอบครัวไทยนั้น สนิท สมัครการ (2519, หน้า 143 - 164) กล่าวว่าประเภทของครอบครัวไทยแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ

1.2.7 ครอบครัวเนื้อแท้ คล้ายกับครอบครัวเดียว แต่มักจะมีญาติใกล้ชิดบางคนอาศัยอยู่ด้วยเสมอ เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่ต้องเลี้ยงดูพ่อแม่หรือพี่น้อง และครอบครัวประเภทนี้มีอายุอยู่ได้ไม่นานเนื่องจากเป็นครอบครัวพื้นฐาน

1.2.8 ครอบครัวห้อง เป็นลักษณะครอบครัวที่สามีมีภรรยาได้หลายคนและให้อภิร่วมกัน มักจะประกอบอยู่กับกลุ่มนบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีและมีสถานภาพทางสังคมสูง

1.2.9 ครอบครัวขยายแบบชั่วคราว เป็นลักษณะครอบครัวที่อยู่ร่วมกันหลายคน ครอบครัวหลังจากที่แต่งงานแล้ว และแยกครอบครัวออกไปภายหลังโดยมีการแบ่งรถกและที่ดินให้เป็นสัดส่วน

2. ระบบเครือญาติ

2.1 คำจำกัดความของ “ระบบเครือญาติ”

ตามพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ – “ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2532, อ้างในเยาวลักษณ์ เจริญเกียรติ, 2542, หน้า 36) ระบบเครือญาติเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นญาติพี่น้องกัน ซึ่งแสดงให้ปรากฏด้วยคำที่ใช้เรียกญาติประเภทต่าง ๆ สถานภาพ และบทบาท ตามสิทธิหน้าที่ของแต่ละประเภท ตลอดจนแบบแผนความประพฤติที่พึงปฏิบัติต่อกัน

นิยพรวณ วรรณศิริ (2540, หน้า 216) ได้กล่าวถึงระบบเครือญาติไว้ว่า ระบบเครือญาติ หมายถึง ระบบที่จัดເเอกสารນุชัญญาสัมพันธ์กันโดยสายเลือดหรือยีนส์ และโดยการแต่งงาน เครือญาติเป็นสภาพของความสัมพันธ์ของบุคคล ส่วนใหญ่มักจะนับความสัมพันธ์ทางเครือญาติในวงศ์เดียวกัน ซึ่งเริ่มจากครอบครัวเรือนเดียวกัน ซึ่งจุดประสงค์การนับเครือญาตินั้น ก็เพื่อที่จะสืบทอดที่มาและบรรพบุรุษที่สืบทอดต่อกันมา และเพื่อสืบทอดทายะสมบัติ

วรรณณ ติระ (2545, หน้า 12) ได้จำกัดความคำว่าระบบเครือญาติว่า หมายถึง ระบบความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสายเลือด และความสัมพันธ์ทางการแต่งงาน รวมทั้งหมายถึงการรวมกลุ่มญาติ พฤติกรรมของญาติที่มีต่อกัน และคำที่ใช้เรียกญาติประเภทต่าง ๆ

มุสลินี แยนา (2553, หน้า 31) กล่าวว่าระบบครอบครัวและเครือญาติ หมายถึง ระบบของเครือข่ายความสัมพันธ์ของกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกันโดยสายเลือดและการแต่งงาน และการจะนับญาตินั้นจะขึ้นอยู่กับกฎหมายที่ในแต่ละประเทศรวม

ดังนั้นจึงสามารถสรุประบบเครือญาติว่า “ระบบเครือญาติ หมายถึง ระบบความสัมพันธ์ของมนุษย์ ที่เริ่มนับตั้งแต่สมาชิกในครอบครัว ไปจนถึงญาติพี่น้องทั้งทางสายเลือด และการแต่งงาน มีหน้าที่และแบบแผนความประพฤติต่อ กัน โดยแสดงระบบเครือญาติจากการใช้คำศัพท์เรียกเครือญาติ”

2.2 ประเภทระบบเครือญาติ

Murdock (1949 จัดอิงใน ประสิทธิ์ สาสิดญาติ, 2539, หน้า 105-106) ได้จำแนกกลุ่มญาติพี่น้องออกเป็น 3 ประเภท คือ กลุ่มญาติพี่น้องที่อยู่อาศัยรวมกัน กลุ่มญาติพี่น้องร่วมสายโลหิต และกลุ่มญาติพี่น้องประนีประนอม

สนิท สมคกรภา (2519, หน้า 19–23) จำแนกการจัดระบบความเป็นญาติได้ 2 ประเภท ดังนี้

2.2.1 การจัดระบบญาติสายเดี่ยว (Unilinear kinship) คือ การให้ความสำคัญพร้อมทั้งมีสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ให้กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น โดยการนับญาติที่มีอยู่สองฝ่าย ได้แก่ 1) แบบปิตาโลหิต (Patrilineal) คือ การให้ความสำคัญทางฝ่ายพ่อ เป็น และ 2) แบบมาตุโลหิต (Matrilinear) คือ การให้ความสำคัญทางฝ่ายแม่

2.2.2 การจัดระบบญาติสายคู่ (Bilateral kinship) คือ การให้ความสำคัญทั้งสองฝ่ายไม่ว่าจะเป็นฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชาย มีอำนาจ สิทธิ และหน้าที่การจัดการต่าง ๆ ต่างมีความเท่าเทียมกัน พบมากในทวีปยุโรปและอเมริกา และหลายสังคมในเอเชีย รวมทั้งไทยก็จัดอยู่ในระบบญาติสายคู่นี้ด้วย

ประสิทธิ์ สาสิดญาติ (2539, หน้า 129–130) อธิบายถึงประเภทญาติโดยใช้จุดอ้างอิง (Point of reference) ในการนับความสัมพันธ์เครือญาติ ซึ่งแบ่งได้ 3 ประเภทคือ

2.2.3 ญาติปฐมภูมิหรือญาติขั้นต้น (Primary relatives) ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกของครอบครัวหน่วยกลางของบุคคลหรือตัวเรา (Ego) บิดามารดาของ Ego พี่ชายน้องชาย และพี่สาวน้องสาวของ Ego

2.2.4 ญาติทุติยภูมิหรือญาติขั้นสอง (Secondary relatives) ได้แก่ ญาติปฐมภูมิของ Ego เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า ตา พ่อตา แม่ยาย พ่อสามี แม่สามี เป็นต้น สายสัมพันธ์ที่ Ego มีต่อญาติทุติยภูมินั้นมีถึง 33 สายสัมพันธ์ด้วยกัน

2.2.5 ญาติติดภูมิหรือญาติชั้นสาม หมายถึง ญาติปฐมภูมิของญาติทุกภูมิของ Ego เช่น บิดาของปู่ของ Ego หรือหาด เป็นต้น สายสัมพันธ์ที่ Ego มีต่อญาติติดภูมินี้นั้นมีถึง 151 ตำแหน่งด้วยกัน

นอกจากนี้ยังมีญาติที่เป็น “ญาติห่างไกล” (Distant relatives) คือญาติที่เกินระดับญาติติดภูมิ แต่นักภาษาศาสตร์วิทยาจะพิจารณาการใช้คำเรียกญาติสามประเภทนี้ เนื่องจากญาติห่างไกลถือเป็นญาติที่ไม่ค่อยได้ใกล้ชิดติดต่อสัมพันธ์กัน ซึ่งโอกาสที่จะทำกิจกรรมร่วมกันหรือระหว่างกันในรูปแบบอื่นมีอยู่น้อย

นิพรวณ วรรณศิริ (2540, หน้า 218-219) ได้แบ่งประเภทการนับญาติออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

2.2.6 การนับญาติจากความสัมพันธ์ทางสายเลือด (Consanguinal kins) เป็นการนับญาติทางสายเลือดในแนวเดิงลงมา อาจสืบสายจากข้างบิดาหรือมารดาข้างใดข้างหนึ่ง เช่น ปู่ พ่อ ลูกชาย หลาน เหลน เป็นต้น การนับญาติแบบนี้จะทำให้มองเห็นความเป็นญาติได้อย่างชัดเจน

2.2.7 การนับญาติจากความสัมพันธ์ทางการแต่งงาน (Affinal kins) เป็นการนับญาติโดยอาศัยการแต่งงาน มีทั้งญาติในแนวเดิง (Vertical line) และญาติในแนวราบ (Horizontal line)

2.2.8 การนับญาติโดยการสมมุติ (Fiction kins) การนับญาติประเภทนี้บุคคลใด ๆ สามารถนับเป็นญาติได้ ซึ่งนิยมกันในสังคมเก่า โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ญาติตามกฎหมาย (Legal kins) เช่น บุตรบุญธรรม เป็นต้น และ ญาติพิธีกรรม (Ceremonial kins) เช่น ญาติที่มาจากการ嫁入 การเป็นเม่นเมม เป็นต้น

3. ระบบคำเรียกญาติ

ประศิทธิ์ สาวสัตต์ญาติ (2539, หน้า 127–156) กล่าวว่า คำศัพท์ที่เรียกเครือญาตินั้น เป็นชุดคำหรือกลุ่มคำที่เอาไว้ระบุหรือบ่งชี้ความเป็นญาติในแต่ละสถานภาพ และเมื่อรวมบรรดาคำศัพท์เรียกเครือญาติทั้งหมดนี้ เรียกว่า ระบบคำศัพท์เครือญาติ (System of kinship terminology) โดยจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ ระบบคำศัพท์เครือญาติตามหลักการจัดลำพวงในชั่วคนของบิดามารดา และ ระบบคำศัพท์เครือญาติตามหลักการจัดลำพวงของลูกพี่ลูกน้อง

3.1 ระบบคำศัพท์เครือญาติตามหลักการจัดลำพวงในชั่วคนของบิดามารดา (System of kinship terminology based on classification of parental generation) ระบบคำศัพท์เครือญาติประเภทนี้ใช้เกณฑ์ของการควบเข้ากัน (Merging) และการแยกออกเป็นสองสาย

(Bifurcation) ของญาติสายตรงและญาติสายข้างเคียงในชั่วคนของบิดามารดา ซึ่งจะก่อให้เกิดระบบเครือญาติที่แตกต่างกันได้ 4 ระบบคือ

3.1.1 ระบบชั่วคน (Generation system) เป็นระบบที่ย้ำการควบเข้ากันของญาติทั้งหมดที่อยู่ในชั่วคนเดียวกัน เช่น พี่สาวหรือน้องสาวมารดา และพี่สาวหรือน้องสาวบิดาของ Ego จะถูกควบเข้ากันโดยใช้คำศัพท์เดียวกัน การควบเข้าด้วยกันของคำศัพท์เครือญาติที่อยู่ในระดับชั่วคนเดียวกัน จะมีความแตกต่างกันในเรื่องของเพศที่ต่างกันเท่านั้น และส่วนใหญ่มักจะเป็นสังคมที่มีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนแบบที่คู่สมรสเลือกให้ทั้งสองฝ่าย (Bilocal residence) และมีการสืบทอดสายเป็นแบบสองฝ่ายเท่า ๆ กัน (Bilateral descent)

3.1.2 ระบบญาติสายตรง (Lineal system) เป็นระบบญาติสายตรงที่จำแนกความแตกต่างระหว่างญาติสายตรงที่สืบทอดเชื่อมไป (Ascendants) และญาติสายตรงที่สืบทอดเชื่อสายลง (Descendants) และยังแยกจากสายข้างเคียง ดังนั้นคำศัพท์เครือญาติที่ใช้จะมีความแตกต่างกัน เช่น มารดา และพี่น้องหรือน้องสาวของมารดา และพี่สาวหรือน้องสาวของบิดาของ Ego จะแตกต่างกัน และส่วนใหญ่มักจะเป็นสังคมที่มีการสืบทอดสายเป็นแบบสองฝ่ายเท่า ๆ กัน (Bilateral descent)

3.1.3 ระบบการควบเข้ากันและการแยกสายเป็นสองสาย (Bifurcate – merging system) เป็นระบบคำศัพท์เครือญาติที่มีการควบเข้ากันของญาติสายตรงกับญาติข้างเคียงที่เป็นเพศเดียวกันและอยู่ในชั่วคนเดียวกัน แต่จะแยกออกเป็นสองสายระหว่างฝ่ายบิดา และฝ่ายมารดา เช่น ฝ่ายมารดารวมทั้งมารดาเองจะใช้คำศัพท์คำเดียวกัน แต่จะแยกเพศคือ มารดา น้องสาวหรือพี่สาวของมารดา (Maternal aunt) จะใช้คำศัพท์คำเดียวกัน และใช้คำศัพท์ต่างกันกับพี่ชายหรือน้องชายของมารดา (Maternal uncle) เป็นต้น ส่วนมากมักเป็นสังคมที่มีการสืบทอดสายแบบเดียว (Unilineal descent)

3.1.4 ระบบการแยกญาติสายข้างเคียงออกเป็นสองสาย (Bifurcate collateral system) ระบบคำศัพท์เครือญาตินี้จะแยกสายข้างเคียงทั้งหมดในชั่วคนของบิดามารดาของ Ego เช่น คำว่าบิดา จะมีคำศัพท์ที่ใช้เรียกแตกต่างไปจากพี่ชายหรือน้องของบิดา เป็นต้น ระบบคำศัพท์เครือญาตินี้ไม่ปรากฏว่ามีสหสมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการสืบทอดสายแบบใดแบบหนึ่ง

3.2 ระบบคำศัพท์เครือญาติตามหลักการจัดจำพวกของลูกพี่ลูกน้อง (System of kinship terminology based on classification of cousin) ระบบคำศัพท์เครือญาติประเภทนี้ใช้เกณฑ์ของการควบเข้ากันและการระบุเฉพาะ (Particularizing) ของเครือญาติที่เป็นพี่น้องร่วมบิดา

มารดา และเป็นลูกพี่ลูกน้องในแนวขวางและแนวขาน การใช้เกณฑ์ที่ทำให้ได้ชนิดของเครือญาติ ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

3.2.1 ระบบโอมาها (Omaha system) ระบบนี้จะสนใจในกลุ่มสมาชิกที่สืบเชื้อสาย มีการจำแนกคำเรียกญาติสำหรับสมาชิกที่สืบเชื้อสายฝ่ายบิดาของ Ego ให้แตกต่างกัน ออกไปในแต่ละชั้วอายุคน สำหรับกลุ่มญาติฝ่ายชายของมารดาของ Ego นั้น จะใช้คำศัพท์เรียก เมื่อกัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของชั้วอายุคน สังคมที่ใช้ระบบโอมาฮาส่วนใหญ่จะมี การสืบเชื้อสายแบบฝ่ายชาย (patrilineal descent)

3.2.2 ระบบโคร (Crow system) ระบบนี้จะมีการควบเข้ากันของคำเรียก ญาติคล้ายๆ ระบบโอมาها จะแตกต่างกันตรงที่ระบบโครนี้จะพับในสังคมที่สืบเชื้อสายทางฝ่าย มารดา (Matrilineal descent) คือ ระบบนี้จะให้ความสำคัญกับสมาชิกของกลุ่มญาติที่สืบเชื้อสาย มาจากฝ่ายมารดาในชั้วคนต่างๆ แต่ถ้าเป็นกลุ่มญาติที่สืบเชื้อสายฝ่ายมารดาของบิดา จะมี การควบเข้ากันของคำศัพท์ที่ใช้เรียกสมาชิกในชั้วคนต่างๆ คือ จะใช้คำศัพท์โดยไม่คำนึงถึงความ แตกต่างของชั้วคน

3.2.3 ระบบอิโรคัวร์ (Iroquois system) ระบบนี้จะไม่มีการควบเข้ากันของ คำเรียกญาติที่ใช้เรียกลูกพี่ลูกน้องแนวขวางของ Ego กับญาติพี่น้องของ Ego ในชั้วคนที่อยู่สูงขึ้น ไป 1 ชั้วคน ระบบนี้จะเน้นความแตกต่างระหว่างผู้ที่เป็นสมาชิกของกลุ่มเชื้อสายของ Ego กับกลุ่ม คนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มเชื้อสายอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีการควบเข้ากันของคำศัพท์ที่ใช้เรียกพี่น้อง ร่วมบิดามารดาของ Ego และลูกพี่ลูกน้องแนวขานของ Ego ที่มีเพศเดียวกัน ระบบนี้พบเกือบทุกกลุ่มสังคมในโลกที่มีเชื้อสายแบบเดียว (Unilineal descent) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสืบเชื้อสาย ฝ่ายบิดา ส่วนสังคมที่สืบเชื้อสายจากฝ่ายมารดาที่ถือปฏิบัติระบบคำศัพท์ที่มีอยู่น้อย

3.2.4 ระบบชาวาย (Hawaiian system) เป็นระบบที่มีความซับซ้อนน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับระบบเครือญาติอื่น ๆ กล่าวคือ ระบบนี้จะใช้คำศัพท์อยู่น้อย ญาติพี่น้องทั้งหมดที่มี เพศเดียวกันและอยู่ในชั้วคนเดียวกัน จะถูกเรียกด้วยคำศัพท์เดียวกันทั้งหมด ซึ่งระบบนี้จะชี้ว่า ญาติทุกคนเป็นสมาชิกของกลุ่มร่วมมือ (Corporate group) ที่ Ego เป็นสมาชิก ดังนั้นจึงไม่มีการ จำแนกคำเรียกญาติที่ใช้ นอกเหนือชั้วคนและเพศของบุคคลเท่านั้น ระบบชาวายจะพอบว่ามีการถือ ปฏิบัติในสังคมที่มีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนแบบที่คู่สมรสเลือกได้ทั้งสองฝ่าย (Bilocal residence) และมีระบบครอบครัวเป็นแบบครอบครัวขยาย

3.2.5 ระบบ eskimo (Eskimo system) ครอบครัวแบบหน่วยกลางเป็นหน่วย ที่สำคัญที่สุด จึงมีการจำแนกคำเรียกญาติเฉพาะบิดามารดา และพี่น้องร่วมบิดามารดาของ Ego

ในครอบครัวหน่วยกลาง โดยแยกออกจากญาติอื่น ๆ ทั้งหมด ส่วนญาติสายข้างเคียงไม่ว่าฝ่ายใด หรือมารดา กีต้า ระบบนี้ถือว่ามีความสำคัญพอ ๆ กัน จึงไม่มีการจำแนกศัพท์ ญาติกลุ่มนี้จะยึดหลักการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนแหล่งการสมรสอิสระ (Neolocal residence) โดยตั้งครอบครัวหน่วยกลางของตนเองมากกว่าที่จะไปอยู่กับครอบครัวขยายของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

3.2.6 ระบบบูดาน (Sudanese system) เป็นระบบคำเรียกญาติที่ไม่มีการควบเข้ากันของคำศัพท์ไม่ว่าจะเป็นคำเรียกในชั้วคนของบิดามารดาของ Ego หรือในชั้วคนของ Ego กีต้า ระบบนี้จะมีคำศัพท์ให้เรียกเฉพาะสำหรับที่จะใช้ญาติแต่ละคนของ Ego ทำให้มองเห็นได้ชัดว่าญาติแต่ละคนมีสถานภาพทางเครือญาติที่แตกต่างกัน ระบบบูดานเป็นสังคมที่มีการสืบทอดเชื้อสายแบบสายเดียวฝ่ายบิดา แต่การที่มีการแยกให้คำศัพท์เรียกญาติทุกเพศตัวบุคคลนั้นสืบเนื่องจากสังคมมีความชั้นชือ มีการจัดชั้นชือ (Class stratification) และระบบอาชีพที่ไม่เท่ากัน จึงทำให้ต้องมีความจำเป็นในการปงชี้ความแตกต่างให้ชัดเจน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคำเรียกญาติ

ผู้วิจัยได้ศึกษาด้านคัวเกี่ยวกับการวิจัยคำเรียกญาติในประเทศไทย โดยมีการวิเคราะห์ทั้งในด้านการมองศึกษาเฉพาะชุมชน และการเปรียบเทียบกับชุมชนอื่น เนื่องด้วยงานวิจัยคำเรียกญาติ เรื่อง “ลักษณะสำคัญบางประการในวัฒนธรรมไทยที่แสดงโดยคำเรียกญาติ” ของอมรา ประดิษฐ์รัฐสินธุ (2533) ซึ่งให้วิวิเคราะห์องค์ประกอบ (componential analysis) วิเคราะห์ความหมายของคำเรียกญาติในภาษาไทยมาตรฐานและสรุปลักษณะสำคัญในวัฒนธรรมไทย ที่สะท้อนให้เห็นจากความหมายของคำเรียกญาติ และการใช้คำเรียกญาติในบริบทต่าง ๆ ด้วยผลการวิเคราะห์พบว่า คำเรียกญาติในภาษาไทยมาตรฐานคือ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย 伯ดหรือชวด ที่น้อง ลุง ป้า น้า อา หลาน หลน และหลน ซึ่งคำเรียกญาติแต่ละคำต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 5 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด เพศ อายุ ฝ่ายพ่อหรือฝ่ายแม่ และมีการใช้คำเรียกญาติเป็นสรรพนามและการเรียกชานในหมู่ญาติ ซึ่งจะปรากฏการใช้ปอยในรุ่นอายุที่สูงกว่าหรือมีอายุมากกว่า เช่น พ่อ แม่ จะใช้ปอยมากกว่า ลูก เป็นต้น มีการใช้คำเรียกญาติในหมู่คนที่ไม่ใช้ญาติ ได้แก่คำว่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า ที่ และน้อง และนอกจากนี้ยังมีการใช้คำเรียกญาติเป็นอุปลักษณ์ ต่างๆ ได้แก่คำว่า พ่อ แม่ ที่น้อง โดยคำว่า แม่ จะมีการใช้มากที่สุด เช่น แม่พิมพ์ แม่เหล็ก เป็นต้น การใช้คำเรียกญาติเหล่านี้ แสดงให้เห็นลักษณะสำคัญในวัฒนธรรมไทย คือ สะท้อนให้เห็นลักษณะสำคัญของระบบอาชูโสในการที่ใช้คำเรียกญาติที่เป็นคำอาชูโสมากกว่า และมีการแสดงให้เห็นลักษณะการเร้นฝ่ายแม่ ในการใช้คำอุปลักษณ์และการใช้คำเรียกญาติฝ่ายแม่มากกว่า

งานวิจัยคำเรียกญาติ เรื่อง “คำเรียกญาติในภาษาคำเมือง: การวิเคราะห์ทาง
วรรณศาสตร์ชาติพันธุ์” ของ วิภัสสินทร์ ประพันธ์ศิริ (2535) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความหมายแก่นของ
คำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาคำเมืองโดยวิเคราะห์องค์ประกอบ และการใช้คำเรียกญาติในแวด
วงอื่น ๆ ได้แก่ การใช้เป็นสรพนามและคำเรียกชานในหมู่คนที่เป็นญาติและไม่ใช่ญาติ และการใช้
เป็นอุปลักษณ์ และศึกษาลักษณะสำคัญบางประการในวัฒนธรรมล้านนาที่สะท้อนจาก
ความหมายและการใช้คำเรียกญาติในภาษาคำเมือง งานวิจัยนี้ได้ข้อมูลมาจากการสัมภาษณ์ผู้
บอกภาษา 4 คนซึ่งเป็นตัวแทนของผู้พูดภาษาคำเมือง 4 จังหวัดล้านนา ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย
ลำพูน และลำปาง พบว่ามีความมิติแห่งความแตกต่างทางด้านความหมายแก่น 4 หรือ 5 มิติแห่ง
ความแตกต่าง โดยในภาษาเชียงรายและลำปางมีมิติความแตกต่างในเรื่อง อายุ สายเลือด อาชญากรรม
และเพศ ส่วนในภาษาเชียงใหม่และลำพูน จะมีมิติเพิ่มขึ้น คือฝ่ายพ่อ / แม่

คำเรียกญาติในภาษาคำเมืองทั้ง 4 จังหวัด มีทั้งลักษณะที่ร่วมกันและแตกต่างกัน
ลักษณะที่ร่วมกัน ได้แก่ การใช้คำเรียกญาติประเภทเดียวกันในความหมายเหมือนกัน ส่วนลักษณะ
ที่ต่างกัน ได้แก่ การใช้คำเรียกญาติที่ต่างกันในเรื่องเพศ และฝ่ายพ่อ / แม่ ในการใช้คำเรียกญาติ
เป็นสรพนาม ส่วนคำเรียกชานในหมู่คนที่เป็นญาติ และไม่ใช่ญาติ พบว่าคำเรียกญาติในรุ่นอายุ
สูงกว่าหรือมีอายุมากกว่าตัวเองมีการนำใบไชมา กว่าคำเรียกญาติในรุ่นอายุต่ำกว่าหรือมีอายุ
น้อยกว่า มีลักษณะสำคัญประการในวัฒนธรรมล้านนา คือ “ะบบอาวุโส” มีการใช้คำเรียกญาติ
เป็นอุปลักษณ์คือ คำว่า “แม่” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเน้นฝ่ายแม่ แต่ปัจจุบันคำเรียกญาติของฝ่าย
พ่อและแม่มีการกลืนกัน ดังนั้นการเน้นฝ่ายแม่ที่เคยมีมาแต่เดิมในวัฒนธรรมล้านนา กำลังลด
ความสำคัญลง และกลายเป็นไม่เน้นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

งานวิจัยเรื่อง “คำเรียกญาติภาษาจีนยกเกี้ยนในภาคใต้ของประเทศไทย” ของ ศุภมาส
เอ่งจ้วน (2537) ที่ศึกษาคำเรียกญาติพื้นฐานและคำเรียกญาติจากการแต่งงานในภาษาจีน
ยกเกี้ยน โดยวิเคราะห์องค์ประกอบ และศึกษาลักษณะสำคัญบางประการในวัฒนธรรมจีน
ยกเกี้ยน ที่สะท้อนจาก ความหมายของคำเรียกญาติ ผลการวิจัยได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้บุกรุก
ภาษาจีนยกเกี้ยน 5 จุด จาก 4 ถิ่นทางภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดตรัง
จังหวัดพังงา และจังหวัดภูเก็ต และอีก 1 จุด คือในเกาะปีนัง ประเทศมาเลเซีย

ผลการวิจัยพบว่า คำเรียกญาติและระบบคำเรียกญาติในภาษาจีนยกเกี้ยนมีมิติ
แห่งความแตกต่าง 6 ประการคือ อายุ สายเลือด อาชญากรรม ฝ่ายพ่อ/แม่ เพศและการแต่งงาน และ
เมื่อเปรียบเทียบการใช้คำเรียกญาติ และระบบคำเรียกญาติในภาษาจีนยกเกี้ยนทั้ง 5 จุดพบว่ามี
ความคล้ายคลึงกัน และต่างกันเป็นคู่ๆ คือ ญาติพื้นฐานและญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานของ

จังหวัดตั้งแต่จังหวัดพังงาจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ญาติพื้นฐานจังหวัดภูเก็ตและเกาะปีนัง มีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่ต่างกันในเรื่องของญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงาน และญาติที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานของจังหวัดกระบี่และจังหวัดภูเก็ตมีลักษณะคล้ายคลึงกันแต่ต่างกันในเรื่องญาติพื้นฐาน สรุวการใช้คำและระบบคำเรียกญาติพื้นฐานภาษาจีนยกเว้นจังหวัดกระบี่ และการใช้คำและระบบคำเรียกญาติภาษาจีนยกเว้นที่สัมพันธ์โดยการแต่งงานในเกาะปีนังจะมีลักษณะที่ไม่คล้ายคลึงกันถัดไปเลย

ส่วนลักษณะสำคัญทางวัฒนธรรมจีนยกเว้นทั้ง 5 จุดนี้สอดคล้องกับข้อสังเกตในผลงานทางด้านสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา คือ มีการให้ความสำคัญกับระบบอาชูโสนหรือความแตกต่างของอายุ และมีการการเน้นฝ่ายพ่อและการถือเพศชายเป็นสำคัญ และยังพบว่ามีคำเรียกญาติบางประเภทที่ยึดจากภาษาไทย และมีหลักฐานบางประการทางวัฒนธรรมด้านอื่นที่แสดงให้เห็นว่าลักษณะดังกล่าวในวัฒนธรรมยกเว้น 4 ถัดไปประเทศไทยที่เคยมีมาแต่เดิมกำลังจะลดความสำคัญลง และกำลังจะกลายเป็นไม่เน้นฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ซึ่งอาจเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการสัมผัสภาษาระหว่างภาษาจีนยกเว้นกับภาษาไทย แต่วัฒนธรรมกรุงเทพฯ ให้ความสำคัญกับระบบอาชูโสนก็ยังคงเป็นลักษณะเด่นในวัฒนธรรมจีนยกเว้นใน 4 ถัดไปประเทศไทย สำหรับในเกาะปีนัง พบร้าลักษณะสำคัญทั้งสองประการยังคงเป็นลักษณะเด่นในวัฒนธรรมจีนยกเว้นในเกาะปีนังโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง

งานวิจัยคำเรียกญาติเรื่อง “A Comparative Study of the Thai and Zhuang Kinship Terms” ของอมรา ประสิทธิรัฐสินธุ (1996) ที่ศึกษาและเปรียบเทียบระบบเครือญาติของไทย และจ้วง โดยแนวทางอรอตสาสตรชาติพันธุ์ ซึ่งเก็บข้อมูลภาษาจ้วง 6 ถัด ผลการวิจัยพบว่า ระบบเครือญาติภาษาจ้วงมีความแตกต่างกันในเรื่องว่าท้องถิ่น โดยเฉพาะที่เป็นญาติสืบสายขึ้นไปมากกว่าญาติที่สืบสายลงมา ผลการเปรียบเทียบระหว่างระบบคำเรียกญาติภาษาไทยและภาษาจ้วงมีมิติแห่งความแตกต่างกัน 5 มิติเหมือนกัน ได้แก่ มิติรุ่นอายุ สายเลือด เพศ อายุ และฝ่ายพ่อ หรือฝ่ายแม่ แต่มีเพียงจ้วงคู่ถางหยงหนิง กลุ่มเดียวเท่านั้น ที่มีมิติทางเพศของผู้พูดเพิ่มขึ้นมาอีก 1 มิติ ส่วนด้านที่อยู่อาศัยมีลักษณะการตั้งถิ่นฐานตามฝ่ายชาย (Patrilocality) ซึ่งแตกต่างจากระบบท้องที่ปฏิบัติกันอยู่เป็นส่วนใหญ่ และระบบเครือญาติของจ้วงมีความแตกต่างระหว่างกลุ่มมาก นอกจานนี้ยังไม่สามารถสรุปได้ว่า ระบบเครือญาติของจ้วงเน้นฝ่ายพ่อหรือฝ่ายแม่

งานวิจัยคำเรียกญาติ เรื่อง “คำเรียกญาติจังหวัดนครศรีธรรมราช” ของเยาวลักษณ์ เชลิมเกียรติ (2542) ศึกษาความหมายแก่นของคำเรียกญาติพื้นฐาน การใช้คำเรียกญาติเป็นคำ

สรรพนาม และคำเรียกชาน และวัฒนธรรมที่สะท้อนจากคำเรียกญาติในภาษาไทยถิ่น ภาษาอามถ่าย และภาษาจีนในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้การสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าคำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาไทยถิ่นมีจำนวน 194 คำ ภาษาอามถ่ายมีจำนวน 196 คำ และภาษาจีน มีจำนวน 160 คำ คำเรียกญาติพื้นฐานของภาษาไทยถิ่นและภาษาจีนมีมิติแห่งความแตกต่าง 5 มิติ ได้แก่ รุ่นอายุ อายุ ฝ่ายพ่อหรือฝ่ายแม่ เพศ และสายเลือด และคำเรียกญาติพื้นฐานภาษาอามถ่ายมีมิติแห่งความแตกต่าง 4 ประการ คือ รุ่นอายุ อายุ เพศ และสายเลือด การใช้คำเรียกญาติพื้นฐานเป็นคำสรรพนามและคำเรียกชานในทั้ง 3 ภาษา มีการใช้คำเรียกญาติในรุ่นอายุที่มากกว่า มีความถี่สูงกว่าการใช้คำเรียกญาติในรุ่นอายุที่ต่ำกว่า สำหรับวัฒนธรรมที่สะท้อนจากคำเรียกญาติ คือ วัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับระบบอาวุโส และคำเรียกญาติพื้นฐานภาษาจีนมีการให้ความสำคัญกับฝ่ายชายหรือฝ่ายพ่อมากกว่าฝ่ายหญิงหรือฝ่ายแม่

งานวิจัยคำเรียกญาติเรื่อง "A Componential Analysis of Kinship Terms in Thai" ของ Prasithrathsint (2001) ได้ศึกษาคำเรียกญาติพื้นฐานและไม่พื้นฐานในภาษาไทยมาตรฐาน และวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นจากการหมายของคำเรียกญาติ ผลการวิจัยพบว่า คำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาไทยมี 17 คำ ได้แก่ คำว่า พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย 伯 仲 叔 季 ลุง ป้า น้า อา ลูก หลาน เหลน และเหลน ซึ่งคำเรียกญาติแต่ละคำต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 5 มิติ ได้แก่ รุ่นอายุ เพศ สายเลือด อายุ ฝ่ายพ่อหรือฝ่ายแม่ ส่วนคำเรียกญาติไม่พื้นฐานในภาษาไทยมาตรฐานนี้มี 32 คำ ได้แก่ สามี ผัว ภรรยา เมีย แม่ยาย พ่อตา แม่สามี แม่ผัว พ่อสามี พ่อผัว ปู่ ย่า ตา ยาย 伯 仲 叔 季 ลุง ป้า น้า อา ลูก เหยลูกสะไภ้ พี่夷 พี่สะไภ้ หลานสะไภ้ แม่เลี้ยง พ่อเลี้ยง ลูกเลี้ยง พี่น้อง โดยคำเหล่านี้มีมิติแห่งความแตกต่างกัน 5 มิติที่เหมือนกับคำเรียกญาติพื้นฐาน และอีก 3 มิติ แห่งความแตกต่างที่เพิ่มขึ้นมาคือ เพศของผู้พูด คำรื่นหู และการแต่งงานใหม่

งานวิจัยคำเรียกญาติเรื่อง "คำเรียกญาติของชาวไทยมุสลิมที่มีเชื้อสายต่างกันในกรุงเทพมหานคร" ของ วรรณ์ ติระ (2545) ศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกญาติพื้นฐานและไม่พื้นฐาน ของชาวไทยมุสลิมที่มีเชื้อสายต่างกันในกรุงเทพมหานคร โดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบและลักษณะสำคัญทางวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมที่สะท้อนจากความหมายของคำเรียกญาติ โดยการสัมภาษณ์ผู้บอกร่างชาติไทยมุสลิม 3 เชื้อสายได้แก่ มาเลเซีย-เขมร และเปอร์เซีย ผลการวิจัยพบว่า คำเรียกญาติที่ใช้โดยชาวไทยมุสลิมทั้ง 3 เชื้อสายมีมิติแห่งความแตกต่างกันดังนี้ คำเรียกญาติพื้นฐานของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมาเลเซียและเชื้อสายเขมรมีมิติแห่งความแตกต่างทั้งหมด 5 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด อายุ เพศ และการให้เกียรติ ส่วนคำเรียกญาติพื้นฐานของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายจาม-เขมร มีมิติแห่งความแตกต่างทั้งหมด 6 มิติโดยมีมิติที่เพิ่ม

ชื่นมาอีก 1 มิติคือฝ่ายพ่อ/แม่ สำหรับคำเรียกญาติไม่พื้นฐานของชาวไทยมุสลิมทั้ง 3 เสื้อสาย พบว่ามีมิติแห่งความแตกต่างทั้งหมด 8 ประการโดยมีมิติแห่งความแตกต่างเพิ่มชื่นมาอีก 3 มิติคือ เพศของผู้พูด คำรื่นฐ และ การแต่งงานใหม่ โดยมีคำเรียกญาติไม่พื้นฐานเหมือนคนไทยกรุงเทพ ทั่วไป ลักษณะทางวัฒนธรรมของคำเรียกญาติของชาวไทยมุสลิมจะสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญ ของระบบอาชูใส่หรือความแตกต่างทางอายุ และการเน้นฝ่ายพ่อหรือการถือเพศชายเป็นสำคัญ แต่ วัฒนธรรมการเน้นฝ่ายพ่อเริ่มจะลดความสำคัญลงและกำลังจะกลับไปไม่เน้นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ส่วนการรักษาวัฒนธรรมต่างๆ พบว่าชาวไทยมุสลิมเชือสายมาเดย์ยังคงรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิม ของตนไว้มากที่สุด รองลงมาเป็นชาวไทยมุสลิมเชือสายจาม-เมมร และชาวไทยมุสลิมเชือสาย เปอร์เซียรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนไว้น้อยที่สุด

การศึกษาคำเรียกญาติเรื่อง “ระบบคำเรียกญาติภาษาส่วย (กูย-กวาย) ของผู้พูดที่มีอายุ ต่างกันในจังหวัดครึ่งประเทศ” ของ ศศิธร นวลเสิร์ชชา (2552) ได้ศึกษาระบบคำเรียกญาติใน ภาษาส่วย (กูย-กวาย) ที่มีอายุต่างกัน โดยใช้วิธีเคราะห์องค์ประกอบ เก็บข้อมูลจากผู้บุกภาษาก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และมีอายุ 25 ปีลงมา ผลการวิจัยพบว่า ระบบคำเรียกญาติใน ภาษาส่วยมีมิติแห่งความแตกต่างกัน 5 มิติ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด ฝ่ายพ่อ/แม่ และเพศ และมี จำนวนคำเรียกญาติของชาวกูยและชาวกวายไม่เท่ากัน ส่วนการแปรรูประบบคำเรียกญาติของผู้ที่มี อายุต่างกันนั้น ไม่มีการแปรรูป แต่มีจำนวนคำที่ต่างกัน คือ กลุ่มผู้บุกภาษากว่า 45 ปีขึ้นไป มีจำนวนคำ 46 คำ และกลุ่มผู้บุกภาษากว่า 25 ปีลงมา มีจำนวนคำ 39 คำ ส่วนลักษณะของ คำเรียกญาติมี 6 ลักษณะคือ คำเรียกญาติที่สันนิษฐานว่ามาจากภาษาไทยกรุงเทพฯ คำเรียกญาติ ที่สันนิษฐานว่ามาจากภาษาไทยถิ่นอีสาน คำเรียกญาติที่สันนิษฐานว่ามาจากภาษาเขมร มาตรฐาน คำเรียกญาติที่สันนิษฐานว่ามาจากเขมรธนิพร คำเรียกญาติที่สันนิษฐานว่ามาจาก ภาษาส่วย และ คำเรียกญาติที่เป็นคำประสมระหว่างภาษาส่วยและภาษาไทยกรุงเทพฯ อัตราการ ใช้คำเรียกญาติภาษาส่วยในผู้บุกภาษาก 2 กลุ่ม ได้รับอิทธิพลมาจากภาษาไทยกรุงเทพฯ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาเขมร และมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ (change in progress) เมื่อจากอิทธิพลของภาษาไทยกรุงเทพฯและภาษาไทยถิ่นอีสาน

จากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยชั้นต้น ทำให้ผู้วิจัยได้แนวคิดเกี่ยวกับคำและ ความหมายของคำเรียกญาติ มิติแห่งความแตกต่าง และวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงระบบอาชูใส่ วัฒนธรรมการเน้นเพศชาย วัฒนธรรมการเน้นฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่ และแนวโน้มหรือ การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมที่สะท้อนจากคำเรียกญาติในปัจจุบัน จันเป็นแนวทางในการศึกษา

คำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามว่าจะคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันและสะท้อนวัฒนธรรมจากคำเรียกญาติอย่างไรบ้าง

ข้อมูลที่ไว้ไปเกี่ยวกับเวียดนาม

1. ประวัติความเป็นมาของเวียดนาม

เวียดนามเป็นประเทศที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน ตามหลักโบราณคดีพบว่ามีการตั้งฐานอยู่ในบริเวณประเทศไทยตอนบนตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 3 ประเทศไทยเวียดนามได้สถาปนาเป็นรัฐชาติอย่างเป็นทางการในคริสต์ศตวรรษที่ 10 (ค.ศ. 937) หลังจากตกอยู่ใต้การปกครองของจีนเป็นเวลามากกว่าพันปี ซึ่งส่งผลให้วัฒนธรรมเวียดนามได้รับอิทธิพลจากจีนทั้งด้านศิลปะ การปกครอง และแนวคิดของจีน

ในปี ค.ศ. 1858 กองทัพของอาณานิคมฝรั่งเศสเข้าโจมตีเวียดนามและในปี ค.ศ. 1867 เวียดนามได้ตกเป็นรัฐอาณานิคมของฝรั่งเศส ในปี ค.ศ. 1954 เวียดนามสามารถเอาชนะกองกำลังฝรั่งเศสที่เมือง เดียน เปียน พู (Diễn Biên Phủ) แต่ชัยชนะดังกล่าวไม่สามารถนำสันติภาพกลับสู่เวียดนามได้อย่างสมบูรณ์ ในปีเดียวกันเวียดนามได้แบ่งการปกครองออกเป็น 2 ส่วน คือ เวียดนามเหนือและเวียดนามใต้ ตามข้อตกลงในสนธิสัญญาเจนีวา (Geneva) ประเทศเวียดนามเหนือ ภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์มุ่งพัฒนาประเทศตามระบบสังคมนิยม ส่วนเวียดนามใต้มุ่งปักธงระบอบประชาธิปไตย

กลางศตวรรษที่ 19 เกิดสองความเหี้ยดnamระหว่างเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากประเทศสหรัฐอเมริกา อาจจะเรียกได้ว่าเป็นสงครามที่โหดร้ายและสร้างความสลดใจให้แก่ผู้คนทั่วโลก หลังจากสู้รบกันอย่างยาวนานสังหารมายุติลงด้วยชัยชนะของเวียดนามเหนือ และประเทศไทยเวียดนามได้รวมเป็นประเทศเดียวอีกครั้ง ในปี ค.ศ. 1975 เวียดนามได้แก้ปัญหาทางเศรษฐกิจด้วยการรับเอกสารนบเศรษฐกิจเสรีนิยมที่ปล่อยตามกลไกของตลาด หรือรัฐจัดกันทั่วไปว่านโยบาย โดย เมย์ (Mai) ตามมาด้วยนโยบายเปิดประเทศและพัฒนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับนานาประเทศในประเทศในประเทศในโลกมากขึ้น

2. ลักษณะภูมิประเทศ

เวียดนามมีภูมิประเทศลักษณะคล้ายอักษร "S" ขนาดใหญ่ที่ยาวเหยียดโดยมีพื้นที่ทางด้านตะวันตกและตะวันออกกว้าง ตามความยาวของคาบสมุทรอินโดจีน ชายแดนด้านตะวันออกติดต่อกับทะเลจีนใต้ ตลอดแนวพรมแดนยาวถึง 3,730 กิโลเมตร ทิศเหนือของเวียดนามติดต่อกับประเทศไทยจีน ยาว 1,150 กิโลเมตร ทิศตะวันตกติดต่อกับประเทศไทยสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 1,650 กิโลเมตร และทิศใต้ติดต่อกับประเทศกัมพูชา 930 กิโลเมตร

พื้นที่ 3 ใน 4 ของประเทศไทยเป็นภาษาและป่าไม้ บริเวณแ่นดินทั้งหมดมีพื้นที่ประมาณ 327,500 ตารางกิโลเมตร จาก ม่อง ค่าย (Móng cái) ในภาคเหนือจรด ห่า เตียน (Hà Tiên) ในภาคใต้เนื่องจากมีลักษณะภูมิประเทศที่มีลักษณะเป็นแนวยาวจากเหนือจรดใต้ จึงทำให้ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศค่อนข้างแตกต่างกัน ประเทศไทยเป็น 3 ส่วน คือภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ (Thi Hang Truong, 2553, หน้า 16- 18)

3. ภาษา

ปัจจุบันนี้ ภาษาไทยเป็น 3 ถิ่นตามสภาพภูมิศาสตร์ ได้แก่ ภาษาไทยในภาคเหนือ (งานอย) ซึ่งเป็นภาษาราชการ ภาษาไทยในภาคกลาง (เยว) และ ภาษาไทยในภาคใต้ (ยะรังษี) ดังภาพ (ภัทร ปันพะเพท, 2549, หน้า 7)

ภาพ 1 แผนที่แสดงการแบ่งเขตในประเทศไทยตามภาษา

เนื่องจากผู้วิจัยศึกษาภาษาไทยในภาคเหนือและภาคกลาง ผู้วิจัยจึงขอเสนอระบบเสียงของ 2 ถิ่น คือ หน่วยเสียงภาษาไทยเหนือและหน่วยเสียงภาษาไทยกลาง ซึ่งมีลักษณะดังนี้

3.1 หน่วยเสียงภาษาเวียดนามเหนือ (Thompson 1987 ข้างใน Chaichompoon, 2005, หน้า 31)

3.1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ มี 22 เสียงดังนี้

ตาราง 1 หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาเวียดนามเหนือ

ที่เกิดเสียง	ริม	ริมฝีปาก	ปุ่ม	เหดาน	เหดาน	เส้น
ประเภทของเสียง	ฝีปาก	- พ่น	เหงือก	แข็ง	อ่อน	เสียง
เสียงก้อง	b	d				
เสียงไม่ก้อง	p	t	c	k	?	
เสียงพ่นลม			th			
ไม่ก้อง						
เสียงเสียดแทรก	v	z		়		
เสียงไม่ก้อง	f	s	x	়	h	
เสียงนาสิก	m	n	j	়		
เสียงห้องลิ้น		l				
เสียงกึ่งสรระ	w		j			

3.1.2 หน่วยเสียงสระ สระเดียว มี 11 เสียง และเสียงสระ平常มี 3 เสียง
ดังนี้

ตาราง 2 หน่วยเสียงสระภาษาเวียดนามเหนือ

สระเดียว	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i	u	u
กลาง	e	়	o
ต่ำ	ɛ	ə	ɔ
	a	a:	
สระ平常	ø	œ	ən

ป PL
๔๗๑
๗๗๑
๙๙

16669530

สำนักหอสมุด

- ๔ พ.ค. ๒๕๕๗

3.1.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ มี 6 เสียงดังนี้

ตาราง 3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาเวียดนามเห็นอ

วรรณยุกต์	รูป/เครื่องหมาย	ระดับเสียง	ตัวอย่างคำ	
Ngang	ไม่มีเครื่องหมาย	สูงระดับ	ma	"ผี"
Huyền	'	ต่ำระดับ	mà	"ชีง, ที"
Hỏi	'	ต่า - ชีน	mả	"หลุมฝังศพ"
Ngã	~	สูง - ชีน และกักที่เห็นเสียง	mã	"รหัส"
Sắc	'	สูง - ชีน	má	"แก้ม"
Nặng		ต่า ตกและกักที่เห็น เสียง	mᾳ	"ตั่มกล้า"

3.2 หน่วยเสียงภาษาเวียดนามกลาง (Som-Indra, 2003, หน้า 132)

3.2.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ มี 25 เสียงดังนี้

ตาราง 4 หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาเวียดนามกลาง

ที่เกิดเสียง	ริม	ริม	ปุ่ม	ปลาย	pedan	pedan	เส้น
ประภาก ของเสียง	ฝีปาก	ฝีปาก -	เหงือก	ลิ้น-ปุ่ม	แข็ง	อ่อน	เสียง
			พื้น		เหงือก		
เสียงก้อง	b	d					
เสียงไม่ก้อง	p	t	t	c	k	?	
เสียงหยุด	เสียงพ่นลม						
	ไม่ก้อง		th				

ตาราง 4 (ต่อ)

	ที่เกิดเสียง	ริม	ริม	ปุ่ม	ปลาย	เพดาน	เพดาน	เส้น
ประเภท	ฝีปาก	ฝีปาก -	เหงือก	ลิ้น-ปุ่ม	แข็ง	อ่อน	เสียง	
ของเสียง		พื้น		เหงือก				
เสียงเสียดแทรก	เสียงก้อง	v	z			y		
	เสียงไม่ก้อง	f	s	š	x	h		
เสียงนาสิก		m	n	ŋ	ŋ			
เสียงข้างลิ้น			l					
เสียงลิ้นร้า			r					
เสียงกึ่งสรวง	w			j				

3.2.2 หน่วยเสียงสรวง สรวงเดี่ยว มี 11 เสียง และเสียงสรวงประสมมี 3 เสียง
ดังนี้

ตาราง 5 หน่วยเสียงสรวงภาษาเวียดนามกลาง

สรวงเดี่ยว	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i	ɯ	u
กลาง	e	ɔ	o
ต่ำ	ɛ	ə	ə
	a	a:	
สรวงประสม	ei	em	eu

3.2.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ มี 5 เสียงดังนี้

ตาราง 6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาเวียดนามก่อ

วรรณยุกต์	รูป/เครื่องหมาย	ระดับเสียง	ตัวอักษรคำ	
Ngang	ไม่มีเครื่องหมาย	สูงระดับ	ma	“มี”
Huyền		ต่ำระดับ	mà	“เมือง”
Hỏi - Ngã	ไม่มีเครื่องหมาย	สูง - ต่ำ - ปานกลาง	-	-
Sắc		สูง - ปานกลาง	má	“แก้ม”
Nặng		ต่ำ ตกและกักที่เส้นเสียง	mᾳ	“ตันกล้า”

จากหน่วยเสียงภาษาเวียดนาม 2 ถัดไปนี้จะ พบความแตกต่างดังตารางนี้

ตาราง 7 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างหน่วยเสียงภาคเหนือและภาคกลางภาษาเวียดนาม

ประเภทหน่วยเสียง	ภาคเหนือ (จำนวนหน่วยเสียง)	ภาคกลาง (จำนวนหน่วยเสียง)	หน่วยเสียงที่เพิ่มขึ้น
พยัญชนะ	22	25	/r/, /tʃ/, /ʂ/
สระ	เดียว	11	-
	ประสม	3	-
วรรณยุกต์	6	5	Ngã

4. โครงสร้างครอบครัวและการแรงงาน

4.1 ครอบครัวเวียดนาม แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ ประเภทครอบครัวที่อยู่ด้วยกัน หล่ายรุ่นอายุ ซึ่งโดยส่วนใหญ่ประกอบด้วยรุ่นปู่ย่าตายาย รุ่นพ่อแม่ และรุ่นลูกหลาน และประเภทครอบครัวเล็ก ซึ่งประกอบด้วย 2 รุ่นอายุคือ รุ่นอายุพ่อแม่ และรุ่นลูกหลาน(ที่ยังไม่แต่งงาน) ซึ่งในปัจจุบันครอบครัวประเภทนี้มีถึง 70% ในสมัยก่อนคนเวียดนามนิยมมีลูกจำนวนมากเนื่องจาก สมัยก่อนยังเป็นสังคมเกษตรกรรม การมีจำนวนสมาชิกมากจึงเป็นสิ่งที่ดี เพราะช่วยกันทำงานเลี้ยง

รีพเพื่อให้มีสุนทรีย์ดีขึ้น แต่ในปัจจุบันรัฐบาลได้มีการส่งเสริมให้มีบุตรแค่หนึ่งหรือสองคนเท่านั้น และเนื่องจากสังคมเดียวกันเป็นสังคมปิตาโลหิต (Phu He) คือระบบครอบครัวที่อำนาจติดอยู่ใน การสืบทอดทรัพย์สมบัติและเชื้อสกุลขึ้นกับฝ่ายชาย ดังนั้นคนเดียวกันจึงอยากมีลูกชายมากกว่า ลูกสาว เนื่นได้จากไม่แน่นบท บางครอบครัวมีลูกสาว 5-6 คนก่อนที่จะมีลูกชายเป็นคนสุดท้อง แต่ในเมืองบางครอบครัวมีบุตรแค่ 1-2 คนเท่านั้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่ผู้ชายเดียวกันยังคงหวังมีลูกชายมากกว่าลูกสาว (พิมเสน บัวระภา, 2550, หน้า 21)

4.2 การแต่งงาน การสมรสตามประเพณีน้ำ คู่สมรสต้องผ่านพิธีกรรม 6 ขั้นตอน คือ

- 4.2.1 พบตัวกันคุยกันและเชือเริญให้เยือนบ้านของกันและกัน
- 4.2.2 ให้หมากและพลูแก่กัน
- 4.2.3 ให้ของขวัญครอบครัวฝ่ายหญิง
- 4.2.4 ทำพิธีหมั้น
- 4.2.5 ทำพิธีแต่งงาน

แต่ในปัจจุบันเหลือเพียง 3 ตอนคือ การเยือนครอบครัวฝ่ายชาย การหมั้น และทำพิธีแต่งงาน และมีบางคู่สมรสที่มีการทำหมั้นและงานแต่งในพิธีเดียวกัน ในพิธีแต่งงานมักจะมีพิธีเคารพบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วเพื่อขอพร ปัจจุบันการเรียกสินสดหรือของหมั้นมีความสำคัญน้อยลง การดูดวงว่าสมพงษ์กันและการยกย่องให้ผู้หญิงทำหน้าที่สูงขอแม่จะลดความสำคัญลงแต่ก็ยังปฏิบัติกันทั่วไป

ส่วนการเลือกคู่นั้น รวมเนี่ยมการแต่งงานลูกสาว ลูกของน้าสาวถือว่าเป็นสาย nok ห่างไปสองชั่วอายุคนสามารถแต่งงานกันได้ ส่วนลูกของฝ่ายชายถือว่าเป็นสายใน เมื่อว่าจะไก่ กันก็ห้ามแต่งงานกัน เพราะถือว่าสืบทោ้สายจากบรรพบุรุษเดียวกันถือเป็นญาติพี่น้องกัน รวม เนี่ยมปฏิบัติของคนเดียวกัน เมื่อผู้หญิงแต่งงานแล้วจะไปอยู่กับครอบครัวฝ่ายชาย ทำหน้าที่ดูแล ปรนนิบัติสามี พอกแม่สามีเป็นหลัก ในสมัยก่อน หากภรรยาไม่สามารถให้กำเนิดบุตรได้ สามีจะหา ภรรยาเพิ่มอีกหนึ่งเพื่อสืบทอดทายาท แต่หากสามีภรรยาไม่สามารถหย่าร้างกันแล้ว อดีตภรรยาจะไม่ไป เยี่ยมน้ำหน้าอดีตสามี เพราะถือว่าสูญเสียสะใภ้ไปแล้ว แต่อดีตสามีสามารถกลับไปเยี่ยมครอบครัว ภรรยาเก่าได้ เพราะถือกันว่า “สูญเสียสะใภ้ได้แต่ขาดเขยไม่ได้” (โสกนา ศรีจำปา, 2544, หน้า 9-151)

5. พิธีกรรม

5.1 พิธีไหว้ผู้อาวุโส

ครอบครัวคนเดียวกันมีการฉลองไหว้ผู้อาวุโส ครอบครัวที่มีพ่อแม่หรือผู้สูงอายุ ประมาณ 70-80 ปีขึ้นไป หากเป็นครอบครัวที่มีสุนทรีย์ มีลูกหลานมากมายจะทำการไหว้ผู้อาวุโส

ซึ่งเรียกว่า วันเดื่องเดา (Lễ thử lòng thọ) ในวันแรกของวันให้วัดคือวันบวงสรวง จะประกอบด้วย ข้าวเหนียวห่อไก่ อาหารเนื้อมงคล 3 อร่อย(ประกอบด้วยเนื้อวัว เนื้อแพะหรือเนื้อควายและเนื้อหมู) หรือแค่เนื้อหมูเนื้อวัวอย่างใดอย่างหนึ่งมาให้วัดเจ้าเพื่อระลึกถึงพระคุณของเทพเจ้าที่ดูแลให้พ่อแม่มี อายุมั่นคงยืนยัน ในวันให้วัด ผู้อาวุโสจะแต่งตัวสุภาพนั่งบนเก้าอี้พร้อมตั้งโต๊ะไว้ เมื่อเสร็จแล้วจะให้ ลูกหลานกราบไหว้ ลูกหลานแต่ละคนจะยกแก้วเหล้าหรือยกลูกพิชขอวยพร ซึ่งเรียกตั้งโต๊ะให้วันนี้ว่า ตั้งโต๊ะลูกพิชขอวยพรราย (bàn dàò chúc thọ) เมื่อพิธีไหว้ผู้อาวุโสเสร็จแล้ว เจ้าบ้านจะเชิญแขก ร่วมงานกินเลี้ยงฉลองกันตามประเพณี และแขกจะต้องนำของกินที่ต่างจากเจ้าบ้านมาแสดงความ ยินดีมาให้เจ้าบ้าน เช่น กัน บางบ้านจัด 2 วัน บางบ้านจัด 5 – 7 วัน (Thanh Liem, 2005, หน้า 21)

5.2 พิธีศพ

พิธีศพนั้นตามประเพณีดังเดิมต้องผ่านพิธีการ 8 ขั้นตอน คือ

5.2.1 จัดหาโลงศพ

5.2.2 ใส่ชุดไว้ทุกชิ้น ในสมัยก่อนการแต่งตัวไว้ทุกชิ้นจะใช้ผ้าหยาบ ๆ บาง ๆ สีขาวเป็นเสื้อไว้ทุกชิ้น หากเป็นศพพ่อไม่เข็บชายเสื้อ ผู้ชายพันหัวด้วยฟางข้าว ปัจจุบันใช้ผ้าแทน ผ้าส่วนลูกสาวใช้ผ้าบาง ๆ สีขาวคลุมหน้า รุนหลานพันผ้าขาว เป็นวงกลมบนศีรษะ เหลนพันผ้าสีแดง บนศีรษะ โอบลอนพันผ้าสีเหลืองบนศีรษะ หากเป็นศพพ่อลูกชายจะเดินตามหลังศพ หมายความว่า พ่อนำหน้าลูก ๆ หากเป็นศพแม่ ลูกชายดึงเชือกรถศพเดินถอยหลังไปสักเล็กน้อยพอเป็นพิธี หมายความว่าแม่เป็นผู้รับลูก ๆ (โสภนา ศรีจำปา, 2544, หน้า 224) นอกจากนี้การแต่งกายใน งานศพยังแบ่งเป็นของลูกชาย ลูกสาว ลูกสะใภ้ให้ใช้ผ้าขาวบางคาดหัว ใส่หมวกที่ทำด้วยเชือก กัลวย ใส่เสื้อขาว เสื้อนอกเป็นเชือกกล้ายมีสายรัดเอวทำจากไม้ไผ่ หลานฝ่ายบุญให้ใส่หมวกเชือก กัลวยเช่นเดียวกัน คาดหัวด้วยผ้าสีขาวธรรมชาติ สวมเสื้อกางเกงสีขาว ฝ่ายเขยหั้งหมดให้คาดหัว ด้วยผ้าขาวแต่ใส่เสื้อคลุมสีขาวด้วย รวมทั้งเสื้อผ้าหั้งตัวต้องเป็นสีขาว (Phan Ke Binh, 2003, หน้า 40)

5.2.3 บรรจุศพ ในขณะที่ยกศพออกจากบ้าน ลูกสะใภ้จะถักลิ้งใต้โลงศพ เจ้าบ้าน เพราะลูกสะใภ้เป็นสมบัติของบ้านนั้น ส่วนลูกสาวกลิ้งใต้โลงศพหันออกจากบ้าน เพราะแยก ครอบครัวออกไปอยู่บ้านสามี ถือเป็นสมบัติบ้านอื่น (โสภนา ศรีจำปา, 2544, หน้า 224)

5.2.4 ถอดชุดไว้ทุกชิ้น

5.2.5 ควราวะศพ

5.2.6 สงศพ

5.2.7 ผึ้งศพ

5.2.8 ควรจะศพหลังการฝัง การเคลื่อนย้ายหรือฝังศพต้องดูฤกษ์

คนເວີຍດນາຈະໃຫສິທີກັບລູກໜາຢ່າງຈົດທຳພິທີສພແລະທຳໜ້າທີ່ນູ້ຈາກລຶກໜາ
ຕາຍຂອງພ່ອແມ່ (ສັກນາ ສົ່ງຈຳປາ, 2544, ນ້າ 147) ແລະທາກຄຣອບຄຣວໄດ້ທີ່ພ່ອເສີຍຊືວີຕີໄປແລ້ວ
ລູກໜາຄົນໂຕຈະທຳໜ້າທີ່ແຫ່ນພ່ອ ແມ່ແຕ່ແມ່ຍັງຕ້ອງປັບປຸງລູກໜາຄົນໂຕດ້ວຍ ແຕ່ທາກຄຣອບຄຣວນັ້ນ
ໄນ້ມີລູກໜາຍຄົນໂຕ ອາຈະທຳໜ້າທີ່ແຫ່ນພ່ອແລະໜ້າທຳໜ້າທີ່ແຫ່ນແມ່ ສ່ວນກາດດູແລ້ດຸມຝັ້ງສພ ລານ
ທີ່ເກີດຈາກລູກໜາຍຈະໄດ້ຮັບສິທີແລະໜ້າທີ່ໃນກາດດູແລ້ດຸມຝັ້ງສພຂອງນູ້ຢ່າ (ສັກນາ ສົ່ງຈຳປາ, 2544,
ນ້າ 171)

5.3 ເທສກາລວັນຕຽບຢູ່ວຸນ

ຕຽບກັບວັນຕຽບຢູ່ວຸນທຸກປີ ເປັນເທສກາລທີ່ສຳຄັນນາກ ເປັນເທສກາລແໜ່ງຄວາມສູງ
ແລະກາວເຮີມຕັ້ນໃໝ່ ໃນວັນປີໃໝ່ນາງຄຣອບຄຣວຈັດວັນເດືອນ ສາມວັນ ເຈັດວັນກົມື້ ແຕ່ໜ້າລັກ ຈ ແລ້ວຈະຈັດ
ອູ່ທີ່ສາມວັນ ໂດຍໃນເທສກາລນີ້ມີພິທີກຣມໜ້າລັກສຳຄັນຄື່ອ ກາວໄວ້ບຽບພຸງຢູ່ (cúng ông bà tết
tiêng) ຜົ່ງທຳພິທີໄວ້ 2 ວັນ ຄື່ອ ເຮີມຈາກກາງຄົນວັນທີ 30 ທີ່ກຳລັງຈະເຫັນແກ່ວັນແກ່ອງປີໃໝ່ ດີ່ວັນທີ 2
ໂດຍຈະເຕີຍມາຂອງໄວ້ໄວ້ມີວ່າດາດເລັກຫຼືອດາດໄໝຢູ່ຈະຕ້ອງມີຂອງຄວາມແຂ່ງຂອງຫວານ ເຄື່ອງໄວ້ເຈົ້າ
ໄດ້ແກ່ ແບ່ງຈຶ່ງ (bánh Chung) ປຸລາຕົ້ມເຄີ່ມ (cá kho) ພອມດອງ (dua hanh) ມຸນຍອ (giò)
ເນື້ອວັສດ ມຸນຫຼືວັວພັນ (chả) ມີຕັ້ນອ້ອຍວາງອູ່ໄກລ ຈ ກັບໂທະໄວ້ ແລະເປັນວັນໄວ້ຢູ່າຕິຜູ້ໃໝ່
ຢູ່າຕິສິນທິມີຕະສຫາຍ ບ້ານໄດ້ທີ່ພ່ອແມ່ເສີຍຊືວີຕີໄປແລ້ວຕ້ອງໄວ້ໂທະນູ້ພຸ້ມັກຄົງໄປເຖິງໄວ້ໄດ້
(Phan Ke Bien, 2003, ນ້າ 57 - 60) ສ່ວນວັນທີ 3 ເປັນວັນເທື່ອງ ຈະມີການເຄີມຄລອກກັນຍ່າງ
ຄວິກຄົ່ນ ໃນໜ່ວຍເຫັນວ່າວັນຕຽບຢູ່ວຸນນີ້ສ່ວນໄໝຢູ່ຈະໄນ້ມີໂຄຣໄປທຳການຫຼືເປີດຮ້ານຄ້າຂາຍແຕ່ອ່າງໃດ
ຈະມີກາຮົບຈໍາຈ່າຍໃ້ສອຍເຈີນເດືອນ ກາວໃຫ້ອ່າງເປົາລ້າຍກັບຄົນຈືນ ນອກຈາກນີ້ແລ້ວປັຈຈຸບັນໄດ້ເພີ່ມ
ປະເພີ່ນການໄວ້ຄົນຕາຍໃນສຸດານດ້ວຍເພື່ອນໄວ້ຄົນຕາຍທີ່ໄມ້ມີຢູ່າຕິ

ວັນໄວ້ສິ້ນສຸດວັນເທສກາລຕຽບຢູ່ວຸນ (Răm Tháng Giêng) ຕຽບກັບເດືອນ 2
ໃນປະປິທິນເວີຍດນາຫຼືອປະປິທິນຈືນ ເປັນການໄວ້ບຽບພຸງຢູ່ໃໝ່ເວົ້າກັນກັບການໄວ້ບຽບພຸງຢູ່ໃນ
ວັນຕຽບຢູ່ວຸນແຕ່ການໄວ້ຄົ່ນນີ້ເພື່ອເປັນການບອກລາວນສິ້ນສຸດໃນວັນປີໃໝ່ຂອງປີນັ້ນ ຈ ຜົ່ງຈະປະກອບ
ພິທີກຣມກາຍໃນ 15 ວັນ ພັດຈຳກຳລັງຈາກວັນຕຽບຢູ່ວຸນ (ນຸ້ນັກ ອຸເທສກພຣະຕັນກຸລ, 2544,
ນ້າ 36)

5.4 ເທສກາລໄວ້ພະຈັນທົງ (Răm Tháng Tám)

ເປັນວັນຂອງເຫົວໜັນຢູ່ວຸນ ເປັນວັນທີເດີກຈະໄດ້ສຸກສານມີການຈລອກກາກີນດື່ມ
ອາຈາເຮີຍກີ່ອື່ອວ່າ ເຕີດຈຸງຫຼູ (Tết Trung Thu) ສະວະສຳຄັນຂອງວັນນີ້ຄື່ອ ເປັນວັນທີເດີກຈະໄດ້ສຸກສານ
ໄດ້ເລີ່ມກັບແສງຈັນທົງ ໂດຍເດີກຈະມີການປລ່ອຍໂຄມໄຟຮູບຕ່າງ ຈ ຜົ່ງເດີກແຕ່ລະຄນຈະເປັນຜູ້ທຳໂຄມໄຟ

ขึ้นมาเอง ในปัจจุบันนี้ในเนิยมปฏิบัติ มีเพียงการให้วับรวมกุศล และการให้ไว้ให้กับคนตายไม่มีญาติ เพื่อให้ไปเกิดหรือปลดปล่อยวิญญาณคนตายให้ไปเกิดเท่านั้น โดยมีการเผากระดาษเงินกระดาษทอง ของใช้เล็กน้อย

บางอย่าง รวมทั้งอาหารที่ใช้ในพิธีกรรมให้กับคนตาย จะทำให้คนตายมีเงินทอง ให้มีอาหารกิน และมีเงินใช้ในปลา (นุชรงค์ อุเทศพรัตนกุล, 2544, หน้า 36)

5.5 พิธีประเพณีกงเต็ก

ชาวເວັນາມນມີການປະກອບພິທຶກເຕັກເພື່ອອຸທືສ່ວນກຸສລໃຫ້ຢາຕີ (ນຸພາກວົງ) ຜູ້ລ່ວງລັບ ໂດຍປະກອບພິທຶກຮມເມື່ອຢາຕີເສີຍຈິວໄປແລ້ວ 3 ປີ ອາຈະນ້ອຍກວ່ານີ້ໄດ້ຈົ່ນອູ້ກັບ ຄວາມພວ່ນມີເປັນຫຼັກ ພິທຶກເຕັກເປັນຄວາມເຂົ້າຕາມປະເພດນີ້ແມ່ນຮ່ວມກາຣດຳນັນຈິວິຫານຂອງໝາວ ເວີຍດນາມ ທີ່ປະກອບພິທຶກໃນຊ່ວງກ່ອນຫຼັກລັງວັນສາຣທເວີຍດນາມເລັກນ້ອຍເທົ່ານັ້ນ ສິ່ງທຽບກັບວັນຊື້ນ 15 ຄໍາ ເດືອນ 7 (ຈັນທຽດຕີ) ຂັ້ນຕອນຂອງພິທຶກຮມໃນຕອນເຂົ້າມືດັ່ງນີ້

5.5.1 ຜູ້ອາວຸໂສ ແລະ ຢາຕີສົນທິມີຕະຫຼາຍຂອງເຈົ້າກາພຕລອດຈານເພື່ອນ ຖ່ານມາຮ່ວມທຳນຸ້ມອຸທືສ່ວນກຸສລໃຫ້ແກ່ດວງວິญญาນຂອງຜູ້ຕາຍອ່າງພວ່ນມີເພື່ອງ

5.5.2 ຈັດສໍາຮັບກັບຂ້າວໄວ້ໂດຍເຂັ້ມແຂງເພື່ອເຊັ່ນໃຫ້ແລະອຸທືສ່ວນກຸສລໃຫ້ກັບຜູ້ມີມີຢາຕີທີ່ມາພື້ນໃນບຸນ

5.5.3 ລັງຈາກທີ່ຜູ້ນໍາການປະກອບພິທຶກເຮັກວ່າ ເດ່ຍ ກຸງ (Thầy cúng) ໄດ້ສາດ ຕາມກະບວນກາຣເຊັ່ນໃຫ້ຕາມຂັ້ນຕອນແລ້ວກີ່ຈະຖືກພິທຶກຮມກາຣໂຍນເຫັນເຫັນເສີຍທາຍເພື່ອເປັນກາຣສື່ອ ດີ່ງຜູ້ຕາຍວ່າໄດ້ຮັບຜຸນບຸນກຸສລທີ່ລູກໜານທຳນຸ້ມອຸທືສ່ວນກຸສລໄປໃຫ້ຫຼືໄມ່ ເຫັນເສີຍທີ່ໂຍນເສີຍທາຍນີ້ ຈະມີສອງດ້ານຄືອ ດ້ານບວກຫຼືດ້ານລບແລະດ້ານຫວ່າຫຼືດ້ານກ້ອຍ ເພື່ອລູກໜານຫຼືຜູ້ນໍາ ການປະກອບກາຣພິທຶກຮມໂຍນເຫັນເຫັນເສີຍທາຍດັ່ງກ່າວ ລ້າເຫັນເສີຍທາຍຂົ່ນອູ້ດ້ານ “ລບ” ແສດງວ່າ ກາຣທຳນຸ້ມຄວັງນີ້ຍັງໄມ້ສື່ອດື່ງຜູ້ຕາຍ ນມອປະກອບພິທຶກຮມຈະສວດເຂົ້າຫຼືແລະນາມສຸກລຂອງຜູ້ຕາຍໄໝ ມາຮັບຮູ້ແລະຮັບສິ່ງຂອງຕ່າງໆ ທີ່ລູກໜານນຳມາເຊັ່ນໃຫ້ ແລ້ວນມອກຈະໂຍນເຫັນເສີຍທາຍເອີກ ນາງທີ່ ໂຍນຄວັງເດືອງ ເຫັນເສີຍທາຍກີ່ຈະຫາຍດ້ານບວກ ແຕ່ບາງຄວັງຕ້ອງສວດວິຈາກກາຣໂຍນເຫັນເຫັນຫລາຍ ຄວັງຈາກວ່າເຫັນເສີຍຈະຫາຍດ້ານບວກເພື່ອແສດງໃຫ້ລູກໜານຢູ່ຕົມິຕະຫຼາຍເຊື່ອຈຳຜູ້ຕາຍໄໝຮັບສ່ວນກຸສລເປັນ ທີ່ເຮັຍບ້ວຍແລ້ວ

5.5.4 ລັງຈາກປະກອບພິທຶກເຕັກໃນຊ່ວງເຂົ້າຕາມຂັ້ນຕອນເປັນທີ່ເຮັຍບ້ວຍແລ້ວ ອາຫາຣທີ່ນໍາມາເຊັ່ນໃຫ້ນັ້ນ ບຽບດາລູກໜານ ຢາຕີມີຕະຫຼາຍທີ່ມາຮ່ວມທຳນຸ້ມຈະຮັບປະທານຮ່ວມກັນ ໃນຕອນເທິ່ງ

ลิงของเครื่องไม้ใช้สอยต่าง ๆ ที่ถูกจำลองขึ้นด้วยกระดาษเป็นส่วนใหญ่ เช่น บ้าน รถยนต์ โทรศัพท์ ตู้เย็น โทรศัพท์มือถือ เสื้อผ้า แผ่นกระดาษเงิน กระดาษทอง พ้ออมด้วย ถนนบัตรชนิดต่าง ๆ นำมาระบายเรียงรายไว้ข้างหลุมศพของผู้ตาย

หลังจากที่หมดการประกอบพิธีกรรมได้สุดและอัญเชิญดวงวิญญาณของผู้ตายมารับสิ่งของต่าง ๆ ดังกล่าวจบลงก็จะเป็นพิธีกงเต็ก เผาสิ่งของต่าง ๆ ที่จัดทำไว้ดังกล่าว ข้างต้นไปให้ผู้ตาย ซึ่งถ้าที่เกิดจากการเผาสิ่งของที่ทำจากกระดาษดังกล่าว ญาติพี่น้องและลูกหลานอาจจะเก็บใส่ถุงกระดาษหลายถุง หากกระดาษชิ้นไหนที่ไม่มีหมวดจะถูกนำไปขยะมีกำหนดความเชื่อ ต้องรอให้ใหม่หมดเสียก่อนถึงเก็บแล้วนำไปปะรยในลำภา (ἶສกານາ ศรีจำปา, 2548, หน้า 25 - 28)

5.6 การทรงเจ้า

ชาวเวียดนามบางส่วนโดยเฉพาะกับสุภาพสตรีผู้สูงอายุยังมีความเชื่อเรื่องการทรงเจ้าอยู่ ซึ่งพิธีกรรมมักจัดที่ศาลาเจ้า พิธีทรงเจ้า (Lên đêng) ถือเป็นที่พึงอย่างหนึ่งของชาวเวียดนามและชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอีกกลุ่มนึงที่มีความเชื่อและศรัทธานับถือเทพเจ้า ตลอดจนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสำคัญลักษณ์ เทพเจ้าทุกองค์ที่ได้รับเชิญมาสิงสถิตในศาลาจ้าทุกศาลา มีความเชื่อศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหมือนกันหมด มีวัตถุประสงค์เหมือนกันหมด คือเป็นที่พึงทางใจในการขอจัดปีใหม่ตามความเชื่อจากลายเป็นวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตส่วนหนึ่ง

พิธีกรรมในการทรงเจ้า พิธีกรรมในการทรงเจ้าแต่ละปีจะมีพิธีกรรมที่สำคัญเพียง 4 ครั้งเท่านั้น คือ

5.6.1 พิธีกรรมในวันที่ 3 เดือน 3 (จันทรคติ) เป็นวันสักการะบูชา เช่น ไหว้พระมาрадา ถือยกว่า เมวิ (mèo) เป็นความเชื่อของชาวเวียดนามส่วนหนึ่งถือกันว่าเทพพระราชาองค์นี้เป็นผู้ให้กำเนิดและคลบบันดาลสรพสิ่งบนโลกใบนี้ทั้งมวล

5.6.2 วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 7 (จันทรคติ) ประเพณีวันสารทเวียดนาม (Rằm Tháng bảy) ตรงกับวันสารทจีน ในวันนี้จะมีการประกอบพิธีกรรมไหว้บรรพบุรุษ โดยชาวเวียดนามจะประกอบอาหารที่บรรพบุรุษชอบมาเซ่นไหว้ ประกอบกับกับน้ำอาหารที่ต้องมาเซ่นไหว้บรรพบุรุษ ตามประเพณีที่ปฏิบัติกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เช่น ไก่ต้ม หมูสามชั้นต้ม ผัด แกงจืด หมูยอ ผลไม้เหล้าขาว น้ำชา เป็นต้น เพื่อเป็นการขอพรจากบรรพบุรุษให้คุ้มครองปกปักษากาลุ่มหลานให้อยู่ร่วมเย็น ทำมาค้าขายร่ำรวย

5.6.3 พิธีกรรมเช่นไหว้ “จีก แฉน เตริน” ตรงกับวันที่ 20 เดือน 8 (จันทรคติ) ของแต่ละปี ของเช่นไหว้สำหรับพิธีกรรมนี้ทำเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ดวงวิญญาณที่ไร้ญาติ หลัง

เศรษฐกิจแบ่งชั้น ผลไม้ และอาหารต่าง ๆ แจกให้สมาชิกนำกลับไปบ้านให้ญาติมิตรลูกหลานได้รับประทาน เชื่อกันว่าเป็นของมงคลจากทวยเทพ รับประทานแล้วจะชิมบุญ

5.6.4 เทศกาลวันเด็ก ประกอบด้วยพิธีกรรมดังนี้

- 1) ประกอบพิธีเช่นไหว้เทพพระมารดา (ตือเหมา) และดีก แคน เติริน
- 2) พิธีวิ่งวอนทวยเทพทั้งหลายจงอำนวยอยพรประทานความสุข ให้แก่มวลมนุษย์ตลอดปีใหม่ที่จะถึงนี้จงประสบแต่ความสุข ความเจริญ ปราศจากโกรกภัยใช้เจ็บ ทำมาค้าชีวัน
- 3) พิธีกรรมในวันนี้ 15 ค่ำ เดือน 1 (จันทรคติ) มีพิธีสะเดาะเคราะห์ พร้อมของ เช่น ให้ได้แก่ อาหารความหวาน ขนม ผลไม้ ดอกไม้ อัญปเทียน กระดาษเงิน กระดาษทอง (สองงาน ศรีจำปา, 2548, หน้า 25 - 28)

นอกจากนี้ในสมัยก่อน ยังมีความเชื่อว่าผู้หญิงเบรียบเนื้อ non "บุคคลต่าง ตระกูล"(Nữ thàn Ioái Iôc) ดังนั้นผู้หญิงจึงไม่มีชื่อในแผ่นผังตระกูล ไม่ให้มีแม้แต่การตั้งเดียง คัดค้าน หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ไม่ให้ออกจากบ้านไปตามที่สาธารณะต่าง ๆ บนถนน ดังนั้น จึงมีข้อห้ามสำหรับผู้หญิงที่มากกว่าข้อห้ามสำหรับผู้ชาย เช่น ห้ามเข้าศาลประจำหมู่บ้าน เพราะเป็นที่สถิตของเทพเจ้าผู้คุ้มครองหมู่บ้าน ห้ามเข้าวัด สถานที่ศึกษา เพราะเป็นสถานที่ บวงสรวงของเทพเจ้าแห่งท้องทุ่ง(Thần Ngõng) ห้ามเข้าศาลเจ้าแห่งแขวง จังหวัด ห้ามเข้าบ้านในวัน ไหว้บรรพบุรุษ ในเฉพาะวันไหว้บรรพบุรุษนั้น ผู้ชายสามารถเข้าบ้านเพื่อไหว้บรรพบุรุษได้ แต่ผู้หญิงจะทำงานอยู่ข้างนอกตัวบ้าน ไม่สามารถเข้าไปในบ้านเพื่อไหว้บรรพบุรุษได้ (Bui Xuan My, 2007, หน้า 369 - 370)

5.7 วัฒนธรรมการตั้งชื่อ

การตั้งชื่อคลาง มีการตั้งชื่อหลายประเภท โดยประเภทแรกจะเป็นการตั้งเพื่อบ่ง บุคลเพศ เช่น ถ้าผู้ชายมักใช้คำว่า Văk, Hăun, Đinh, Đúc, Ngọc สมาชิกในครอบครัวที่เป็นชาย อาจจะใช้ชื่อคลางเหมือนกันหมดทุกคนได้ หรืออาจจะใช้การลำดับอายุของพี่น้องในครอบครัว โดยใช้คำว่า ลำดับที่หนึ่ง "Trưởng" ลำดับที่สอง "mẫu kh" ลำดับที่สาม "trưởng" ลำดับที่สาม "quý" คนถัดๆมาใช้ชื่อคลางว่า "gia" ส่วนผู้หญิงมักใช้คำว่า Thị สำหรับหญิงที่แต่งงานแล้ว การตั้งชื่อ จะไม่เปลี่ยนนามสกุลตามสามี ยังคงใช้ชื่อสกุลของตนเช่นเดิม แต่จะใช้คำเรียกชานนำหน้าแล้ว ตามด้วยชื่อสามี เช่น นาง Nguyễn Thị X แต่งงานกับนาย Hoàng Văn Y แล้วจะถูกเรียกเป็น bà Y, Chị Y หรือ Madam Y เป็นต้น หรืออาจจะถูกเรียกตามชื่อซึ่งเป็นตัวเลขของสามีด้วย เช่น สามี เป็นลูกคนที่ห้า ของครอบครัว ภรรยา ก็จะถูกเรียกว่า "Chị Năm" (พี่ห้า) ถ้าสามีมีศักดิ์เป็นลุงคนที่

ห้า ภรรยา ก็จะถูกเรียกว่า "bác Năm" (ป้าห้า) เป็นต้น และนอกจากนี้还有ที่แต่งงานแล้วก็ยังถูกเรียกชื่อตามตำแหน่งและชื่อสามี เช่น "chị giáo Tâm" พี่ครูเติม (หมายถึงพี่ผู้หญิงที่เป็นภรรยาของครูเติม) "bác đốc Hải" ป้าหมอน้ำยา (หมายถึงป้าที่เป็นภรรยาของหมอน้ำยา) เป็นต้น ส่วนลูกที่เกิดออกมานั้นจะใช้นามสกุลพ่อหรือญาติข้างฟ่อ (ສຶກນາ ສົກຈຳປາ, 2543, หน้า 100 – 105)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดนครพนม (ชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและหมู่บ้านนาจอก)

1. ประวัติความเป็นมาของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดนครพนม

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ชาวเวียดนามได้อพยพเข้ามาเพื่อลี้ภัยทางด้านการเมืองและทางศาสนา โดยผ่านเข้ามาทางลาว และมาอาศัยอยู่ตามบริเวณฝั่งลุ่มแม่น้ำโขงทั้งทางซ้ายและขวา ซึ่งตรงกับเมืองท่าอุเทน ไชยบูรี หนองคาย นครพนม เหล่าชาวเวียดนามที่อพยพเข้ามาเป็นชาวเวียดนามที่เคยอาศัยอยู่ในเมืองแทหัวว่า (Thanh Hoa) เหงื่อาน (Nghe An) และยาตินห์ (Ha Tinh) และเมื่อมีพระราชโองการให้เกลี้ยกล่อมชาวเวียดนามทางด้านฝั่งลาวให้เข้ามาอยู่ในไทยอย่างต่อเนื่อง ในปี พ.ศ. 2405 จึงมีชาวเวียดนามทำมาหากินในเมืองนครพนมและเมืองสกุลคระเป็นจำนวน 133 คน (นุชรงค์ อุเทศพรรัตนกุล, 2544, หน้า 22)

ในช่วงที่ฝรั่งเศสยึดครองเวียดนามทั้งหมดและใช้อำนาจปกครองแบบกดขี่ข่มเหง ในฐานะเป็นเมืองชั้น ประกอบกับประเทศประสมภาระขาดแคลน ทำให้มีชาวเวียดนามจำนวนมาก อพยพหนีกระจาดกระจาดเข้าไปอยู่ในลาวและหนีเข้ามานานถึงภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย และมีการอพยพเข้ามาในประเทศไทยอยู่เรื่อยๆ ประกอบกับช่วงนั้นเป็นช่วงของสงครามโลกครั้งที่ 2 ตอนต้น จึงทำให้ทั้งไทยมีชาวลาว เวียดนามและกัมพูชาอพยพเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มขึ้น (วิชาญ จำปีศรี, 2519, หน้า 18 – 19) ชาวเวียดนามที่อาศัยในจังหวัดนครพนมแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ ญวนเก่า และ ญวนใหม่ ในกรณีที่เป็นกลุ่มญวนเก่า กล่าวได้ว่าส่วนหนึ่งได้ย้ายอพยพมาเป็น 100 ปีแล้ว และนับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ และบางกลุ่มนับถือศาสนาคริสต์ เช่นในเขตตำบลหนองแสง ซึ่งได้ผสมกลมกลืนเข้ากับชุมชนถิ่นเดิมแทนทั้งหมด และส่วนหนึ่งอยู่ในพื้นที่บ้านนาจอก บ้านดอนไมง บ้านผึ้ง ตำบลหนองญาติ โดยกลุ่มญวนเก่านี้ได้รับสัญชาติไทยเกือบทั้งสิ้น

ส่วนกลุ่มญวนใหม่ได้อพยพเข้ามาภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ส่วนใหญ่อพยพมา จากแขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เนื่องจากในช่วงนั้นฝรั่งเศสเข้ายึดครองเวียดนามและลาวได้สำเร็จ ชาวเวียดนามกลุ่มนี้ท่านกราดขี่ข่มเหงไม่ไหว จึงได้อพยพมาอย่างผู้ไทยโดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมจากภาคกลางตอนใต้ในเวียดนาม เช่น จังหวัดยาตินห์ (Ha Tinh)

และ กวางบิงห์ (Quang Binh) ในเมืองนครพนมจึงมีทั้งก่อฉุ่มญวนเก่าและก่อฉุ่มญวนใหม่เข้ามา อาศัยกระจายตามชุมชนต่างๆ ปะปนกัน (ผู้สืด จันทิวิล, 2541, หน้า 32 - 46)

2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญีกวารส

2.1 ประวัติความเป็นมาของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญีกวารส

ในสมัยก่อนผู้คนอาศัยกันเป็น "คุ้ม" และใช้ชื่อวัดซึ่งเป็นศูนย์กลางของประชาชนมาตั้งเป็นชื่อเรียกชุมชน วัดอรัญญีกวารสจึงถูกใช้เป็นชื่อชุมชนฯ หนึ่งในจังหวัดนครพนม ในขณะนั้นชุมชนดอนเมืองและชุมชนชานวัดอรัญญีกวารสเป็นคุ้มเดียวกัน ต่อมา นายชง สิงห์ศรี เป็นหัวหน้าคุ้ม โดยมีกรรมการทั้งสองคุ้มบริหารงานร่วมกัน เมื่อปี พ.ศ. 2537 เพราแคม เจริญเดิบโขของเขตเทศบาล จึงแยกคุ้มวัดอรัญญีกวารสเป็นชุมชนชานวัดอรัญญีกวารส (ฉบับต์ พุทธิสถากรุล, สำเนาชุดที่ 2555)

2.2 ที่ดัง

ทิศตะวันออก ติดกับ ชุมชนชานวัดโอกาส 1

ทิศตะวันตก ติดกับ ชุมชนชานดอนเมือง

ทิศเหนือ ติดกับ ชุมชนชานวัดโอกาส 2

ทิศใต้ ติดกับ ชุมชนชานวัดศรีเทพทุ่ง

ภาพ 2 แผนที่ชุมชน 23 ชุมชน ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดนครพนม

2.3 ประชากร

ประชากรคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสมีอยู่ประมาณ ร้อยละ 30 ของจำนวนประชากรทั้งหมด หรือ 470 คนโดยประมาณ มีอาชีพค้าขายร้อยละ 70 รับราชการร้อยละ 20 รับจ้างและอื่นๆ อีกร้อยละ 10

2.4 ศาสนา

คนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 95 และคริสต์ ร้อยละ 5 บรรพบุรุษของคนไทยเชื้อสายเวียดนามได้รับการถ่ายทอดความเชื่อในลัทธิ ในญี่ปุ่น จากเจ็น 3 ลัทธิ คือ ชงจือ พุทธศาสนาและเต่า ซึ่งนับถือคละกัน จึงทำให้มีขนบธรรมเนียม ประเพณีและชีวิตประจำวันตามความเชื่อทางศาสนาที่ได้จากเจ็นคละกัน จึงทำให้ศาสนาพุทธ ขยายตัวของคนไทยเชื้อสายเวียดนามมีแนวทางปฏิบัติปะปนกับความเชื่อเรื่องความกตัญญู ต่อบิดามารดาและบุพผุที่มาจากลัทธิของตน (อนันต์ พุทธิสถากรุง, สัมภาษณ์, 2555)

2.5 ครอบครัว วัฒนธรรม และภาษา

ครอบครัวของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในปัจจุบัน เป็นไปตามทัศนคติคน สมัยใหม่ในปัจจุบัน คือ การมีครอบครัวประเภทครอบครัวเดียว เนื่องจากเด็กรุ่นหลังมีการศึกษา มากขึ้น มีการpub กับคนนอกสังคมของตนเอง ทำให้มีการรับเอาทัศนคติของชาวไทยหรือ ชาวตะวันตกเข้ามาในชีวิต จากทัศนคติเดิมที่ให้สร้างครอบครัวและแต่งงานกับชนชาติเดียวกัน ซึ่ง ห้ามในการแต่งงานกับคนไทยหรือชนชาติอื่นเริ่มลดน้อยลง จึงทำให้ครอบครัวคนไทยเชื้อสาย เวียดนามจากที่เคยเป็นครอบครัวใหญ่ ที่ประกอบด้วยบุตร ย่า ตา ยาย กลายเป็นครอบครัวเดียวมาก ขึ้น อีกทั้งประการหนึ่งคือในสมัยก่อนเกิดปัญหาเกี่ยวกับการเมืองในช่วงสงครามเวียดนาม ชาวเวียดนามที่อพยพมาอาศัยอยู่ในสมัยนั้นไม่มีสัญชาติไทย ถือว่าเป็นผู้อพยพ หากมีบุตรหรือมี ครอบครัวก็ไม่มีสัญชาติไทย เช่นเดียวกัน คนไทยเชื้อสายเวียดนามในสมัยก่อนจึงนิยมนำบุตรไป ฝากเป็นลูกบุญธรรมกับคนไทยที่เป็นเครือญาติกันเพื่อให้ได้รับสัญชาติไทย และอาศัยอยู่ด้วยกัน ครอบครัวคนไทยเชื้อสายเวียดนามในสมัยก่อนจึงเป็นไปในลักษณะของครอบครัวขยายที่ประกอบ ไปด้วยพ่อแม่ บุตร ลุง ป้า น้า อา ซึ่งในปัจจุบันเมื่อปัญหาทางการเมืองนั้นลดลงและหมดไป ในไม่กี่สิบปีที่ผ่านมา จึงทำให้ครอบครัวคนไทยเชื้อสายเวียดนามได้อาศัยร่วมกันกับพ่อแม่ที่แท้จริง และแยกครอบครัวออกมานเป็นครอบครัวเดียวมากขึ้น แต่ยังนิยมสร้างบ้านอยู่ในบริเวณเดียวกัน

คนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสยังคงมีการปฏิบัติตามวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมอย่างเคร่งเครียดในเทศกาลหลัก ๆ ทั้งเทศกาลตุชชญวน หรือวันเตีด ซึ่งตรงกับ เทศกาลตุชชญ์ในทุก ๆ ปี ทั้งการไหว้เจ้าในศาลเจ้าซึ่งทุก ๆ คนต้องเข้าร่วมรวมทั้งพิธีกรรมอื่น ๆ

รวมไปถึงการยึดมั่นในระบบครอบครัวมีความประเพณีที่ดำเนินมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน การแสดงความกตัญญูของลูกหลานที่มีต่อบรพบุรุษที่ยังคงอยู่และส่วนลับไปแล้วด้วยการปฏิบัติตามคำสั่งสอนและเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่เป็นสำคัญ (นุชนงค์ อุเทศพรัตนกุล, 2544, หน้า 37-38)

แม้สังคมคนไทยเชื้อสายเวียดนามจะเปลี่ยนแปลงไปมาก แต่ยังคงยึดมั่นในธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมที่เคยยึดมั่นตั้งแต่อดีตอย่างเหนียวแน่นและยังแสดงออกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่มีลักษณะเด่น คือทางด้านภาษา เมื่อจากคนไทยเชื้อสายเวียดนามมีอาชีพค้าขายถึงร้อยละ 70 จึงทำให้มีการใช้ภาษาเวียดนามในกลุ่มเฉพาะของตนในชีวิตประจำวัน ถึงแม้ในบางช่วงที่เกิดปัญหาทางด้านการเมืองทำให้คนไทยเชื้อสายเวียดนามไม่สามารถเรียนการอ่านการเขียนได้อย่างเปิดเผย แต่สำหรับการพูดแล้วยังคงใช้สื่อสารกันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และเมื่อปัญหาการเมืองลดลง จึงได้มีการส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนภาษาเวียดนาม ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ภาษาให้กับเยาวชนรุ่นหลังให้ใช้ภาษาชาติพันธุ์ของตน (ฟู๊ก หุ่ง วัน, สัมภาษณ์, 2555)

3. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านناๆ กอก

Som-Indra (2003) ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหมู่บ้านนาๆ กอก โดยให้รายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ประวัติความเป็นมา

ตามหลักฐานที่ปรากฏ คนเวียดนามอพยพตั้งอยู่ที่บ้านคำเกิม แต่สมัยนั้นได้เกิดโรคระบาดหนักในหมู่บ้าน และชาวบ้านต้องการหาแหล่งน้ำที่สะอาดและแหล่งดินอุดมสมบูรณ์ ดังนั้นจึงอพยพไปที่หมู่บ้านตันผึ้ง ที่มีแหล่งน้ำ สัตร์ป่า พื้นที่อุดมสมบูรณ์ซึ่งอยู่ในบริเวณหนองญาติ และมีการขยายอพยพมาตั้งถิ่นฐานใกล้บ้านตันผึ้งเป็นจำนวนมาก จากนั้นจึงตั้งชื่อบริเวณที่ใกล้บ้านตันผึ้งว่า บ้านใหม่ และนับวันก็มีผู้คนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านตันผึ้งและบ้านใหม่มากขึ้นจนทำให้สองหมู่บ้านนี้เชื่อมต่อกันและกลายเป็นผู้บ้านเดียวกัน แล้วตั้งชื่อขึ้นมาใหม่ว่า หมู่บ้านนาๆ กอก เนื่องจากบริเวณและบ้านใหม่มีหมาจิ้งจากเป็นจำนวนมาก หมู่บ้านนาๆ กอก จึงเป็นชื่อใหม่ของบ้านตันผึ้งและบ้านใหม่

3.2 ที่ตั้ง

ลักษณะเด่นของหมู่บ้านนาๆ กอกคือ ทิวทัศน์ที่เขียว翠山ของดินมากที่ร่วนรืน เหยียดยาวจนถึงไปทุ่งกว้างจนจราดแม่น้ำโขง ซึ่งคลุมพื้นที่ทั้งหมด 2,611 ไร่ หมู่บ้านนาๆ กอกตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอเมือง ห่างจากตัวเมือง 5 กิโลเมตร มีถนนเขตติดต่อกับหมู่บ้านไกลี่เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ ถนนระหว่างสกัดนคร-นครพนม
 ทิศตะวันออก ติดกับ หมู่บ้านดอนซูก
 ทิศตะวันตก ติดกับ หมู่บ้านดอนโน้ม
 ทิศใต้ ติดกับ บึงหนองญาติ

ภาพ 3 แผนที่หมู่บ้านนาจาก อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

3.3 ประชากร

หมู่บ้านนาจากมีจำนวนครัวเรือนประมาณ 110 ครัวเรือน ประชากร 511 คน โดยประมาณ ประชากรที่เป็นคนไทยเชื้อสายเวียดนาม 95% และคนไทยอีสาน 5% อาชีพในหมู่บ้านนาจากส่วนมากเป็นอาชีพเกษตรกรรม ปลูกข้าว ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ และมีพืชเศรษฐกิจคือ ต้นหมาก

3.4 ครอบครัว วัฒนธรรม และภาษา

ในสมัยก่อน ลักษณะครอบครัวหมู่บ้านนาจากเป็นครอบครัวขยาย มีปู่ ย่า ตายาย พ่อ แม่ สูก หลาน อาศัยอยู่ด้วยกันในบ้านหลังหนึ่ง แต่ในปัจจุบัน ครอบครัวหมู่บ้านนาจากกลายเป็นครอบครัวเดียวครอบครัวหมู่บ้านนาจากมีลักษณะคล้ายกับครอบครัวคนจีน คือให้ความสำคัญกับเพศชาย ลูกชายจะต้องสืบทอดธุรกิจกิจการของครอบครัว แต่เนื่องจากเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้คนวัยหนุ่มสาวออกไปทำงานในเมืองใหญ่ ทำให้ในหมู่บ้านนาจากมีเด็กวัยกลางคน และคนแก่

แต่ถึงแม้ว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปมากเพียงใด สังคมในหมู่บ้านนากอกยังมีความโดดเด่นเฉพาะตัวเมื่อเทียบกับหมู่บ้านใกล้เคียง คือ มีสังคมที่เข้มแข็ง มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน แต่งตั้งโดยรัฐบาล เลือกตั้งโดยตรงจากสมาชิกในหมู่บ้าน และผู้ใหญ่ทำตามกฎหมาย หมู่บ้าน ดังนั้นมีมีงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจ่ายเงินเข้าศาลเจ้าของหมู่บ้าน งานศพ หรืองานแต่งงาน ผู้ใหญ่บ้านและกรรมการจะจัดสร้างบ้านมาช่วยงานต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่แล้วทุกคนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มิใช่นั้น คนไม่เข้าร่วมหรือช่วยงานจะถูกกลงโทษโดยการเพิกเฉย การไม่สนใจ และไม่ติดต่อปฎิสัมพันธ์จากครอบครัว

คนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนากอกให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ในเครือญาติและความอาuzu เป็นหลัก ในระบบครอบครัวนั้น การทำงานจะแบ่งแยกชัดเจนระหว่างผู้ชายและผู้หญิง เช่น ผู้ชายต้องทำงานนอกบ้าน ส่วนผู้หญิงทำงานในบ้าน ส่วนการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ในครอบครัวจะเป็นหน้าที่ของผู้ชายโดยมากที่สุด เช่น ปู เป็นต้น ครอบครัวมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นมาก ซึ่งมาจากความเชื่อตั้งเดิมในการเฉลิมฉลองวันรวมญาติซึ่งตรงกับวันตรุษญาติ การเฉลิมฉลองนี้จะช่วยให้นิเกิลีคุณงามความดี คุณค่า และย้ำเตือนรุ่นลูกรุ่นหลาน การเฉลิมฉลองมีความหมายต่อคนเชื้อสายเวียดนาม ดังนั้นสมาชิกส่วนมากจึงต้องเข้าร่วมไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม สรุปได้ว่า คนเวียดนามหมู่บ้านนากอก มีลักษณะเช่นที่ว่า ไปทำงานหนักเป็นอันหนึ่งอันเดียว และสิ่งเหล่านี้ทำให้ชาวบ้านหมู่บ้านนากอกได้รับการยกย่องในเรื่องการทำงาน

คนเก่าคนแก่ในหมู่บ้านนากอกบอกว่า บรรพบุรุษของชาวบ้านนากอกมาจากหมู่บ้านเหงื่ออา (Nghe An) และหมู่บ้านยาตินห์ (Ha Tinh) ในเมืองวิงห์ (Vinh) ของเวียดนาม และได้อพยพมาอยู่ที่เวียดนามมากกว่าร้อยปี ดังนั้น ชาวบ้านนากอกจึงเรียกตัวเองว่า คนาภาคกลาง (Nguoi Trung) และภาษาที่พูดก็เป็นภาษาภาคกลาง แต่ในปัจจุบันจำนวนของผู้พูดน้อยลง ผู้ที่สามารถใช้ภาษาได้ดีในชีวิตประจำวัน จำนวนมากเป็นผู้มีอายุวัยกลางคน ส่วนคนที่อายุน้อยกว่า 30 ปี สามารถเข้าใจภาษาได้อย่างเดียว แต่ต้องหือพูดได้ไม่ดีนัก

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

ในการศึกษาคำเรียกญาติภาษาเวียดนามในจังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามวิธีการดังนี้

สำรวจจุดเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูล ค้นคว้าตามจำนวนประชากรที่อาศัยกันอย่างหนาแน่นในหลักฐานการลงชื่อถินอาศัยของคนไทยเชื้อสายเวียดนามจากสมาคมชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม จังหวัดนครพนม ทั้งนี้พบว่า ชุมชนวัดอรัญญิกาวาสซึ่งตั้งอยู่ในเมืองเป็นชุมชนที่มีคนไทยเชื้อสายเวียดนามอาศัยอยู่หนาแน่นมากที่สุดและหมู่บ้านนาจากซึ่งห่างออกจากตัวเมืองนครพนม 5 กิโลเมตรซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีคนไทยเชื้อสายเวียดนามอีกกลุ่มอาศัยอยู่หนาแน่นเท่าเดียวกัน และใช้เป็นตัวแทนภาษาเวียดนามตามภูมิลำเนาคือ

1. ชุมชนวัดอรัญญิกาวาส เป็นตัวแทนภาษาเวียดนามแท้จริง
2. หมู่บ้านนาจาก เป็นตัวแทนภาษาเวียดนามกลาง

คัดเลือกผู้บอกรécord

ในการคัดเลือกผู้บอกรécord ผู้วิจัยเลือกผู้บอกรécord ทั้งหมด 60 คน จากจุดเก็บข้อมูลทั้ง 2 ชุมชน ชุมชนละ 30 คน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้บอกรécord ดังต่อไปนี้

1. มีบรรพบุรุษเป็นคนไทยเชื้อสายเวียดนาม และอาศัยอยู่ที่ชุมชนนั้นมาไม่น้อยกว่า 2 ช่วงอายุคน เพื่อได้ภาษาดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ
2. มีภรรยาที่สามารถอ่านเขียนภาษาเวียดนามได้เป็นปักษ์ มีความอดทนในการตอบคำถามสัมภาษณ์ข้อมูลและมีความเต็มใจให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ไม่จำกัดเพศ อายุ และ การศึกษา
4. พูดภาษาเวียดนามในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะเมื่อตอนอยู่กับครอบครัว ญาติพี่น้อง และคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน
5. มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน และอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คนเพื่อให้ได้ข้อมูลครบ เพาะบางคนอาจไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และคนในอายุช่วงนี้เป็นช่วงอายุที่รักษาภาษา และภัฒนธรรมของตนเองได้ดี จึงเป็นจำนวนที่สามารถพูดได้ในทั้งสองชุมชน

6. มีบรรพบุรุษที่ย้ายอพยพมาจากการหนีภัยและภาคกลางของประเทศไทยเดินทาง
เข้ามานั้น

เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์

1.1 แบบสัมภาษณ์ความหมายของคำเรียกญาติ

ตาราง 8 แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วันที่.....	เดือน.....	พ.ศ.....	
ชื่อ	สกุล.....		
อายุ	ปี เพศ	การศึกษา อาชีพ.....	
บ้านเลขที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ.....
คำเรียกญาติ	สัดส่วน	ความหมาย	
Fa			
Mo			
Fa Br (O)			
Fa Br (Y)			
Fa si (O)			
Fa si (Y)			
Mo Br (O)			
Mo Br (Y)			
Mo Si (O)			
Mo Si (Y)			
Fa Fa			
Fa Mo			
Mo Fa			

ในการอธิบายความหมาย ผู้วิจัยใช้อักษรย่อภาษาอังกฤษอธิบายตามแนวทางของ Prasithrathsint (2001, หน้า 264 – 265) โดยมีความหมายดังต่อไปนี้

Fa	มาจาก	Father	หมายถึง	พ่อ
Mo	มาจาก	Mother	หมายถึง	แม่
Br	มาจาก	Brother	หมายถึง	พี่ชาย
Si	มาจาก	Sister	หมายถึง	พี่สาว
So	มาจาก	Son	หมายถึง	ลูกชาย
Da	มาจาก	Daughter	หมายถึง	ลูกสาว
O	มาจาก	Older	หมายถึง	อายุมากกว่า
Y	มาจาก	Younger	หมายถึง	อายุน้อยกว่า

และการอ่านความหมาย จะต้องอ่านจากข้างหลังมาข้างหน้า เช่น

FaFaFa	หมายถึง	พ่อของพ่อของพ่อ
MoFaFa	หมายถึง	พ่อของพ่อของแม่
FaBr(O)	หมายถึง	พี่ชายของพ่อ
MoSi(Y)	หมายถึง	น้องสาวของแม่

เป็นต้น

1.2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมของคนเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส และหมู่บ้านน้ำจอก โดยใช้หลักแบบสัมภาษณ์การเน้นอาวุโสและการเน้นฝ่ายพ่อหรือฝ่ายแม่ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้แนวแบบสัมภาษณ์ตามงานวิจัยของรากรณ์ ติระ (2545, หน้า 4-5) เป็นภาษาไทย ซึ่งมีคำถามในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1.2.1 คำถามเกี่ยวกับการเน้นอาวุโส

1) ผู้หญิงและผู้ชายจะแต่งงานกัน เพราะผู้ใหญ่ภายในครอบครัวเห็นว่าเหมาะสมเท่านั้นใช่หรือไม่

- 2) เด็กต้องไม่เลียงผู้ใหญ่ใช่หรือไม่
- 3) ลูกต้องอยู่ในโواทของพ่อแม่ใช่หรือไม่
- 4) เด็กต้องทำความเคารพผู้ใหญ่ใช่หรือไม่
- 5) การเลือกสถานศึกษาให้บุตรลาน จะต้องเชื่อฟังความเห็นจากผู้ใหญ่ภายในครอบครัวใช่หรือไม่

1.2.2 คำถามเกี่ยวกับการเน้นฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิง หรือมีการเน้นทั้ง 2 ฝ่าย

- 1) หลังการแต่งงาน ผู้หญิงต้องไปอยู่บ้านผู้ชายใช่หรือไม่
- 2) ลูกผู้ชายควรได้รับมรดก 2 ส่วน ส่วนลูกผู้หญิงควรได้รับมรดกเพียง 1 ส่วนใช่หรือไม่

- 3) ผู้ชายทำหน้าที่ในการหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนผู้หญิงทำหน้าที่ในการดูแลบ้านใช้หรือไม่
- 4) หัวหน้าครอบครัวจะต้องเป็นผู้ชายหรือไม่ และระหว่างพ่อกับแม่ ลูกเรื่องพึงคำสั่งของผู้เป็นพ่อมากกว่าใช่หรือไม่
- 5) ภาระจะต้องเรื่องพึงคำสั่งและการตัดสินใจของสามีใช่หรือไม่

2. เครื่องบันทึกเสียง

ใช้เครื่องบันทึกเสียงเพื่อความสะดวกต่อการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลและเพื่อตรวจสอบความถูกต้องได้ภายหลัง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ทุกครั้ดเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อผู้ใหญ่บ้านในแต่ละชุมชน เพื่อความสะดวกและเพื่อการให้ความร่วมมือจากผู้บอกร่างฯ เนื่องจากลักษณะนิสัยส่วนตัวของคนเวียดนามที่ชอบความสันโดษ และไม่คุ้นเคยกับคนแปลกหน้า หากผ่านกระบวนการแจ้งอย่างเป็นทางการและผ่านกระบวนการจากผู้ใหญ่บ้าน จะทำให้ผู้บอกร่างฯ มีความเป็นกันเอง และเก็บข้อมูลได้อย่างเต็มที่ อันจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง การตรวจสอบระบบเสียงภาษาเวียดนามเนื่องที่พูดในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส ผู้วิจัยใช้ระบบเสียงตาม Thompson (1987 อ้างอิงใน Chaichompoo, 2005) และภาษาเวียดนามกลางที่พูดในหมู่บ้านน้ำจาก ผู้วิจัยใช้ระบบเสียงตามงานวิจัยของ Som-Indra (2003)

2. สัมภาษณ์ผู้บอกร่างฯ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้ ในการสัมภาษณ์ข้อมูล จะสัมภาษณ์เป็นภาษาเวียดนามเพื่อความเป็นกันเองในการเก็บข้อมูล

3. จดบันทึกข้อมูลด้วยสักอักษรและบันทึกเสียง

4. การเก็บข้อมูล จะต้องเก็บข้อมูลเฉพาะที่ผู้บอกร่างฯ และมั่นใจ และแยกสัมภาษณ์ผู้บอกร่างฯ ที่ละคนจนครบ 30 คน เนื่องจากผู้บอกร่างฯ บางคนไม่มีญาติทางแม่ ดังนั้นจึงไม่รู้ว่าคำเรียกญาติทางแม่เรียกอย่างไร แล้วผู้บอกร่างฯ จะถามคนอื่นที่อยู่ด้วยกัน ทำให้ได้ข้อมูลที่สมมูลเป็นข้อมูลเดียวกัน ซึ่งอาจทำให้การเก็บข้อมูลไม่เป็นไปตามความจริง

5. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะเวลา 4 เดือน โดยในระยะเวลาเดือนแรกผู้วิจัยทดลองเก็บข้อมูลทั้งสองชุมชน ตรวจสอบผู้บอกร่างฯ แต่ละครัวเรือน และทดลองสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์คำเรียกญาติว่ามีครอบครัวหรือคำอื่น ๆ เพิ่มเติมหรือไม่ ระยะเวลาเดือนที่สองและสามผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์ข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไข

มาใหม่ และเก็บข้อมูลตามจริง และระยะเดือนที่สี่ ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและเริ่มต้นการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบตามแนว Prasithrathsint (2001) ในงานวิจัยเรื่อง A Componential Analysis of Kinship Term in Thai โดยมีวิธีการในการวิเคราะห์ดังนี้

1. แสดงคำเรียกญาติที่ได้จากการเก็บข้อมูลในแต่ละชุมชน
2. กำหนดหมายมิติแห่งความแตกต่าง (Dimension of contrast) ของคำเรียกญาติทั้งหมดซึ่งแบ่งเป็นมิติแห่งความแตกต่างของคำเรียกญาติพื้นฐานและไม่พื้นฐาน ดังต่อไปนี้
 - 2.1 มิติแห่งความแตกต่างของคำเรียกญาติพื้นฐานมีทั้งหมด 7 มิติ ดังนี้
 - 2.1.1 รุ่นอายุ (Generation) หมายถึง ครัวสมัยแห่งวัยของคนที่กำหนดขึ้นเป็นรายๆ
 - รุ่น 0 หมายถึงตัวเอง (Ego)
 - + รุ่นอายุ 1 หมายถึง ลูกสาว 1 รุ่น
 - + รุ่นอายุ 2 หมายถึง ลูกสาว 2 รุ่น
 - + รุ่นอายุ 3 หมายถึง ลูกสาว 3 รุ่น
 - + รุ่นอายุ 4 หมายถึง ลูกสาว 4 รุ่น
 - รุ่นอายุ 1 หมายถึงต่ำกว่าตัวเอง 1 รุ่น
 - รุ่นอายุ 2 หมายถึงต่ำกว่าตัวเอง 2 รุ่น
 - รุ่นอายุ 3 หมายถึงต่ำกว่าตัวเอง 3 รุ่น
 - รุ่นอายุ 4 หมายถึงต่ำกว่าตัวเอง 4 รุ่น
 - 2.1.2 สายเลือด (Lineality) หมายถึง การสืบสายเดียวกันหรือมีบรรพบุรุษร่วมกัน แยกออกเป็น (+ สายตรง) หมายถึง ความสัมพันธ์ของผู้ที่สืบสายโดยตรง เช่น ปู่กับพ่อเป็นต้น และ (- สายตรง) หมายถึง การมีบิดามารดาร่วมกัน เช่น พี่กับน้อง เป็นต้น
 - 1) ฝ่ายพ่อ/แม่ (Parental link) หมายถึง ข้างหรือพวง ส่วนฝ่ายพ่อหรือแม่ แบ่งออกเป็น (+ พ่อ) และ (- พ่อ) หมายถึงฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่ตามลำดับ
 - 2) อายุ (Age) หมายถึง ช่วงเวลาอันบังตั้งแต่เกิดหรือมีมาจนถึงเวลาที่กล่าวถึง ผลกระทบจะมีในมิตินี้แบ่งเป็น (+ อายุ) และ (- อายุ) อายุในที่นี้เป็นอายุที่นำไปเปรียบกับ

เช่น ญาติคนหนึ่งจะนำตัวเองไปเปรียบเทียบกับญาติอีกคนหนึ่ง แล้วอายุมากกว่าจะใช้เป็น (+ อายุ) ถ้าอายุน้อยกว่าจะใช้เป็น (- อายุ)

3) เพศ (Sex) หมายถึง รูปที่แสดงให้รู้ว่าเป็นหญิงหรือชาย แบ่งออกเป็น (+ ชาย) และ (- ชาย)

4) ความเป็นทางการ (Formal) หมายถึง คำเรียกญาติที่แสดงถึงความเป็นทางการ แบ่งออกเป็น (+ ทางการ) และ (- ทางการ)

5) การยกย่อง (Praise) หมายถึง การแสดงความยกย่องและให้เกียรติผู้ที่มีความรู้และการศึกษาสูง แบ่งออกเป็น (+ ยกย่อง) และ (- ยกย่อง)

2.2 มิติแห่งความแตกต่างของคำเรียกญาติไม่พื้นฐานมีหั้งหมด 7 มิติ ดังนี้

2.2.1 รุ่นอายุ (Generation) หมายถึง ความสमัยแห่งวัยของคนที่กำหนดชื่อเป็นระยะๆ

- + รุ่น 0 หมายถึงตัวเอง (Ego)
- + รุ่นอายุ 1 หมายถึง สูงกว่าตัวเอง 1 รุ่น
- + รุ่นอายุ 2 หมายถึง สูงกว่าตัวเอง 2 รุ่น
- + รุ่นอายุ 3 หมายถึง สูงกว่าตัวเอง 3 รุ่น
- + รุ่นอายุ 4 หมายถึง สูงกว่าตัวเอง 4 รุ่น
- รุ่นอายุ 1 หมายถึง ต่ำกว่าตัวเอง 1 รุ่น
- รุ่นอายุ 2 หมายถึง ต่ำกว่าตัวเอง 2 รุ่น
- รุ่นอายุ 3 หมายถึง ต่ำกว่าตัวเอง 3 รุ่น
- รุ่นอายุ 4 หมายถึง ต่ำกว่าตัวเอง 4 รุ่น

2.2.2 สายเลือด (Lineality) หมายถึง การสืบสายเดียวกันหรือมีบรรพบุรุษร่วมกัน แยกออกเป็น (+ สายตรง) หมายถึง ความสัมพันธ์ของผู้ที่สืบสายโดยตรง เช่น ปู่กับพ่อเป็นต้น และ (- สายตรง) หมายถึง การมีบิดามารดาร่วมกัน เช่น พี่กับน้อง เป็นต้น

1) ฝ่ายพ่อ/แม่ (Parental link) หมายถึง ข้างหรือพวง ส่วนฝ่ายพ่อหรือแม่ แบ่งออกเป็น (+ พ่อ) และ (- พ่อ) หมายถึงฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่ตามลำดับ

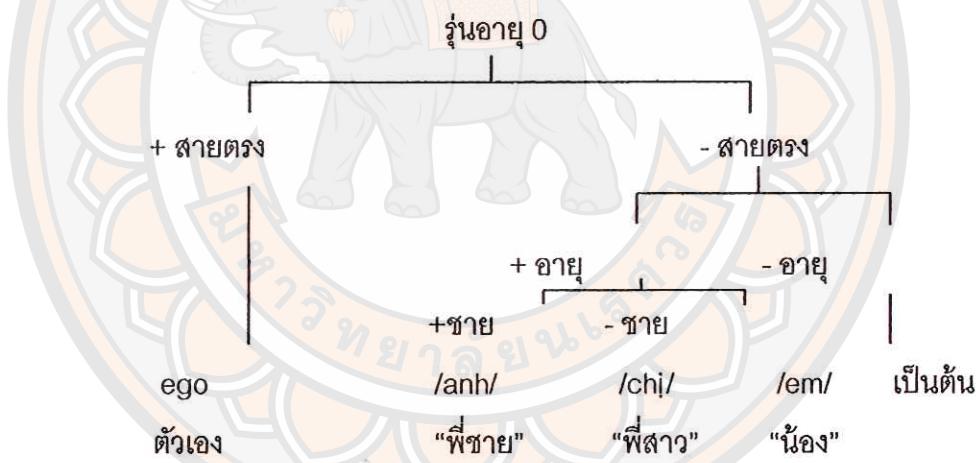
2) อายุ (Age) หมายถึง ช่วงเวลาที่นับตั้งแต่เกิดหรือมีมาจนถึงเวลาที่กล่าวถึง 箬รถลักษณ์ในมิตินี้แบ่งเป็น (+ อายุ) และ (- อายุ) อายุในที่นี้เป็นอายุที่นำไปเปรียบกับ เช่น ญาติคนหนึ่งจะนำตัวเองไปเปรียบเทียบกับญาติอีกคนหนึ่ง แล้วอายุมากกว่าจะใช้เป็น (+ อายุ) ถ้าอายุน้อยกว่าจะใช้เป็น (- อายุ)

3) เพศ (Sex) หมายถึง รูปที่แสดงให้รู้ว่าเป็นหญิงหรือชาย แบ่งออกเป็น (+ ชาย) และ (- ชาย)

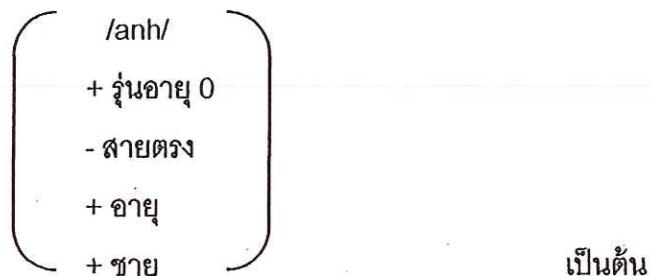
4) เพศของผู้พูด (Sex of the speaker) หมายถึง เพศของผู้พูดว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง แบ่งออกเป็น (+ ผู้พูดเพศชาย) และ (- ผู้พูดเพศชาย) หมายถึง ผู้พูดเป็นเพศชาย และผู้พูดเป็นเพศหญิงตามลำดับ

5) การแต่งงานใหม่ (New marriage) หมายถึง การแสดงความเป็นญาติจากการแต่งงานใหม่ ซึ่งจะเกิดเฉพาะกับญาติในรุ่น +1 สายตรง และ รุ่น -1 สายตรงเท่านั้น แบ่งออกเป็น (+ แต่งงานใหม่) และ (- แต่งงานใหม่) หมายถึง แต่งงานใหม่และยังไม่ได้แต่งงานใหม่ตามลำดับ

3. ระบุความหมายของคำ โดยแบ่งออกเป็นอրรถลักษณ์ (Semantic Feature) พร้อมแสดงโดยใช้แผนภูมิต้นไม้เพื่อหาอรรถลักษณ์ในแต่ละคำโดยการแยกอรรถลักษณ์จะให้มิติแห่งความแตกต่างมาเป็นเกณฑ์ เช่น

4. แสดงแผนภูมิรูปภาพคำเรียกญาติเป็นองค์ประกอบทางความหมายโดยอธิบายตามอรรถลักษณ์ของมิติแห่งความแตกต่าง เพื่อแสดงความหมายของคำแต่ละคำปรากฏเด่นชัดขึ้น เช่น

5. แสดงคำและความหมายของคำเรียกญาติโดยใช้อักษรย่อภาษาอังกฤษอธิบายความหมายในรูปแบบตาราง เช่น

ตาราง 9 ตัวอย่างการแสดงคำและความหมายของคำเรียกญาติโดยใช้อักษรย่อภาษาอังกฤษ

คำเรียกญาติภาษาไทยด้าน	คำอ่าน	ความหมาย
/anh/	[?aŋ] [aŋ]	Br(O)
/chj/	[c̥j]	Si(O)
/em/	[?eŋm]	Br(Y), Si(Y)

6. นำคำเรียกญาติที่วิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายจากข้อ 3.5.4 ที่มีการระบุ อรรถลักษณ์มิติแห่งความแตกต่างนำมาใส่ในตารางระบบคำเรียกญาติตามความหมาย การอ่าน ตารางจะใช้ Ego (ตัวเรา) เป็นหลัก เช่น คำว่า /mø/ หมายถึงบุคคลที่ถัดจากตัวเรารีนไป 1 ชั้น เป็นเพศหญิง และเป็นญาติสายตรง คำว่า /anh/ หมายถึง บุคคลที่อยู่ในรุ่นอายุตัวเรา เป็นเพศชาย ไม่เป็นสายตรง มีอายุมากกว่าตัวเรา เป็นต้น

ตาราง 10 ตัวอย่างการนำเสนอเสนอรูปแบบคำเรียกญาติที่วิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายในภาพรวม

รุ่นอายุ	ฝ่ายพ่อ/แม่	อายุ	สายเลือด			
			+สายตรง		-สายตรง	
			+ชาย	-ชาย	+ชาย	-ชาย
+4						
+3						
+2						
+1	+พ่อ	+อายุ				
		-อายุ				
	-พ่อ	+ อายุ				
		-อายุ				
0		+ อายุ				
		-อายุ				
-1						
-2						
-3						
-4						
-5						

7. สรุปและเปรียบเทียบลักษณะร่วมกันและต่างกันของคำเรียกญาติในสองชุมชน
8. วิเคราะห์วัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นจากคำเรียกญาติของคนในแต่ละชุมชน และเปรียบเทียบความแตกต่างทางวัฒนธรรมในสองชุมชน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกญาติโดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบของ Prasithrathsint (2001) ซึ่งเป็นวิธีการที่นิยมใช้กันมากที่สุด

เนื่องจากระบบคำเรียกญาติที่ต่างกันของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอก เพื่อให้เห็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่างๆ ตามคุณลักษณะของคำเรียกญาติที่ได้จากการเก็บข้อมูล การแสดงคำเรียกญาติที่ได้จากการเก็บข้อมูล การแสดงแผนภูมิรูปภาพคำโดยใช้ อรรถลักษณ์แสดงในรูปองค์ประกอบ การแสดงความหมายของคำเรียกญาติจากวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบโดยอาศัยความหมายเป็นอักษรย่อภาษาอังกฤษ และการนำเสนอระบบคำเรียกญาติในภาพรวมเป็นตาราง

คำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม

1. คำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส

1.1 คำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส

คำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสมีจำนวนทั้งสิ้น 24 คำ ได้แก่ คำว่า /ki/ /õng cù/ /bà cù/ /õng ngoái/ /bà ngoái/ /õng nôi/ /bà nôi/ /õng/ /bà/ /bác/ /bői/ /cha/ /mẹ/ /chú/ /cô/ /cậu/ /dì/ /anh/ /chi/ /em/ /con/ /cháu/ การอธิบายความหมาย ผู้วิจัยจะกล่าวในลำดับต่อไป

1.2 มิติแห่งความแตกต่างของคำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส ผู้วิจัยได้อธิบายความหมายมิติแห่งความแตกต่างไว้แล้วในบทที่ 3 ในหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูล มิติแห่งความแตกต่างของคำเรียกญาติในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสมีทั้งหมด 6 ประการ ดังนี้

1.2.1 รุ่นอายุ (Generation)

1.2.2 สายเลือด (Lineality)

1.2.3 ฝ่ายพ่อ/แม่ (Parental link)

1.2.4 อายุ (Age)

1.2.5 เพศ (Sex)

1.2.6 ความเป็นทางการ (Formal)

1.3 คำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเดียวตามในชุมชนวัดอรัญภิการาส
เสนอโดยแผนภูมิต้นไม้

คำเรียกญาติพื้นฐานนำเสนอด้วยการแสดงออกแสดงอรรถลักษณ์เป็นแบบแผนภูมิต้นไม้
ในแต่ละชั้นอายุดังนี้

1.3.1 คำเรียกญาติในชั้นอายุที่ 4 เนื่องจากตัวเรารีบไป

+ ชั้นอายุ 4

/ki/

"เที่ยด"

1.3.2 คำเรียกญาติในชั้นอายุที่ 3 เนื่องจากตัวเรารีบไป

+ ชั้นอายุ 3

+ ชาย

/ōng cbu/

"ปู่/พ่อ/ตา/พ่อ"

- ชาย

/bà cbu/

"ย่า/พ่อ/ยาย/พ่อ"

1.3.3 คำเรียกญาติในชั้นอายุที่ 2 เนื่องจากตัวเรารีบไป

+ ชั้นอายุ 2

+ สายตรง

+ ฝ่ายพ่อ

+ ชาย

/ōng nōi/

"ปู่"

- ชาย

/bà nōi/

"ย่า"

+ ชาย

/ōng ngoai/

"ตา"

- ชาย

/bà ngoai/

"ย่า"

- ชาย

/ōng/

"ยาย"

- สายตรง

+ ชาย

/bà/

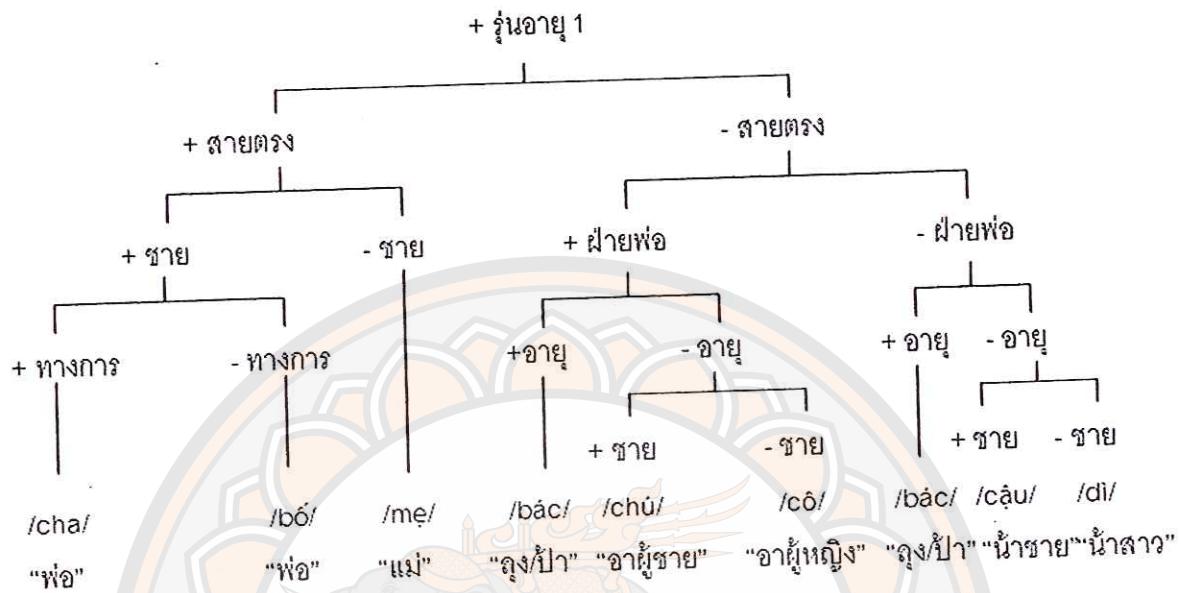
"ปู่/ตา"

- ชาย

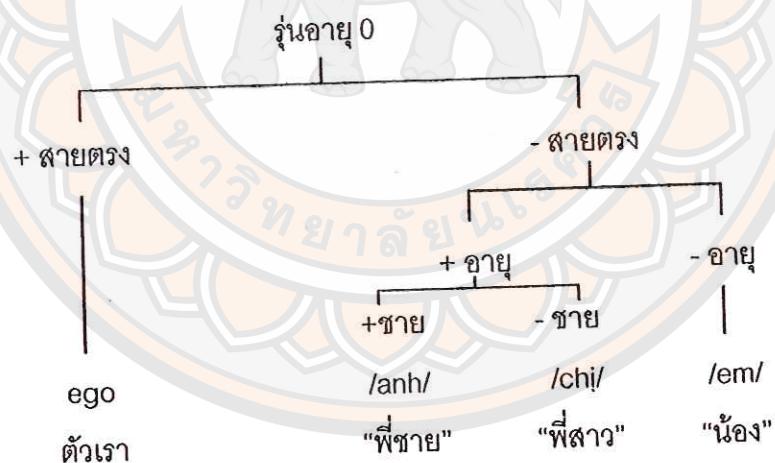
/bà/

"ยาย"

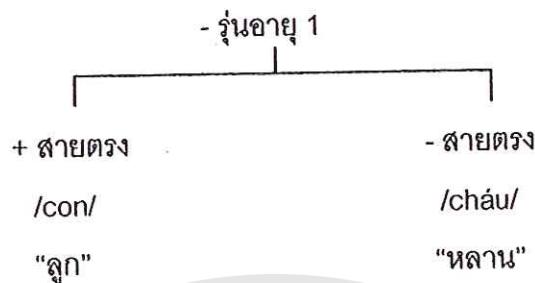
1.3.4 คำเรียกญาติในรุ่นอายุที่ 1 เนื่อจากตัวเราขึ้นไป

1.3.5 คำเรียกญาติในรุ่นตัวเราเอง

1.3.6 คำเรียกญาติในรุ่นต่ำกว่าตัวเราลงมา 1 รุ่น

1.3.7 คำเรียกญาติในรุ่นต่ำกว่าตัวเราลงมา 2 รุ่น

1.3.8 คำเรียกญาติในรุ่นต่ำกว่าตัวเราลงมา 3 รุ่น

- รุ่นอายุ 3
/chátt/
“เหลน”

1.3.9 คำเรียกญาติในรุ่นต่ำกว่าตัวเราลงมา 4 รุ่น

- รุ่นอายุ 4
/chút/
“ใหلن”

1.4 องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกญาติพี่น้องของคนไทยเชื้อสาย
เวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส ผู้วิจัยแสดงแผนภูมิรูปภาพแต่ละคำโดยใช้อารรถลักษณ์แสดง
ในรูปองค์ประกอบ แสดงได้ดังต่อไปนี้

1.4.1 + รุ่นอายุ 4

/ki/

$\left(\begin{array}{l} + \text{รุ่นอายุ 4} \end{array} \right)$

1.4.2 + รุ่นอายุ 3

/ông cu/

$\left(\begin{array}{l} + \text{รุ่นอายุ 3} \\ + \text{ชาย} \end{array} \right)$

/ba cu/

$\left(\begin{array}{l} + \text{รุ่นอายุ 3} \\ - \text{ชาย} \end{array} \right)$

1.4.3 + รุ่นอายุ 2

/ông nội/

$\left(\begin{array}{l} + \text{รุ่นอายุ 2} \\ + \text{สายตรง} \\ + \text{ฝ่ายพ่อ} \\ + \text{ชาย} \end{array} \right)$

/ba nội/

$\left(\begin{array}{l} + \text{รุ่นอายุ 2} \\ + \text{สายตรง} \\ + \text{ฝ่ายพ่อ} \\ - \text{ชาย} \end{array} \right)$

/ông ngoại/

$\left(\begin{array}{l} + \text{รุ่นอายุ 2} \\ + \text{สายตรง} \\ - \text{ฝ่ายพ่อ} \\ + \text{ชาย} \end{array} \right)$

/ba ngoại/

$\left(\begin{array}{l} + \text{รุ่นอายุ 2} \\ + \text{สายตรง} \\ - \text{ฝ่ายพ่อ} \\ - \text{ชาย} \end{array} \right)$

/ông

$\left(\begin{array}{l} + \text{รุ่นอายุ 2} \\ - \text{สายตรง} \\ + \text{ชาย} \end{array} \right)$

/ba/

$\left(\begin{array}{l} + \text{รุ่นอายุ 2} \\ - \text{สายตรง} \\ - \text{ชาย} \end{array} \right)$

1.4.4 + វុនខាយុ 1

/cha/	/bő/	/mេ/	/bác/	/chុំ/
+ វុនខាយុ 1				
+ សាយពេង	+ សាយពេង	+ សាយពេង	- សាយពេង	- សាយពេង
+ ម្នាយ	- ម្នាយ	- ម្នាយ	+ ម្នាយ	+ ម្នាយ
+ ការការ	+ ការការ			

/cô/	/cោះ/	/di/
+ វុនខាយុ 1	+ វុនខាយុ 1	+ វុនខាយុ 1
- សាយពេង	- សាយពេង	- សាយពេង
+ ដោយពេច	- ដោយពេច	- ដោយពេច
- ខាយុ	- ខាយុ	- ខាយុ
- ម្នាយ	+ ម្នាយ	- ម្នាយ

1.4.5 + វុនខាយុ 0

/anh/	/chi/	/em/
+ វុនខាយុ 0	+ វុនខាយុ 0	+ វុនខាយុ 0
- សាយពេង	- សាយពេង	- សាយពេង
+ ម្នាយ	- ម្នាយ	- ម្នាយ
+ ខាយុ	+ ខាយុ	

1.4.6 - វុនខាយុ 1

/con/	/cháu/
- វុនខាយុ 1	- វុនខាយុ 1
+ សាយពេង	- សាយពេង

1.4.7 - វុនខាយុ 2

/cháu/
- វុនខាយុ 2

1.4.8 - รุ่นอายุ 3

/chátt/

(- รุ่นอายุ 3)

1.4.9 - รุ่นอายุ 4

/chút/

(- รุ่นอายุ 4)

การแยกองค์ประกอบคำเรียกญาติทำให้ได้มาซึ่งความหมายของคำเรียกญาติจากองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส พบว่าคำเรียกญาติจำนวน 24 คำ แตกต่างด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 6 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด ฝ่ายพ่อแม่ อายุ เพศ และความเป็นทางการ ต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอความหมายของคำเรียกญาติตั้งต่อไปนี้

1.5 คำและความหมายของคำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ อนិบายความหมายเป็นอักษรย่อภาษาอังกฤษ ดังตาราง 11

ตาราง 11 คำและความหมายคำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส

คำเรียกญาติภาษาเวียดนาม	คำอ่าน	ความหมาย
/ki/	[ki]	MoFaFaFa, MoMoFaFa, MoMoMoFa, MoMoMoMo, FaFaFaFa
/õng cù/	[?oŋg kù]	MoFaFa, MoMoFa, FaFaFa, FaMoFa
/bà cù/	[bà: kù]	MoFaMo, MoMoMo, FaFaMo, FaMoMo
/õng ngoại/	[?oŋg n̄goại]	MoFa

ตาราง 11 (ต่อ)

คำเรียกญาติภาษาเวียดนาม	คำอ่าน	ความหมาย
/bà ngoại/	[bà: ญวaje]	MoMo
/ông nội/	[?oŋ̊ noj̊]	FaFa
/bà nội/	[bà: noj̊]	FaMo
/ông/	[?oŋ̊]	FaFaBr, FaMoBr, MoFaBr, MoMoBr
/bà/	[bà:]	FaFaSi, MoFaSi, FaMoSi, MoMoSi
/bác/	[bá:k]	FaBr(O), Fasi(O), MoBr(O), MoSi(O)
/bố/	[ba:]	Fa
/cha/	[ca:]	
/mẹ/	[m᷑]	Mo
/chú/	[cú]	FaBr(Y)
/cô/	[ko]	FaSi(Y)
/cậu/	[k᷑w]	MoBr(Y)
/dì/	[z᷑]	MoSi(Y)
/anh/	[?ap᷑]	Br(O)
/chị/	[ci:]	Si(O)
/em/	[?em]	Br(Y), Si(Y)
/con/	[k᷑n]	So, Da
/cháu/	[cá:w]	SoSo, SoDa, DaSo, DaDa, BrSo, BrDa, SiSo, SiDa
/chắt/	[cát]	SoSoSo, SoSoDa, DaSoSo, DaSoDa, BrSoSo, BrSoDa, SiSoSo, SiSoDa

ตาราง 11 (ต่อ)

คำเรียกญาติภาษาเวียดนาม	คำอ่าน	ความหมาย
		SoSoSoSo, DaSoSoSo,
/chút/	[cút]	SoDaDaDa, DaDaDaDa, BrSoSoSo, SiSoSoSo,
		BrSoDaDa, SiSoDaDa

จากตาราง 11 สามารถอธิบายความหมายตามภาษาไทยได้ดังนี้ คือ คำว่า /ki/ หมายถึง “เที่ยดหรือพ่อแม่ของหาด” คำว่า /óng cù/ หมายถึง “ปู่ทวดหรือตาทวด พี่ชาย น้องชาย พี่สาวน้องสาวปู่หรือตาทวด” คำว่า /bà cù/ หมายถึง “ย่าทวดหรือยายทวด” คำว่า /óng ngoái/ หมายถึง “ตา” คำว่า /bà ngoái/ หมายถึง “ยาย” คำว่า /óng nòi/ หมายถึง “ปู่” คำว่า /bà nòi/ หมายถึง “ย่า” คำว่า /óng/ หมายถึง “พี่ชายหรือน้องชายของปู่ ย่า ตาและยาย” คำว่า /bà/ หมายถึง “พี่สาวหรือน้องสาวของปู่ ย่าตา และยาย” คำว่า /bác/ หมายถึง “พี่ชายหรือพี่สาวของพ่อ และแม่” คำว่า /bố/ และ /cha/ หมายถึง “พ่อ” คำว่า /mẹ/ หมายถึง “แม่” คำว่า /chú/ หมายถึง “น้องชายของพ่อ” คำว่า /cô/ หมายถึง “น้องสาวของพ่อ” คำว่า /cúp/ หมายถึง “น้องชายของแม่” คำว่า /dì/ หมายถึง “น้องสาวของแม่” คำว่า /anh/ หมายถึง “พี่ชาย” คำว่า /chi/ หมายถึง “พี่สาว” คำว่า /em/ หมายถึง “น้อง” คำว่า /con/ หมายถึง “ลูก” คำว่า /cháu/ หมายถึง “ลูกของ พี่ชาย น้องชาย พี่สาว และน้องสาว” หรือ “หลาน” คำว่า /cháu/ หมายถึง “หลน” คำว่า /chú/ หมายถึง “โน่น”

หลังจากวิเคราะห์หาอրรถลักษณ์และแสดงองค์ประกอบทางความหมายแล้ว ผู้วิจัยจะนำเสนอระบบคำเรียกญาติในภาพรวมเป็นรูปแบบตาราง การอ่านตารางผู้วิจัยได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 ในหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 12 ระบบคำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกวาราส

ชื่อ		สายเลือด			
ชาย		ชาย/หญิง		หญิง	
	+ ชาย	- ชาย	- หญิง	+ ชาย	- ชาย
+ 4			/ki/		
+ 3	/ōng cụ/	/bà cụ/		/ōng cụ/	/bà cụ/
+ 2	+ ฝ่ายพ่อ /ōng nōi/	/bà nōi/		/ōng/	/bà/
	- ฝ่ายพ่อ /ōng ngoại/	/bà ngoại/			
+ 1	+ ทางการ /cha/		+ ฝ่ายพ่อ /me/	+ ชาย /chú/	/bác/
	- ทางการ /bố/		- ฝ่ายพ่อ	- ชาย /chú/	/cô/
0	ego		+ ชาย		/bác/
			- ชาย	/cậu/	/dì/
- 1	/con/				/anh/
- 2			/cháu/		/chị/
- 3			/chắt/		/em/
- 4			/chút/		/cháu/

2. คำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอก

2.1 คำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอก จากการเก็บข้อมูลพบคำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอกจำนวนทั้งสิ้น 26 คำ ดังนี้ /ki/ /ông cố/ /bà cố/ /ông ngoại/ /bà ngoại/ /ông nội/ /bà nội/ /ông/ /bà/ /bác/ /ba/ /cha/ /thầy/ /má/ /chú/ /o/ /cậu/ /dì/ /anh/ /á/ /em/ /con/ /cháu/ /chắt/ /chút/ /chít/

2.2 มิติแห่งความแตกต่างของคำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอก

จากการวิเคราะห์ความหมาย พบว่าคำเรียกญาติพื้นฐานเหล่านี้แตกต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 7 ประการ ซึ่งยืนยันความหมายมิติแห่งความแตกต่างไว้แล้วในบทที่ 3 ในหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2.1 รุ่นอายุ (Generation)

2.2.2 สายเลือด (Lineality)

2.2.3 ฝ่ายพ่อ/แม่ (Parental link)

2.2.4 อายุ (Age)

2.2.5 เพศ (Sex)

2.2.6 ความเป็นทางการ (Formal)

2.2.7 การยกย่อง (Praise)

2.3 คำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอกเสนอโดยแผนภูมิตัวโน้ม

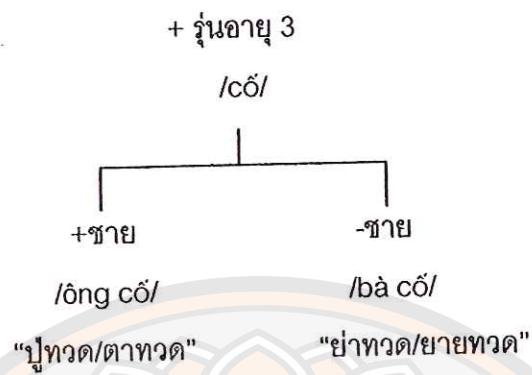
2.3.1 คำเรียกญาติในรุ่นอายุที่ 4 เนื่องจากตัวเรารีบไป

+ รุ่นอายุ 4

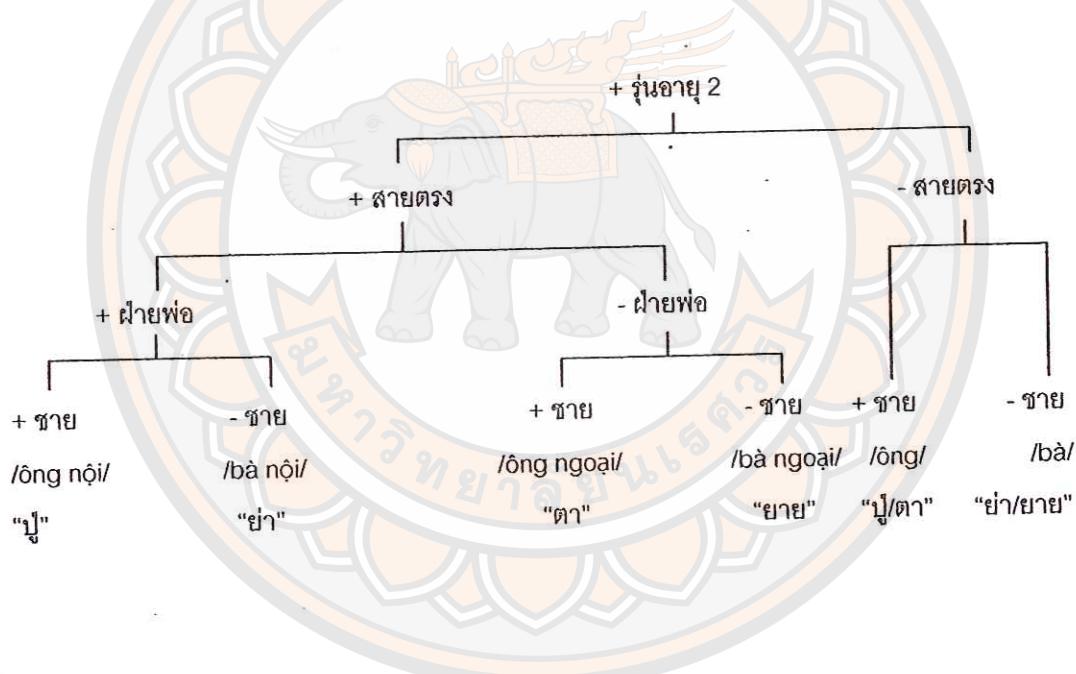
/ki/

เที่ยด

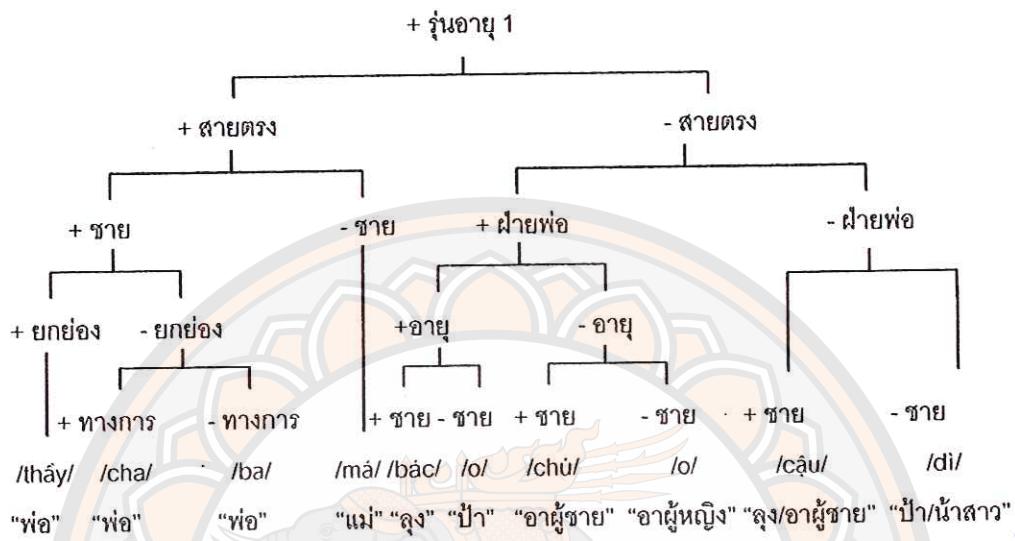
2.3.2 คำเรียกญาติในรุ่นอายุที่ 3 เนื่ोจากตัวเราขึ้นไป

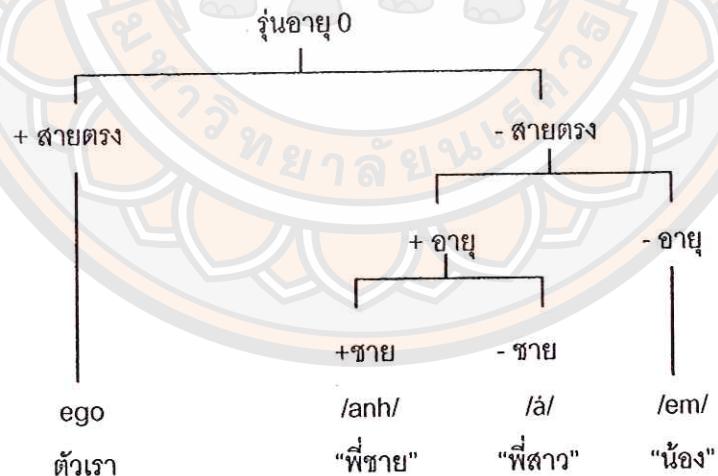
2.3.3 คำเรียกญาติในรุ่นอายุที่ 2 เนื่ोจากตัวเราขึ้นไป

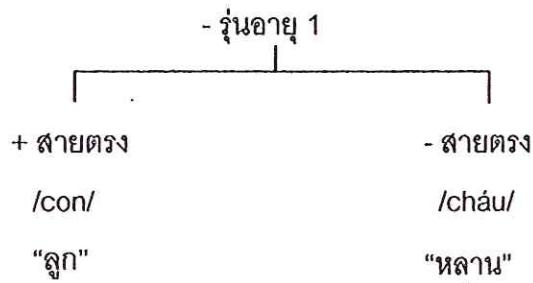
2.3.4 คำเรียกญาติในรุ่นอายุที่ 1 เนื่อจากตัวเราซึ่นไป

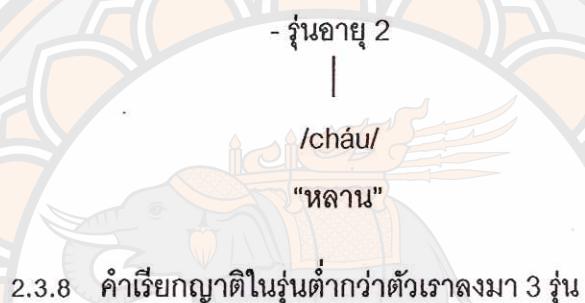
2.3.5 คำเรียกญาติในรุ่นตัวเราเอง

2.3.6 คำเรียกญาติในรุ่นต่างกว่าตัวเราลงมา 1 รุ่น

2.3.7 คำเรียกญาติในรุ่นต่างกว่าตัวเราลงมา 2 รุ่น

2.3.8 คำเรียกญาติในรุ่นต่างกว่าตัวเราลงมา 3 รุ่น

2.3.9 คำเรียกญาติในรุ่นต่างกว่าตัวเราลงมา 4 รุ่น

2.3.10 คำเรียกญาติในรุ่นต่างกว่าตัวเราลงมา 5 รุ่น

2.4 องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกญาติพี่น้องของคนไทยเชื้อสาย
เวียดนามในหมู่บ้านนาจาก เวียดนามในหมู่บ้านนาจากแสดงได้ดังนี้

2.4.1 + รุ่นอายุ 4

/ki/
 (+ รุ่นอายุ 4)

2.4.2 + รุ่นอายุ 3

/ông cố/ / bà cố /

(+ รุ่นอายุ 3
+ ชาย) (+ รุ่นอายุ 3
- ชาย)

2.4.3 + รุ่นอายุ 2

/ông nội/	/ bà nội /	/ông ngoại/	/ bà ngoại /	/ ông /
(+ รุ่นอายุ 2 + สายตรง + ฝ่ายพ่อ + ชาย)	(+ รุ่นอายุ 2 + สายตรง + ฝ่ายพ่อ - ชาย)	(+ รุ่นอายุ 2 + สายตรง - ฝ่ายพ่อ + ชาย)	(+ รุ่นอายุ 2 + สายตรง - ฝ่ายพ่อ - ชาย)	(+ รุ่นอายุ 2 - สายตรง + ชาย)

/bà/
 (+ รุ่นอายุ 2
- สายตรง
- ชาย)

2.4.4 + รุ่นอายุ 1

/thây/	/cha/	/ba/	/má/	/bác/
+ รุ่นอายุ 1				
+ สายตรง	+ สายตรง	+ สายตรง	+ สายตรง	- สายตรง
+ ชาญ	+ ชาญ	+ ชาญ	- ชาญ	+ ฝ่ายพ่อ
+ ยกย่อง	- ยกย่อง	- ยกย่อง	+ ชาญ	+ ชาญ
	+ ทางการ	- ทางการ		

/chú/	/o/	/cúi/	/di/
+ รุ่นอายุ 1	+ รุ่นอายุ 1	+ รุ่นอายุ 1	+ รุ่นอายุ 1
- สายตรง	- สายตรง	- สายตรง	- สายตรง
+ ฝ่ายพ่อ	+ ฝ่ายพ่อ	- ฝ่ายพ่อ	- ฝ่ายพ่อ
- ชาญ	- ชาญ	+ ชาญ	+ ชาญ
+ ชาญ			

2.4.5 + รุ่นอายุ 0

/anh/	/á/	/em/
+ รุ่นอายุ 0	+ รุ่นอายุ 0	+ รุ่นอายุ 0
- สายตรง	- สายตรง	- สายตรง
+ ชาญ	+ ชาญ	- ชาญ
+ ชาญ	- ชาญ	

2.4.6 - รุ่นอายุ 1

/con/	/cháu/
- รุ่นอายุ 1	- รุ่นอายุ 1
+ สายตรง	- สายตรง

2.4.7 - รุ่นอายุ 2

/cháu/

(- รุ่นอายุ 2)

2.4.8 - รุ่นอายุ 3

/chá̄t/

(- รุ่นอายุ 3)

2.4.9 - รุ่นอายุ 4

/chút/

(- รุ่นอายุ 4)

2.4.10 - รุ่นอายุ 5

/chít/

(- รุ่นอายุ 5)

ในรุ่นอายุ +1 คำเรียกญาติที่แตกต่างกันด้วยมิติการยกย่อง ผู้วิจัยเน้นถึงการแสดงความยกย่องและให้เกียรติผู้ที่มีความรู้และการศึกษาสูงและคำเรียกญาติที่แตกต่างกันด้วย มิติความเป็นทางการจะเน้นคำเรียกญาติที่แสดงถึงความเป็นทางการและไม่ทางการเท่านั้น การแยกองค์ประกอบคำเรียกญาติทำให้ได้มาซึ่งความหมายของคำเรียกญาติ จากองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเดิมนามในหมู่บ้านนาจาก พบร่วมคำเรียกญาติจำนวน 26 คำ แตกต่างด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 7 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด ฝ่ายพ่อ แม่ อายุ เพศ การยกย่อง และความเป็นทางการ ต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอความหมายของคำเรียกญาติดังต่อไปนี้

2.5 คำและความหมายของคำเรียกญาติพี่น้องส่วนของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอกที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ สามารถอธิบายความหมายเป็นอักษรย่อภาษาอังกฤษ ดังตาราง 13

ตาราง 13 คำและความหมายคำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอก

คำเรียกญาติภาษาเวียดนาม	คำอ่าน	ความหมาย
/ki/	[ki]	MoFaFaFa, MoMoFaFa, MoMoMoFa, MoMoMoMo, FaFaFaFa
/ông cố/	[?oŋ̚ kó]	MoFaFa, MoMoFa, FaFaFa, FaMoFa, FaFaFaBr
/bà cố/	[bá: kó]	MoFaMo, MoMoMo, FaFaMo, FaMoMo, FaFaFasi
/ông ngoại/	[?oŋ̚ ñwaj]	MoFa
/bà ngoại/	[bá: ñwaj]	MoMo
/ông nội/	[?oŋ̚ noj]	FaFa
/bà nội/	[bá: noj]	FaMo
/ông/	[?oŋ̚]	FaFaBr,FaMoBr, MoFaBr,MoMoFa
/bà/	[bá:]	FaFaSi, MoFaSi, FaMoSi, MoMoSi
/bác/	[bá:k]	FaBr(O)
/ba/	[bó]	
/cha/	[ca:]	Fa
/thầy/	[thèj]	
/má/	[má:]	Mo
/chú/	[cú]	FaBr(Y)
/o/	[?o]	FaSi(O), FaSi(Y)

ตาราง 13 (ต่อ)

คำเรียกัญญาติภาษาเวียดนาม	คำอ่าน	ความหมาย
/câu/	[kəw]	MoBr(O), MoBr(Y)
/dì/	[zì]	MoSi(O), MoSi(Y)
/anh/	[?ɛŋ]	Br(O)
/á/	[?á:]	Si(O)
/em/	[?ɛm]	Br(Y), Si(Y)
/con/	[kɔn]	So, Da
/cháu/	[cáw]	SoSo, SoDa, DaSo, DaDa, BrSo, BrDa, SiSo, SiDa
/chất/	[cát]	SoSoSo, SoSoDa, DaSoSo, DaSoDa, BrSoSo, BrSoDa, SiSoSo, SiSoDa
/chút/	[cút]	SoSoSoSo, DaSoSoSo, SoDaDaDa, DaDaDaDa, BrSoSoSo, SiSoSoSo, BrSoDaDa, SiSoDaDa
/chít/	[cít]	SoSoSoSoSo, DaSoSoSoSo, SoDaDaDaDa, DaDaDaDaDa, BrSoSoSoSo, SiSoSoSo

จากตาราง 13 สามารถอธิบายความหมายตามภาษาไทยได้ดังนี้ คือ คำว่า /ki/ หมายถึง “เที่ยดหรือพ่อแม่ของทวด” คำว่า /ōng cő/ หมายถึง “ปู่ทวดหรือตาทวด” คำว่า /bà cő/ หมายถึง “ย่าทวดหรือยายทวด” คำว่า /ōng ngoại/ หมายถึง “ตา” คำว่า /bà ngoại/ หมายถึง “ยาย” คำว่า /ōng nôi/ หมายถึง “ปู่” คำว่า /bà nôi/ หมายถึง “ย่า” คำว่า /ōng/ หมายถึง “พี่ชาย หรือน้องชายของปู่ ย่า ตา และยาย” คำว่า /bà/ หมายถึง “พี่สาวหรือน้องสาวของปู่ ย่า ตาและยาย” คำว่า /bác/ หมายถึง “พี่ชายของพ่อ” คำว่า /ba/ /cha/ และ /thầy/ หมายถึง “พ่อ” คำว่า

/má/ หมายถึง “แม่” คำว่า /chú/ หมายถึง “น้องชายของพ่อ” คำว่า /o/ หมายถึง “พี่สาวหรือน้องสาวของพ่อ” คำว่า /cùub/ หมายถึง “พี่ชายหรือน้องชายของแม่” คำว่า /di/ หมายถึง “พี่สาวหรือน้องสาวของแม่” คำว่า /anh/ หมายถึง “พี่ชาย” คำว่า /á/ หมายถึง “พี่สาว” คำว่า /em/ หมายถึง “น้อง” คำว่า /con/ หมายถึง “ลูก” คำว่า /cháub/ หมายถึง “ลูกของพี่ชาย น้องชาย พี่สาว และน้องสาว” หรือ “หลาน” คำว่า /cháll/ หมายถึง “เหลน” คำว่า /chút/ หมายถึง “โนلن” คำว่า /chít/ หมายถึง “ลูกของโนلن”

ผู้วิจัยพบคำว่ามีผู้บอกรากษา 3 คน ใช้คำว่า /má/ และ /mè/ หมายถึง “แม่” และ คำว่า /kan/ หมายถึง “เที่ยดหรือพ่อแม่ทวด” ซึ่งเมื่อผู้วิจัยซักถามประวัติแล้วปรากฏว่าผู้บอกรากษาถูมน้ำเสียใกล้ชิดกันกับผู้บอกรากษาที่เป็นคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่มาจากการหนีภัย ซึ่งใช้คำว่า /má/ จึงอาจกล่าวได้ว่าอาจเกิดจากการสัมผัสภาษา

หลังจากวิเคราะห์หาอրรถกถาณ์และแสดงองค์ประกอบทางความหมายแล้ว ผู้วิจัยจะนำเสนอระบบคำเรียกญาติในภาษาพรวมเป็นรูปแบบตาราง การอ่านตารางผู้วิจัยได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 ในหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 14 ระบบคำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอก

รุ่น อายุ	สายเลือด					
	+ สายตรง			- สายตรง		
	เพศ					
	+ ชาย	- ชาย		+ ชาย	- ชาย	
+ 4			/ki/			
+ 3	/öng cő/	/bà cő/		/öng cő/	/bà cő/	
+ 2	+ ฝ่ายพ่อ /öng nöi/	/bà nöi/		/öng/	/bà/	
	- ฝ่ายพ่อ /öng ngoai/	/bà ngoai/				
+ 1	+ ยกย่อง /tháy/			+ ฝ่ายพ่อ	+ ชาย /bác/	/o/
	- ยกย่อง	/cha/	/má/		- ชาย /chú/	
	+ ทางการ			- ฝ่ายพ่อ	/cậu/	/di/
	- ทางการ	/ba/				
0	ego			+ ชาย /anh/	/á/	
				- ชาย /em/		

ตาราง 14 (ต่อ)

รุ่นอายุ	สายเลือด	
	+สายตรง	-สายตรง
- 1	/con/	/cháu/
- 2		/cháu/
- 3		/chátt/
- 4		/chút/
- 5		/chít/

3. ลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกันของคำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเดียวกันในชุมชนวัดอรัญญิกิจการวัฒนธรรมและในหมู่บ้านจาก

3.1 คำเรียกญาติพื้นฐานที่มีลักษณะเหมือนกันในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเดียวกันในชุมชนวัดอรัญญิกิจการวัฒนธรรมและในหมู่บ้านจาก

3.1.1 รูปคำและความหมายเหมือนกัน

คำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเดียวกันในชุมชนวัดอรัญญิกิจการวัฒนธรรมและในหมู่บ้านจากที่มีรูปคำและความหมายเหมือนกันทุกประการมีจำนวนทั้งหมด 15 คำ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 15 คำเรียกญาติพื้นฐานที่ความหมายเหมือนกันในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเดียวกันในชุมชนวัดอรัญญิกิจการวัฒนธรรมและในหมู่บ้านจาก

รุ่นอายุ	คำเรียกญาติ	ความหมาย
+ รุ่นอายุ 4	/kj/	MoFaFaFa, MoFaFaMo, MoMoMoFa, MoMoMoMo, FaFaFaFa

ตาราง 15 (ต่อ)

รุ่นอายุ	คำเรียกญาติ	ความหมาย
+ รุ่นอายุ 2	/ông nội/	FaFa
	/bà nội/	FaMo
	/ông ngoại/	MoFa
	/bà ngoại/	MoMo
+ รุ่นอายุ 1	/ông/	FaFaBr, FaMoBr, MoFaBr, MoMoFa
	/bà/	FaFaSi, FaMoSi, MoFaSi, MoMoSi
+ รุ่นอายุ 1	/cha/	Fa
	/chú/	FaBr(Y)
รุ่นอายุ 0	/anh/	Br(O)
	/em/	Br(Y), Si(Y)
- รุ่นอายุ 1	/con/	So, Da
- รุ่นอายุ 2	/cháu/	SoSo, SoDa, DaSo, DaDa, BrSo, BrDa, SiSo, SiDa
- รุ่นอายุ 3	/chắt/	SoSoSo, SoSoDa, DaSoSo, DaSoDa, BrSoSo, BrSoDa,
- รุ่นอายุ 4	/chút/	SoSoSoSo, DaSoSoSo, SoDaDaDa, DaDaDaDa, BrSoSoSo, SiSoSoSo, BrSoDaDa, SiSoDaDa

จากตารางคำเรียกญาติพื้นฐานทั้งสองชุมชนมีคำและความหมายเหมือนกันทุกประการดังนี้คือ ในรุ่นอายุ + 4 คำว่า /ki/ หมายถึง "เที่ยด" ในรุ่นอายุ + 2 คำว่า /ong kòi/ หมายถึง "ปู่" คำว่า /ba/ กòi/ หมายถึง "ปู่" คำว่า /ong ngoái/ หมายถึง "ตา" คำว่า /ba ngoái/ หมายถึง "ยาย" /ong/ หมายถึง "พี่ชายหรือน้องชายของปู่ ย่า ตาหรือยาย" คำว่า /ba ngoái/ หมายถึง "พี่สาวหรือน้องสาวของปู่ ย่า ตาหรือยาย" ในรุ่นอายุ +1 ได้แก่คำว่า /cha/ หมายถึง "พ่อ" และ /chú/ หมายถึง "อาผู้ชาย" ในรุ่นอายุตัวเรา ได้แก่คำว่า /an/ หมายถึง "พี่ชาย" และ /em/ หมายถึง "น้องชายหรือน้องสาว" ในรุ่นอายุ -1 ได้แก่คำว่า /on/ หมายถึง "ลูก" และ /cháu/ หมายถึง "ลูกของพี่ชาย น้องชาย พี่สาว และน้องสาว" และ "หลาน" ในรุ่นอายุ -3 /cháu/ หมายถึง "หลน" และในรุ่นอายุ -4 หมายถึง "โนلن" ได้แก่คำว่า /chút/ หมายถึง "ลูกของโนلن"

3.1.2 มิติแห่งความแตกต่างเมื่อเทียบกัน

ทั้งคำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญีภาษาสและหมู่บ้านนาจากมีมิติแห่งความแตกต่างที่เหมือนกัน 6 มิติดังนี้

- 1) รุ่นอายุ (Generation)
- 2) สายเลือด (Lineality)
- 3) ฝ่ายพ่อ/แม่ (Parental link)
- 4) อายุ (Age)
- 5) เพศ (Sex)
- 6) ความเป็นทางการ (Formal)

3.1.3 คำเรียกญาติพื้นฐานที่มีลักษณะต่างกันในภาษาเวียดนามของคนไทย

เชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญีภาษาสและในหมู่บ้านนาจาก

1) รูปคำต่างกันแต่ความหมายเหมือนกัน

คำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญีภาษาสและในหมู่บ้านนาจาก ที่มีรูปคำต่างกันแต่ความหมายเหมือนกันมีทั้งหมด จำนวน 5 คำ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 16 คำเรียกญาติพี่น้องที่รูปคำต่างกันแต่ความหมายเหมือนกันในภาษาเวียดนาม
ของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกิจการวัสดุและในหมู่บ้านนาจาก

รุ่นอายุ	คำเรียกญาติในชุมชน วัดอรัญญิกิจการ	คำเรียกญาติใน หมู่บ้านนาจาก	ความหมาย
+ รุ่นอายุ 3	/ōng cụ/	/ōng cố/	MoFaFa, MoMoFa, FaFaFa, FaMoFa, FaFaFaBr
+ รุ่นอายุ 1	/bà cụ/	/bà cố/	MoFaMo, MoMoMo, FaFaMo, FaMoMo, FaFaFaSi
+ รุ่นอายุ 0	/bố/	/ba/	Fa
	/mẹ/	/má/	Mo
	/chi/	/á/	Si(O)

จากการเรียกญาติในรุ่นอายุ +3 ได้แก่ ชุมชนวัดอรัญญิกิจการ
ใช้คำว่า /ōng cụ/ และ /bà cụ/ แต่ในหมู่บ้านนาจากออกเสียงว่า /ōng cố/ และ /bà cố/ หมายถึง
“ปู่หรือตาทวด” ในรุ่นอายุ +1 ในชุมชนวัดอรัญญิกิจการใช้คำว่า /bố/ และ /mẹ/ แต่ในหมู่บ้านนา
จากออกเสียงว่า /ba/ และ /má/ หมายถึง “พ่อ” และ “แม่” ตามลำดับ ทั้งสองรุ่นอายุดังกล่าวออก
เสียงสระและวรรณยุกต์ต่างกัน และในรุ่นอายุตัวเราในชุมชนวัดอรัญญิกิจการใช้คำว่า /chi/ ใน
หมู่บ้านนาจากใช้คำว่า /á/ หมายถึง “พี่สาว” ทั้งสองคำนี้แตกต่างกันทั้งคำและการออกเสียง

2) รูปคำเหมือนกันแต่ความหมายต่างกัน

ความแตกต่างของคำเรียกญาติพี่น้องในภาษาเวียดนามของคน
ไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกิจการและในหมู่บ้านนาจากที่รูปคำเหมือนกันแต่มี
ความหมายต่างกันมีทั้งหมดจำนวน 3 คำ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 17 คำเรียกญาติพื้นฐานที่รูปคำเหมือนกันแต่ความหมายต่างกันในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกิจการวัสดุและในหมู่บ้านนาจาก

คำเรียกญาติ	ความหมาย
/bác/	ชุมชนวัดอรัญญิกิจการ FaBr(O), FaSi(O), MoBr(O), MoBrSi(O)
	หมู่บ้านนาจาก FaBr(O)
/cậu/	ชุมชนวัดอรัญญิกิจการ MoBr(Y)
	หมู่บ้านนาจาก MoBr(O), MoBr(Y)
/dì/	ชุมชนวัดอรัญญิกิจการ MoSi(Y)
	หมู่บ้านนาจาก MoSi(O), MoSi(Y)

จากตารางทั้งสองชุมชนมีรูปคำเหมือนกันแต่มีความหมายต่างกันได้แก่ คำว่า /bác/ ในชุมชนวัดอรัญญิกิจการหมายถึง “พี่ชายหรือพี่สาวของพ่อและแม่” หรือ “ลุงหรือป้า” แต่ในหมู่บ้านนาจากหมายถึง “พี่ชายของพ่อ” เท่านั้น คำว่า /cậu/ ในชุมชนวัดอรัญญิกิจการหมายถึง “น้องชายของแม่หรือน้าชาย” แต่ในหมู่บ้านนาจากหมายถึง “พี่ชายหรือน้องชายของแม่” หรือ “ลุงหรือ น้าชาย” และคำว่า /dì/ ในชุมชนวัดอรัญญิกิจการ หมายถึง “น้องสาวของแม่” หรือ “น้าสาว” แต่ในหมู่บ้านนาจากหมายถึง “พี่สาวหรือน้องสาวของแม่” หรือ “ป้าหรือน้าสาว”

3) รูปคำและความหมายต่างกัน

ความแตกต่างของคำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกิจการและหมู่บ้านนาจากที่รูปคำและความหมายต่างกันมี 2 คำ ดังตาราง 18

ตาราง 18 คำเรียกญาติพื้นฐานที่รูปคำและความหมายต่างกันในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกิจการวัสดุและในหมู่บ้านนาจาก

ชุมชน	คำเรียกญาติ	ความหมาย
วัดอรัญญิกิจการ	/cô/	FaSi(Y)
หมู่บ้านนาจาก	/o/	FaSi

จากตารางคำเรียกญาติพื้นฐานทั้งสองขุนชันมีรูปคำและ
ความหมายต่างกัน ได้แก่ คำว่า /cô/ หมายถึง “น้องสาวของพ่อ” หรือ “อาผู้หญิง” แต่ในหมู่บ้านนา
จอกใช้คำว่า /o/ หมายถึง “พี่สาวหรือน้องสาวของพ่อ” หรือ “ป้าหรืออาผู้หญิง”
นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างของคำเรียกญาติพื้นฐานที่มีใน
หมู่บ้านนาจอกแต่ไม่มีในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส มีทั้งหมด 2 คำ ได้แก่คำว่า

**ตาราง 19 คำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามที่มีใน
หมู่บ้านนาจอกแต่ไม่มีในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส**

คำเรียกญาติ	ความหมาย
/thâi/	Fa
/chít/	SoSoSoSoSo, DaSoSoSoSo, SoDaDaDaDa, DaDaDaDaDa, BrSoSoSo, SiSoSoSo

จากตารางแสดงถึงคำเรียกญาติที่พบในหมู่บ้านนาจอกแต่ไม่พบใน
ชุมชนวัดอรัญญิกาวาส ได้แก่ คำว่า /thâi/ หมายถึง พ่อ (แตกต่างด้วยมิติแห่งความแตกต่าง
ทางด้านการยกย่อง) และคำว่า /chít/ หมายถึง ญาติที่ต่ำกว่ารุ่น ให้ลน 1 รุ่นอายุ (แตกต่างด้วยมิติ
แห่งความแตกต่างทางด้านรุ่นอายุต่ำกว่าตัวเรา 5 รุ่นอายุ)

4) มิติแห่งความแตกต่างต่างกัน

คำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสาย
เวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและหมู่บ้านนาจอกมีมิติแห่งความแตกต่างที่ต่างกันคือ¹
คำเรียกญาติในหมู่บ้านนาจอกมีมิติที่ในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสมิ่มคือ มิติแห่งการยกย่อง ได้แก่
คำว่า /thâi/ หมายถึงพ่อ ผู้ที่มีการศึกษาและเป็นผู้ที่มีความรู้โดยถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูกหลาน

คำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม

1. คำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส

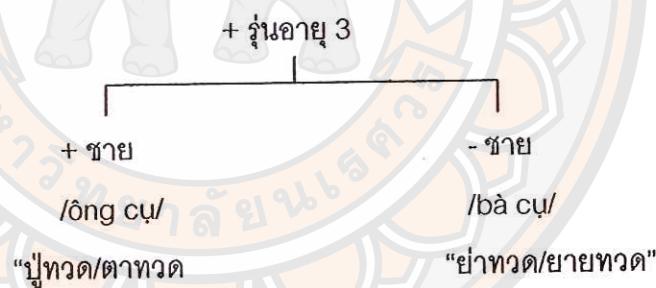
1.1 คำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส
มีจำนวนทั้งสิ้น 26 คำ ได้แก่ คำว่า /ông cụ/ /bà cụ/ /ông/ /bà/ /bác/ /chú/ /thím/ /cậu/ /mợ/
/bố vợ/ /mẹ vợ/ /bố chồng/ /mẹ chồng/ /bố dượng/ /dì ghé/ /vợ/ /chồng/ /anh rể/ /chị dâu/
/em rể/ /em dâu/ /con ghé/ /con rể/ /con dâu/ /cháu rể/ /cháu dâu/

1.2 มิติแห่งความแตกต่างของคำเรียกญาติไม่พี่น้องของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส ผู้วิจัยได้อธิบายความหมายมิติแห่งความแตกต่างไว้แล้วในบทที่ 3 ในหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูล คำเรียกญาติไม่พี่น้องของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสมีมิติแห่งความแตกต่างทั้งหมด 7 ประการ ดังนี้

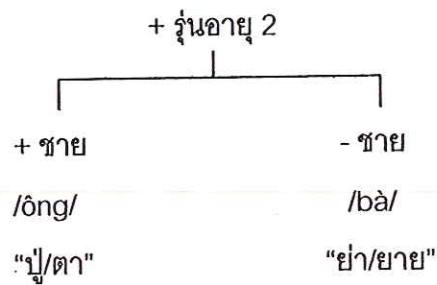
- 1.2.1 รุ่นอายุ (Generation)
- 1.2.2 สายเลือด (Lineality)
- 1.2.3 ฝ่ายพ่อ/แม่ (Parental link)
- 1.2.4 อายุ (Age)
- 1.2.5 เพศ (Sex)
- 1.2.6 เพศของผู้พูด (Sex of the speaker)
- 1.2.7 การแต่งงานใหม่ (New marriage)

1.3 คำเรียกญาติไม่พี่น้องของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส เสนอด้วยແນ່ນກົມດັນໄນ້ ໄດ້ดังต่อไปนี้

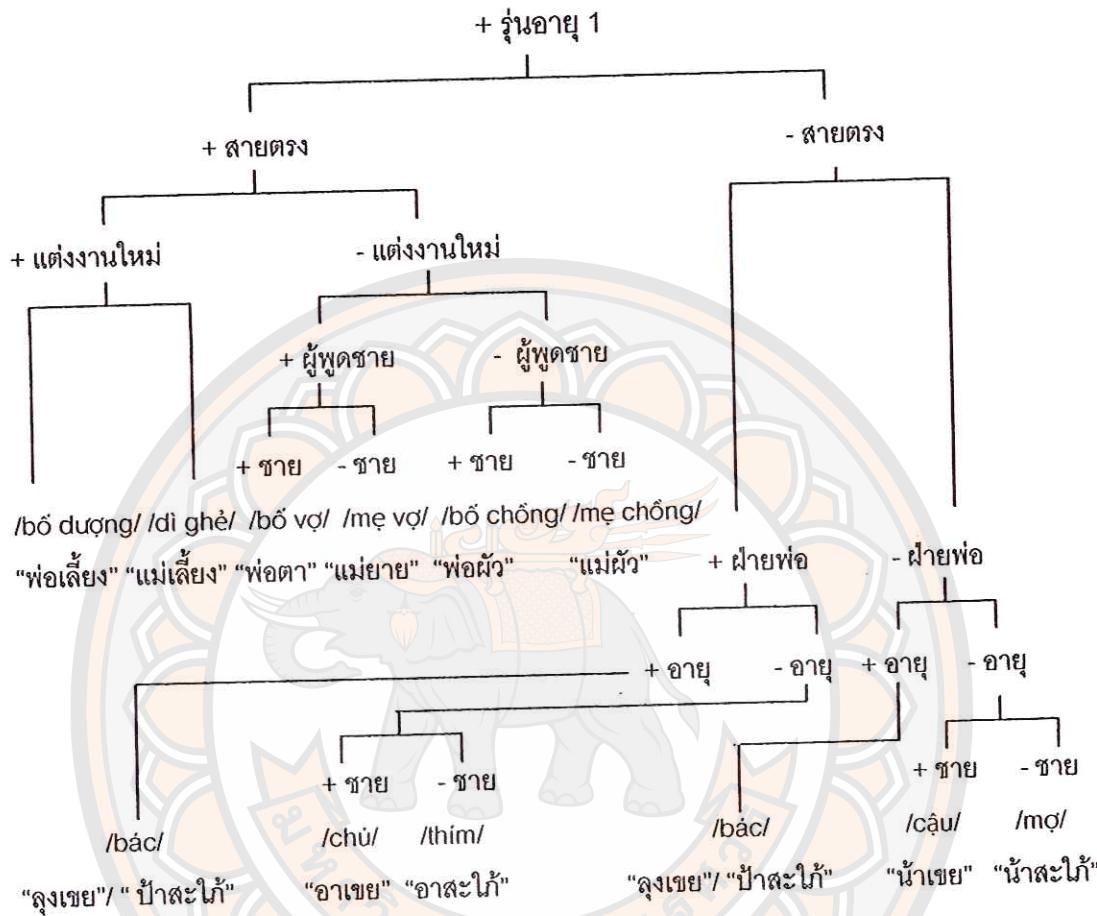
1.3.1 คำเรียกญาติในรุ่นอายุที่ 3 เนื่องจากตัวเรารံส์ไป

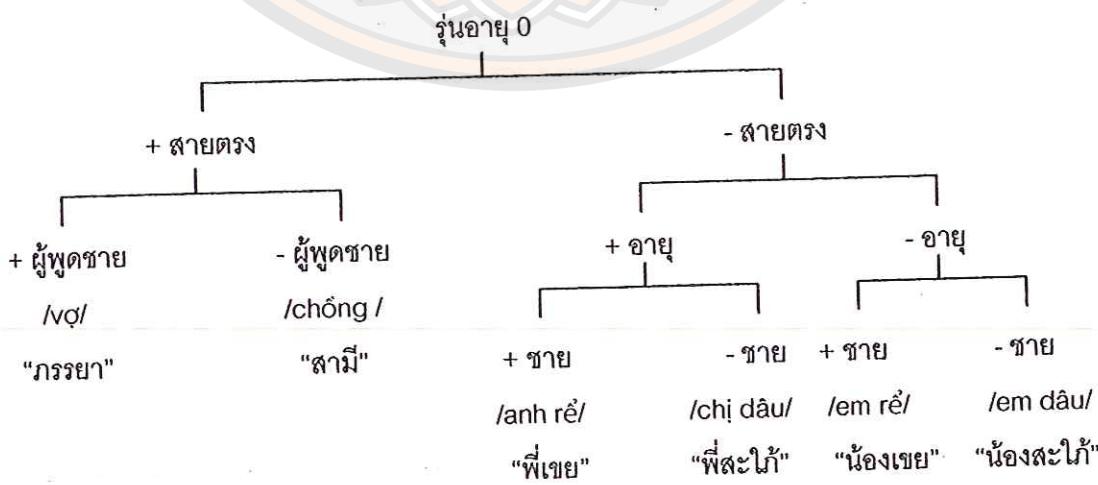
1.3.2 คำเรียกญาติในรุ่นอายุที่ 2 เนื่องจากตัวเรารံส์ไป

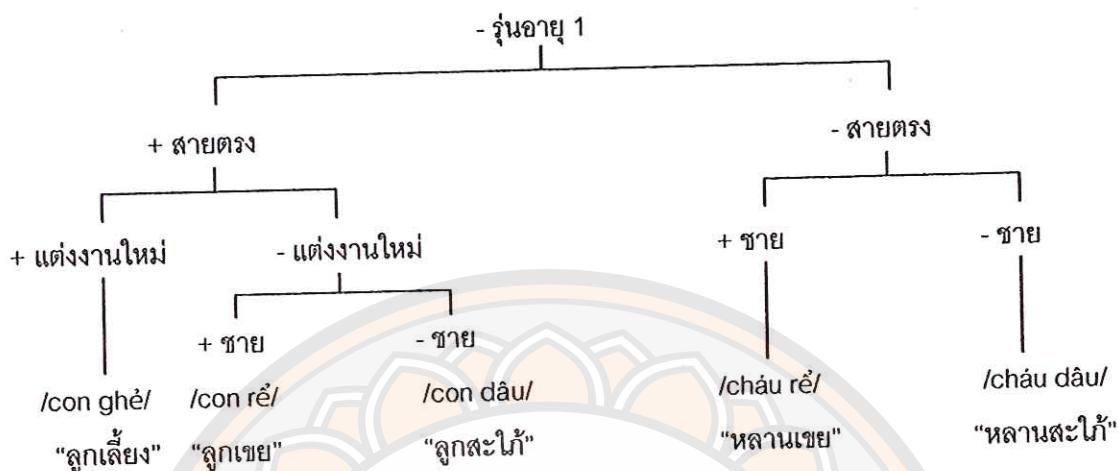
1.3.3 คำเรียกญาติในรุ่นอายุที่ 1 เนื่ioจากตัวเราขึ้นไป

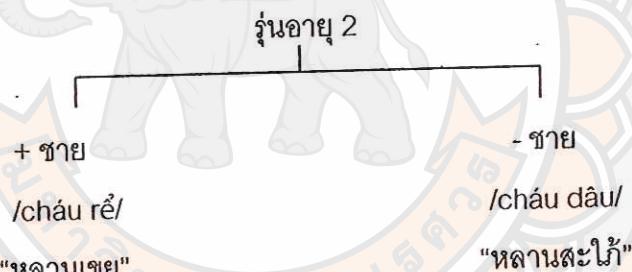
1.3.4 คำเรียกญาติในรุ่นอายุตัวเอง

1.3.5 คำเรียกญาติในรุ่นอายุที่ต่างกว่าตัวเรา 1 รุ่นอายุ

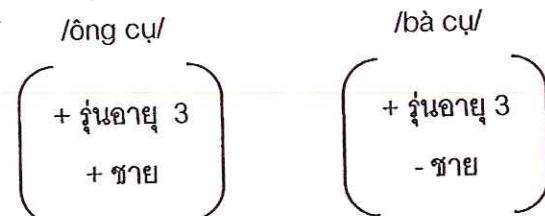
1.3.6 คำเรียกญาติในรุ่นอายุที่ต่างกว่าตัวเรา 2 รุ่นอายุ

1.4 องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกญาติไม้พื้นฐานของคนไทยเชื้อสาย
เดียดนา�ในชุมชนวัดอรัญญีการวารส

เมื่อหามิติแห่งความแตกต่างและธรรมลักษณ์ที่ใช้แสดงความหมายแต่ละคำ
แล้ว นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายดังนี้

1.4.1 + รุ่นอายุ 3

1.4.2 + รุ่นอายุ 2

öng/

**(+ รุ่นอายุ 2
+ ชาย)**

/bà/

**(+ รุ่นอายุ 2
- ชาย)**

1.4.3 + รุ่นอายุ 1

/bố vợ/

**(+ รุ่นอายุ 1
+ สายตรง
+ ผู้พูดชาย
+ ชาย)**

/mẹ vợ/

**(+ รุ่นอายุ 1
+ สายตรง
- ผู้พูดชาย
- ชาย)**

/bố chồng/

**(+ รุ่นอายุ 1
+ สายตรง
- ผู้พูดชาย
+ ชาย)**

/mẹ chồng/

**(+ รุ่นอายุ 1
+ สายตรง
- ผู้พูดชาย
- ชาย)**

/bố dưỡng/

**(+ รุ่นอายุ 1
+ สายตรง
+ แต่งงาน
ใหม่
+ ชาย)**

/dì ghé/

**(+ รุ่นอายุ 1
+ สายตรง
+ แต่งงาน
ใหม่
- ชาย)**

/bác/

**(+ รุ่นอายุ 1
- สายตรง
+ ชาย)**

/chú/

**(+ รุ่นอายุ 1
- สายตรง
+ ฝ่ายพ่อ
- ชาย
+ ชาย)**

/thím/

**(+ รุ่นอายุ 1
- สายตรง
+ ฝ่ายพ่อ
- ชาย
- ชาย)**

**(+ รุ่นอายุ 1
- สายตรง
- ฝ่ายพ่อ
- ชาย
+ ชาย)**

/mợ/

**(+ รุ่นอายุ 1
- สายตรง
- ฝ่ายพ่อ
- ชาย
- ชาย)**

1.4.4 รุ่นอายุตัวเรَا

/vợ/	/chồng/	/anh rể/	/chị dâu/	/em rể/
+ รุ่นอายุ 0				
+ สายตรง	+ สายตรง	- สายตรง	- สายตรง	- สายตรง
+ ผู้พูดชาย	+ ผู้พูดชาย	+ ชาย	+ ชาย	- ชาย
- ชาย	+ ชาย	+ ชาย	- ชาย	+ ชาย

/em dâu/

+ รุ่นอายุ 0
- สายตรง
- ชาย
- ชาย

1.4.5 - รุ่นอายุ 1

/con ghé/	/con rể/	/con dâu/	/cháu rể/	/cháu dâu/
- รุ่นอายุ 1				
+ สายตรง	+ สายตรง	+ สายตรง	- สายตรง	- สายตรง
+ แต่งงาน	+ แต่งงาน	+ แต่งงาน	+ ชาย	- ชาย
ใหม่	ใหม่	ใหม่	- ชาย	- ชาย
	+ ชาย			

1.4.6 - รุ่นอายุ 2

/cháu rể/	/cháu dâu/
- รุ่นอายุ 2	- รุ่นอายุ 2
+ ชาย	- ชาย

การแยกองค์ประกอบคำเรียกญาติทำให้ได้มาซึ่งความหมายของคำเรียกญาติจากองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส พบว่าคำเรียกญาติ จำนวน 26 คำ แตกต่างด้วยมิติแห่งความแตกต่าง

7 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด ฝ่ายพ่อแม่ อายุ เพศ เพศของผู้พูด และการแต่งงานใหม่ ต่อไป ผู้วิจัยจะนำเสนอความหมายของคำเรียกญาติติดตั้งต่อไปนี้

1.5 คำและความหมายของคำเรียกญาติไม่พี่น้องของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ สามารถอธิบายความหมายเป็นอักษรย่อภาษาอังกฤษ ดังตาราง

ตาราง 20 คำและความหมายของคำเรียกญาติไม่พี่น้องของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส

คำเรียกญาติภาษาเวียดนาม	คำอ่าน	ความหมาย
/ông cù/	[bà: kụ]	HuFaFaFa, WiFaFaFa, HuFaMoFa, HuFaFaFaBr(O), HuFaFaFaBr(Y), WiFaFaFaBr(O), WiFaFaFaBr(Y), HuFaFaFaSi(O), HuFaFaFaSi(Y), WiFaFaFaSi(O), WiFaFaFaSi(Y)
/bá cú/	[bà: kụ]	HuFaFa, HuMoFa, WiFaFa, WiMoFa
/ông/	[?oŋ]	HuFaMo, HuMoMo, WiFaMo, WiMoMo
/bà/	[bà:]	FaSi(O)Hu, FaBr(O)Wi, MoSi(O)Hu, MoBr(O)Wi
/bác/	[bá:k]	FaSi(Y)Hu MoSi(Y)Hu
/chú/	[cú]	FaSi(Y)Hu
/thím/	[thím]	FaBr(Y)Wi
/cậu/	[kəw]	MoSi(Y)Hu
/mợ/	[mꝝ]	MoBr(Y)Wi

ตาราง 20 (ต่อ)

คำเรียกญาติภาษาเวียดนาม	คำอ่าน	ความหมาย
/bố vợ/	[bó vꝝ]	WiFa
/mẹ vợ/	[mꝝ vꝝ]	WiMo
/bố chồng/	[bó còŋ]	HuFa
/mẹ chồng/	[mꝝ còŋ]	HuMo
/bố dượng/	[bó zuong]	MoHu
/dì ghé/	[zì yé]	FaWi
/vợ/	[vꝝ]	Wi
/chồng/	[còŋ]	Hu
/anh rể/	[ʔan̩ zé]	Si(O)Hu
/chị dâu/	[ci᷑ zəw]	Br(O)Wi
/em rể/	[ʔem zé]	Si(Y)Hu
/em dâu/	[ʔem zəw]	Br(Y)Wi
/con ghé/	[kɔn yé]	HuSo,WiSo, HuDa, WiDa
/con rể/	[kɔn zé]	DaHu
/con dâu/	[kɔn zəw]	SoWi
		DaDaHu, SoDaHu,
/cháu rể/	[cáw zé]	DaSoHu, SoSoHu, BrDaHu, SiDaHu
/cháu dâu/	[cáw zəw]	SoSoWi, SoDaWi, DaSoWi, DaDaWi, BrSoWi, SiSoWi

จากตาราง 20 สามารถอธิบายตามความหมายภาษาไทยได้ดังนี้ คือ คำว่า /ōng cụ/ หมายถึง “ปูทวด/ยาหยทวดของสามีหรือภรรยา” คำว่า /ba cụ/ หมายถึง “ย่าทวด/ยาหยทวดของสามีหรือภรรยา” คำว่า /ōng/ หมายถึง “ปู่/ตาของสามีหรือภรรยา” คำว่า /ba/ หมายถึง “ย่า/ยาหยของสามีหรือภรรยา” คำว่า /bác/ หมายถึง “ลุงเขย”/ “ป้าสะไภ้” คำว่า /chú/ หมายถึง “อาเขย” คำว่า /thím/ หมายถึง “อาสะไภ้” คำว่า /cậu/ หมายถึง “น้าเขย” คำว่า /mợ/ หมายถึง “น้า

สะไภ้” คำว่า /bō̄ vɔ̄/ หมายถึง “พ่อเมีย” คำว่า /mè̄ vɔ̄/ หมายถึง “แม่เมีย” คำว่า /bō̄ chō̄ng/ หมายถึง “พ่อผัว” คำว่า /mè̄ chō̄ng/ หมายถึง “แม่ผัว” คำว่า /bō̄ dūng/ หมายถึง “สามีใหม่ ของแม่” คำว่า /dì ghé̄/ หมายถึง “ภรรยาใหม่ของพ่อ” คำว่า /vɔ̄/ หมายถึง “ภรรยา” คำว่า /chō̄ng/ หมายถึง “สามี” คำว่า /anh r̄ē/ หมายถึง “พี่เขย” คำว่า /chì dâu/ หมายถึง “พี่สะไภ้” คำว่า /em r̄ē/ หมายถึง “น้องเขย” คำว่า /em dâu/ หมายถึง “น้องสะไภ้” คำว่า /con ghé̄/ หมายถึง “ลูกของสามีหรือภรรยาคนใหม่” คำว่า /con r̄ē/ หมายถึง “ลูกเขย” คำว่า /con dâu/ หมายถึง “ลูกสะไภ้” คำว่า /cháu r̄ē/ หมายถึง “หลานเขย” คำว่า /cháu dâu/ หมายถึง “หลานสะไภ้”

หลังจากวิเคราะห์หากรรถลักษณ์และแสดงองค์ประกอบทางความหมายแล้ว ผู้วิจัยจะนำเสนอระบบคำเรียกญาติในภาพรวมเป็นรูปแบบตาราง การข้ามตารางผู้วิจัยได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 ในหัวข้อเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ตาราง 21 ระบบคำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส

รุ่น	สายเลือด			
อายุ				
	+ สายตรง			
	- สายตรง			
	เพศ			
	+ ชาย	- ชาย	+ ชาย	- ชาย
+3	/ōng cù̄/	/bà cù̄/	/ōng cù̄/	/bà cù̄/
+2	/ōng/	/bà/	/ōng/	/bà/
+แต่งงาน ใหม่	/bō̄ dūng/ ใหม่	/dì ghé̄/ ชาย	+อายุ +ฝ่ายพ่อ	/bác/ /chú/ /thím/
+1 - แต่งงาน ใหม่	+ ผู้พูด ชาย	/bō̄ vɔ̄/ - ผู้พูด ชาย	+อายุ - ฝ่ายพ่อ	/bác/ /chú/ /mợ/

ตาราง 21 (ต่อ)

รุ่นอายุ		สายเลือด			
		+ สายตรง		- สายตรง	
		เพศ			
		+ ชาย	- ชาย	+ ชาย	- ชาย
+ 0		+ ผู้พูด ชาย	ego /vợ/	+ อายุ /anh rể/ /chị dâu/	
- 0		- ผู้พูด ชาย	/chồng/ ego	- อายุ /em rể/ /em dâu/	
+ แต่งงาน					
-1		ใหม่	/con ghé/		
- แต่งงาน		- ใหม่	/con rể/ /con dâu/		
-2			/cháu rể/ /cháu dâu/	/cháu rể/ /cháu dâu/	

จากการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบคำว่า /mẹ kế/ หมายถึง "แม่เลี้ยง" ซึ่งมีความหมายเหมือนกับคำว่า /dì ghé/ ในพจนานุกรม Từ Điển Tiếng Việt (2002) แต่คำว่า /mẹ kế/ เป็นคำนามใช้ในการอ้างถึงเจ้ามีถือเป็นคำเรียกญาติ

2. คำเรียกญาติไม่พี่น้องของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจาก

2.1 คำเรียกญาติไม่พี่น้องของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจาก

คำเรียกญาติไม่พี่น้องของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจาก มีจำนวนคำเรียกญาติทั้งหมด 25 คำ ได้แก่ คำว่า /ông cố/ /bà cố/ /ông/ /bà/ /dượng/ /bác/ /thím/ /mù/ /ba vợ/ /má vợ/ /ba chồng/ /má chồng/ /ba dượng/ /dì ghé/ /vợ/ /chồng/ /anh rể/ /á du/ /em rể/ /em du/ /con ghé/ /con rể/ /con du/ /cháu rể/ /cháu du/

2.2 มิติแห่งความแตกต่างของคำเรียกญาติไม่พี่น้องของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ในชุมชนบ้านนาจาก มีมิติแห่งความแตกต่าง 7 ประการ ดังนี้

2.2.1 รุ่นอายุ (Generation)

2.2.2 สายเลือด (Lineality)

2.2.3 ฝ่ายพ่อ/แม่ (Parental link)

2.2.4 อายุ (Age)

2.2.5 เพศ (Sex)

2.2.6 เพศของผู้พูด (Sex of the speaker)

2.2.7 การแต่งงานใหม่ (New marriage)

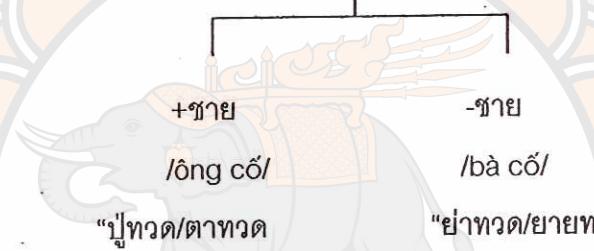
2.3 คำเรียกญาติไม่พี่น้องของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอกเสนอ

โดยแบ่งภูมิทัณฑ์

2.3.1 คำเรียกญาติในรุ่นอายุที่ 3 เนื่องจากตัวเจ้าชายนำไป

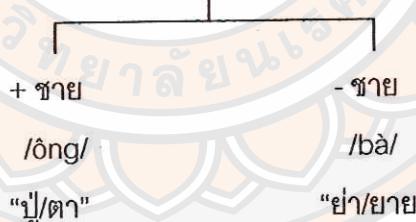
+ รุ่นอายุ 3

/cố/

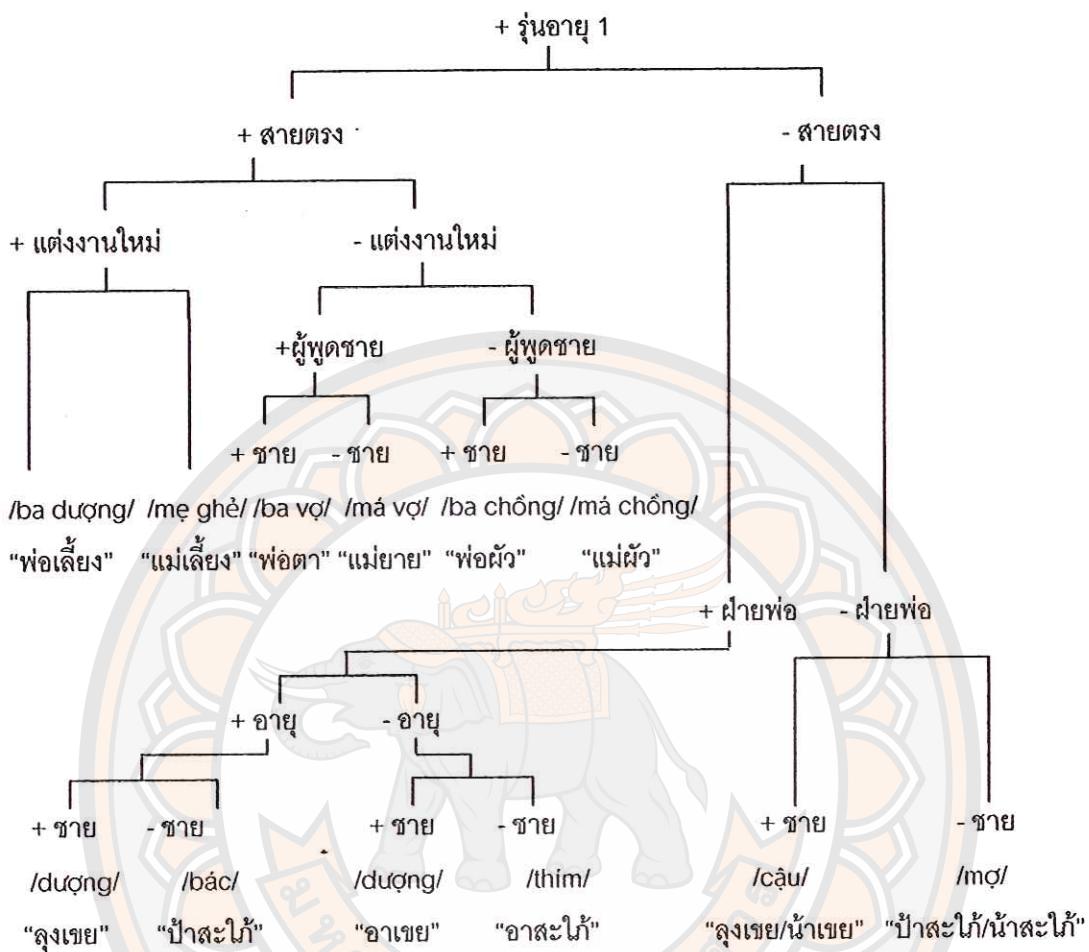

2.3.2 คำเรียกญาติในรุ่นอายุที่ 2 เนื่องจากตัวเจ้าชายนำไป

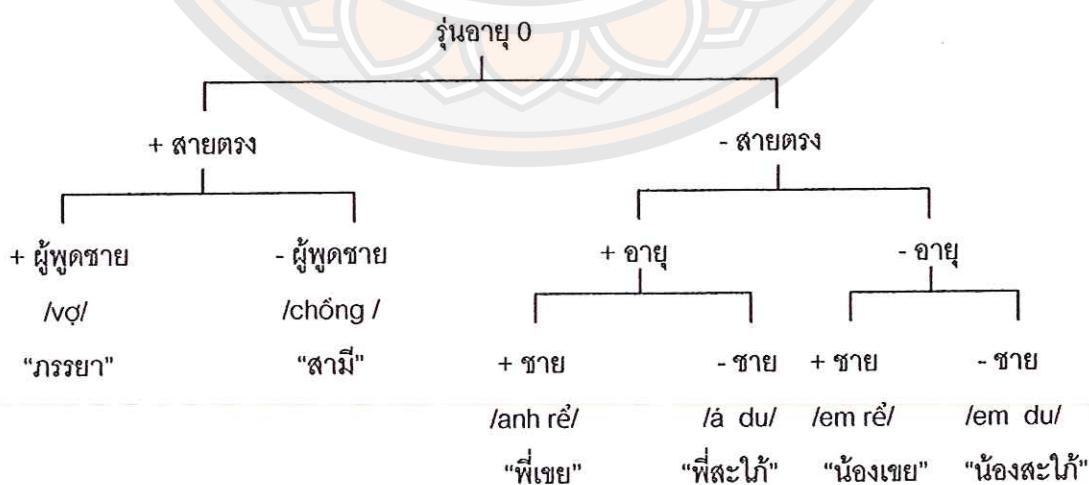
+ รุ่นอายุ 2

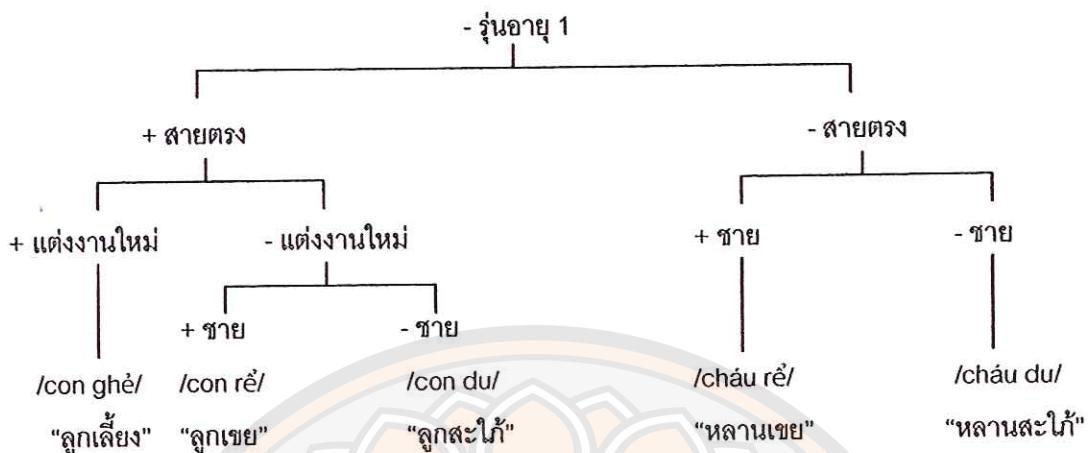
2.3.3 คำเรียกญาติในรุ่นอายุที่ 1 เนื่อจากตัวเราขึ้นไป

2.3.4 คำเรียกญาติในรุ่นอายุตัวเอง

2.3.5 คำเรียกญาติในรุ่นอายุที่ต่างกว่าตัวเรา 1 รุ่นอายุ

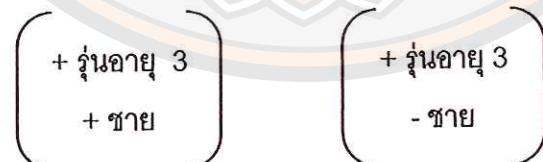
2.3.6 คำเรียกญาติในรุ่นอายุที่ต่างกว่าตัวเรา 2 รุ่นอายุ

2.4 องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสาย
เวียดนามในหมู่บ้านนาจอก แสดงได้ดังนี้

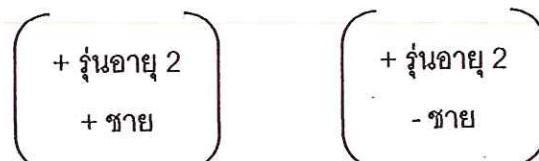
2.4.1 + รุ่นอายุ 3

/ōng cō/ /bà cō/

2.4.2 + รุ่นอายุ 2

/ōng/ /bà/

2.4.3 + รุ่นอายุ 1

/ba vợ/	/má vợ/	/ba chồng/	/má chồng/	/ba đương/
+ รุ่นอายุ 1				
+ สายตรง				
+ ผู้พูดชาย	- ผู้พูดชาย	- ผู้พูดชาย	- ผู้พูดชาย	+ แต่งงาน
+ ชาย	- ชาย	+ ชาย	- ชาย	ใหม่

/mẹ ghé/	/bác/	/thím/	/dương/	/mụ/
+ รุ่นอายุ 1				
+ สายตรง	- สายตรง	- สายตรง	- สายตรง	- สายตรง
+ แต่งงาน	+ ฝ่ายพ่อ	+ ฝ่ายพ่อ	+ ชายนะ	- ฝ่ายพ่อ
ใหม่	+ ชาย	- ชาย	- ชาย	- ชาย
- ชาย				

2.4.4 รุ่นอายุตัวเรา

/vợ/	/chồng/	/anh rể/	/á dâu/	/em rể/
+ รุ่นอายุ 0				
+ สายตรง	+ สายตรง	- สายตรง	- สายตรง	- สายตรง
+ ผู้พูดชาย	+ ผู้พูดชาย	+ ชาย	+ ชาย	- ชาย
- ชาย	+ ชาย	- ชาย	- ชาย	- ชาย

/em du/
+ รุ่นอายุ 0
- สายตรง
- ชาย
+ ชาย

2.4.5 รุ่นอายุ 1

/con ghè/	/con rĕ/	/con du/	/cháu rĕ/	/cháu du/
<ul style="list-style-type: none"> - รุ่นอายุ 1 + สายตรง + แต่งงาน ใหม่ + ชาย 	<ul style="list-style-type: none"> - รุ่นอายุ 1 + สายตรง + แต่งงาน ใหม่ + ชาย 	<ul style="list-style-type: none"> - รุ่นอายุ 1 + สายตรง + แต่งงาน ใหม่ - ชาย 	<ul style="list-style-type: none"> - รุ่นอายุ 1 - สายตรง + ชาย 	<ul style="list-style-type: none"> - รุ่นอายุ 1 - สายตรง - ชาย

2.4.6 รุ่นอายุ 2

/cháu rĕ/	/cháu du/
<ul style="list-style-type: none"> - รุ่นอายุ 2 + ชาย 	<ul style="list-style-type: none"> - รุ่นอายุ 2 - ชาย

การแยกองค์ประกอบคำเรียกญาติทำให้ได้มาซึ่งความหมายของคำเรียกญาติจากองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนานาจอก พนว่าคำเรียกญาติ จำนวน 26 คำ แตกต่างด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 7 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด อายุ เพศ ฝ่ายพ่อแม่ เพศของผู้พูด และการแต่งงานใหม่ ต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอความหมายของคำเรียกญาติดังต่อไปนี้

2.5 คำและความหมายของคำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ สามารถอธิบายความหมายเป็นอักษรย่อภาษาอังกฤษ ดังตาราง

ตาราง 22 คำและความหมายของคำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอก

คำเรียกญาติภาษาเวียดนาม	คำอ่าน	ความหมาย
/ông cố/	[?oŋ kó]	HuFaFaFa, WiFaFaFa, HuFaMoFa, HuFaFaFaBr(O), HuFaFaFaBr(Y), WiFaFaFaBr(O), WiFaFaFaBr(Y), HuFaFaMoBr(O), HuFaFaMoBr(Y), WiFaFaMoBr(O), WiFaFaMoBr(Y),
/bà cố/	[bà: kó]	HuFaFaFaSi(O), HuFaFaFaSi(Y), WiFaFaFaSi(O), WiFaFaFaSi(Y)
		HuFaFaMo, WiFaFaMo, HuFaMoMo, HuFaFaMoSi(O), HuFaFaMoSi(Y), WiFaFaMoSi(O), WiFaFaMoSi(Y)
/ông/	[?oŋ]	HuFaFa, HuMoFa, WiFaFa, WiMoFa
/bà/	[bà:]	HuFaMo, HuMoMo, WiFaMo, WiMoMo
/dượng/	[jwɔŋ]	FaSiHu, MoSiHu
/bác/	[bá:k]	FaBr(O)Wi

ตาราง 22 (ต่อ)

คำเรียกญาติภาษาเวียดนาม	คำอ่าน	ความหมาย
/thím/	[thím]	FaBr(Y)Wi
/mù/	[mù]	MoBrWi
/ba vợ/	[ba: vỵ]	WiFa
/má vợ/	[má vỵ]	WiMo
/ba chồng/	[ba: còng]	HuFa
/má chồng/	[má: còng]	HuMo
/ba dưỡng/	[ba: jպօյ]	MoHu
/dì ghé/	[dì ỵé]	FaWi
/vợ/	[vỵ]	Wi
/chồng/	[còng]	Hu
/anh rể/	[ʔεŋ ɾέ]	Si(O)Hu
/á du/	[ʔá ju]	Br(O)Wi
/em rể/	[ʔεm ɾέ]	Si(Y)Hu
/em du/	[ʔεm ju]	Br(Y)Wi
/con ghé/	[kɔn ỵé]	HuSo, WiSo, HuDa, WiDa
/con rể/	[kɔn ɾέ]	DaHu
/con du/	[kɔn ju]	SoWi
		DaDaHu, SoDaHu,
/cháu rể/	[cáw ɾέ]	DaSoHu, SoSoHu, BrDaHu, SiDaHu
		SoSoWi, SoDaWi,
/cháu du/	[cáw ju]	DaSoWi, DaDaWi, BrSoWi, SiSoWi

จากตาราง 22 สามารถอธิบายตามความหมายภาษาไทยได้ดังนี้ คือ คำว่า /ōng cő/ หมายถึง “ปู่ทวด/ยายทวดของสามีหรือภรรยา” คำว่า /ba cő/ หมายถึง “ย่าทวด/ยายทวด ของสามีหรือภรรยา” คำว่า /ōng/ หมายถึง “ปู่/ตาของสามีหรือภรรยา” คำว่า /ba/ หมายถึง “ย่า/

ญาของสามีหรือภรรยา” คำว่า /dusóng/ หมายถึง “สามีของพี่สาวหรือน้องสาวพ่อ” หรือ “สามีของพี่สาวหรือน้องสาวแม่” คำว่า /bác/ หมายถึง “ภรรยาของพี่ชายพ่อ” หรือ “ป้าสะไภ้” คำว่า /thím/ หมายถึง “ภรรยาของน้องชายพ่อ” หรือ “อาสะไภ้” คำว่า /mù/ หมายถึง “ภรรยาของพี่ชายหรือน้องชายแม่” คำว่า /ba vợ/ หมายถึง “พ่อภรรยา” คำว่า /má vợ/ หมายถึง “แม่ภรรยา” คำว่า /ba chồng/ หมายถึง “พ่อสามี” คำว่า /má chồng/ หมายถึง “แม่สามี” คำว่า /ba dusóng/ หมายถึง “สามีใหม่ของแม่” คำว่า /mẹ ghé/ หมายถึง “ภรรยาใหม่ของพ่อ” คำว่า /vợ/ หมายถึง “ภรรยา” คำว่า /chồng/ หมายถึง “สามี” คำว่า /anh rể/ หมายถึง “พี่เขย” คำว่า /á du/ หมายถึง “พี่สะไภ้” คำว่า /em rể/ หมายถึง “น้องเขย” คำว่า /em du/ หมายถึง “น้องสะไภ้” คำว่า /con ghé/ หมายถึง “ลูกของสามีหรือภรรยาคนใหม่” คำว่า /con rể/ หมายถึง “ลูกเขย” คำว่า /con du/ หมายถึง “ลูกสะไภ้” คำว่า /cháu rể/ หมายถึง “หลานเขย” คำว่า /cháu du/ หมายถึง “หลานสะไภ้”

หลังจากวิเคราะห์หากรถลักษณ์และแสดงองค์ประกอบทางความหมายแล้ว ผู้วิจัยจะนำเสนอระบบคำเรียกญาติในภาพรวมเป็นรูปแบบตาราง การอ่านตารางผู้วิจัยได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 ในหัวข้อเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ตาราง 23 ระบบคำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอก

รุ่น	การ	สายเลือด			
อายุ	แต่งงาน	+ สายตรง		- สาย旁	
ใหม่		เพศ			
		+ ชาย	- ชาย	+ ชาย	- ชาย
+3		/ông cố/	/bà cố/	/ông cố/	/bà cố/
+2		/ông/	/bà/	/ông/	/bà/
+1	+ แต่งงาน ใหม่	/ba dusóng/	/mẹ ghé/	+ ฝ่ายพ่อ	+ ชาย /bác/ - ชาย /thím/
	- แต่งงาน ใหม่	+ ผู้พูด ชาย	/ba vợ/	/má vợ/	- ชาย /mù/
		- ผู้พูด ชาย	/ba chồng/	/má chồng/	

ตาราง 23 (ต่อ)

รูป		การ		ส่ายเดือด			
อายุ	แต่งงาน	+ ส่ายตรง		- ส่ายตรง			
ใหม่		เพศ					
		+ ชาย	- ชาย	+ ชาย	- ชาย	+ ชาย	- ชาย
+ 0	+ ผู้พูด ชาย	ego	/və/	+ ชาย	/anh rĕ/	/á du/	
	- ผู้พูด ชาย	/chōng/	ego	- ชาย	/em rĕ/	/em dâu/	
-1	+ แต่งงาน ใหม่	/con ghĕ/		/cháu rĕ/		/cháu du/	
	- แต่งงาน ใหม่	/con rĕ/	/con du/				
-2		/cháu rĕ/	/cháu du/	/cháu rĕ/	/cháu du/		

3. ลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกันของคำเรียกญาติไม่พี่น้องในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านนาจอก

3.1 คำเรียกญาติไม่พี่น้องในภาษาเวียดนามที่เหมือนกันของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านนาจอก

3.1.1 รูปคำและความหมายเหมือนกัน

คำเรียกญาติไม่พี่น้องในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านนาจอกที่มีลักษณะเหมือนกันทุกประการทั้งรูปคำและความหมาย มีทั้งหมดจำนวน 4 คำ ดังตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 24 คำเรียกญาติไม่พื้นฐานที่รูปคำและความหมายเหมือนกันในภาษาเวียดนาม
ของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านนาจาก

รุ่นอายุ	คำเรียกญาติ	ความหมาย
		HuFaFaFa, WiFaFaFa, HuFaMoFa
/ōng/		HuFaFaMoBr(O), HuFaFaMoBr(Y), WiFaFaMoBr(O), WiFaFaMoBr(Y), , HuFaFaFaBr(O), HuFaFaFaBr(Y), WiFaFaFaBr(O), WiFaFaFaBr(Y),
+ รุ่นอายุ 2		HuFaFaFaSi(O), HuFaFaFaSi(Y), WiFaFaFaSi(O), WiFaFaFaSi(Y)
	/bà/	HuFaFaMo, WiFaFaMo, HuFaMoMo, HuFaFaMoSi(O), HuFaFaMoSi(Y), WiFaFaMoSi(O), WiFaFaMoSi(Y)
+ รุ่นอายุ 1	/thím/	FaBr(Y)Wi
- รุ่นอายุ 1	/con ghé/	HuSo, WiSo, HuDa, WiDa

จากตารางคำเรียกญาติไม่พื้นฐานทั้งสองชุมชนมีรูปคำและความหมาย
เหมือนกันทุกประการ มีทั้งหมด 4 คำ ได้แก่ คำเรียกญาติในรุ่นอายุ +2 ได้แก่คำว่า /ōng/ และ /bà/
หมายถึง “ปู่ ย่า ตา ยายของสามีหรือภรรยา” ในรุ่นอายุ +1 ได้แก่คำว่า /thím/ หมายถึง “ภรรยา
ของน้องชายพ่อหรืออาสะไภ์” ในรุ่นอายุ -1 ได้แก่คำว่า /con ghé/ หมายถึง “ลูกของสามีหรือ
ภรรยakenใหม่”

3.1.2 มิติแห่งความแตกต่างเหมือนกัน

คำเรียกญาติไม่พื้นฐานในภาษาเดียวดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม
ในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและหมู่บ้านนาจากมีมิติแห่งความแตกต่างเหมือนกัน ทุกมิติซึ่งได้แก่

- 1) รุ่นอายุ (Generation)
- 2) สายเลือด (Lineality)
- 3) อายุ (Age)
- 4) เพศ (Sex)
- 5) ฝ่ายพ่อ/แม่ (Parental link)

6) เพศของผู้พูด (Sex of Speaker)

7) การแต่งงานใหม่ (New marriage)

3.1.3 คำเรียกญาติไม่พี่น้องที่มีลักษณะต่างกันในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านนาจอก

1) รูปคำหรือเสียงต่างกันแต่ความหมายเหมือนกัน มีจำนวน 15 คำ

ดังตาราง 25

ตาราง 25 คำเรียกญาติไม่พี่น้องที่มีรูปคำหรือเสียงต่างกันแต่ความหมายเหมือนกันในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านนาจอก

รุ่นอายุ	คำเรียกญาติ ในชุมชนวัด อรัญญิกาวาส	คำเรียกญาติใน หมู่บ้านนาจอก	ความหมาย
	/ông cụ/	/ông cô/	HuFaFaFa, WiFaFaFa, HuFaMoFa, HuFaFaMoSi(O), HuFaFaMoSi(Y), WiFaFaMoSi(O), HuFaFaFaBr(O), HuFaFaFaBr(Y), WiFaFaFaBr(O), WiFaFaFaBr(Y),
+ รุ่นอายุ	3		HuFaFaFaSi(O), HuFaFaFaSi(Y), WiFaFaFaSi(O), WiFaFaFaSi(Y)
	/bà cụ/	/bà cô/	HuFaFaMo, WiFaFaMo, HuFaMoMo, HuFaFaMoBr(O), HuFaFaMoBr(Y), WiFaFaMoBr(O), WiFaFaMoBr(Y), WiFaFaMoSi(Y)
	/bố vợ/	/ba vợ/	WiFa
	/mẹ vợ/	/má vợ/	WiMo
+ รุ่นอายุ	/bố vợ/	/ba chồng/	HuFa
1	/mẹ chồng/	/má chồng/	HuMo
	/bố dượng/	/ba dượng/	MoHu

ตาราง 25 (ต่อ)

รุ่นอายุ	คำเรียกญาติในชุมชนวัด	คำเรียกญาติในหมู่บ้านนาจากครรภ์	ความหมาย
	/dì ghé/	/mẹ ghé/	FaWi
	/anh rě/	/anh rě/	
	[ʔɛŋ zé]	[ʔɛŋ rě]	Si(O)Hu
รุ่นอายุ 0	/chị dâu/	/á du/	Br(O)Wi
	/em rě/	/em rě/	
	[ʔɛm zé]	[ʔɛm rě]	Si(Y)Hu
	/em dâu/	/em du/	Br(Y)Wi
	/con rě/	/con rě/	
	[kɔn zé]	[kɔn rě]	DaHu
- รุ่นอายุ 1	/cháu rě/	/cháu rě/	DaDaHu, SoDaHu, DaSoHu,
	[cáw zé]	[cáw rě]	SoSoHu, BrDaHu, SiDaHu
	/cháu dâu/	/cháu du/	SoSoWi, SoDaWi, DaSoWi, DaDaWi, BrSoWi, SiSoWi

คำเรียกญาติไม่พื้นฐานในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดหรือภูมิทัศน์และในหมู่บ้านนาจากครรภ์ มีรูปคำต่างกันแต่ความหมายเหมือนกัน มีทั้งหมดจำนวน 15 คำ ได้แก่ คำเรียกญาติในรุ่นอายุ + 3 ในชุมชนวัดหรือภูมิทัศน์ใช้คำว่า /ōng cụ/ - หมู่บ้านนาจากครรภ์ใช้คำว่า /ōng cő/ หมายถึง “บุตรดหรือตาทวดของสามีหรือภรรยา” คำว่า /bà cụ/ - /bà cő/ หมายถึง “ย่าทวดหรือยายทวดของสามีหรือภรรยา” คำเรียกญาติในรุ่นอายุ + 1 คำว่า /bố vợ/ - /ba vợ/ หมายถึง “พ่อภรรยา” คำว่า /mẹ vợ/ - /má vợ/ หมายถึง “แม่ภรรยา” คำว่า /mẹ chồng/ - /má chồng/ หมายถึง “แม่สามี” คำว่า /bố dượng/ - /ba dượng/ หมายถึง “สามีใหม่ของแม่” คำเรียกญาติในรุ่นอายุตัวเรา คำว่า /em dâu/ - /em du/ หมายถึง “น้องสะใภ้” คำเรียกญาติในรุ่นอายุ -1 คำว่า /con dâu/ - /con du/ หมายถึง “ลูกสะใภ้” คำเรียกญาติในรุ่นอายุ -1 และ -2 คำว่า /cháu dâu/ - /cháu du/ หมายถึง “หลานสะใภ้” คำว่า /rě/ หมายถึง “เขย”

ในชุมชนวัดอรัญญิกิริยาสออกเสียง [z] แต่ในหมู่บ้านนาจอกออกเสียง [r] แม้ว่าเขียนเหมือนกันแต่ออกเสียงต่างกัน ได้แก่ คำว่า /anh rĕ/ หมายถึง "พี่เขย" คำว่า /em rĕ/ หมายถึง "น้องเขย" คำว่า /con rĕ/ หมายถึง "ลูกเขย" คำว่า /cháu rĕ/ หมายถึง "หลานเขย" คำเรียกญาติที่กล่าวมาเป็นต้นต่างกันในด้านการออกเสียงสระและวรรณยุกต์ แต่คำเรียกญาติคำว่า /dì ghĕ/ - /me ghĕ/ หมายถึง "ภรรยาใหม่ของพ่อ" คำว่า /chị dâu/ - /á du/ หมายถึง "พี่สะใภ้" ใช้รูปคำต่างกัน

2) รูปคำเหมือนกันแต่ความหมายต่างกัน

ความแตกต่างอีกประการของคำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกิริยาสและในหมู่บ้านนาจอกคือคำเรียกญาติที่มีรูปคำเหมือนกันแต่มีความหมายต่างกันคือคำว่า /bác/ โดยอธิบายได้ตามตาราง 26

ตาราง 26 คำเรียกญาติไม่พื้นฐานที่มีรูปคำเหมือนกันแต่มีความหมายต่างกันในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกิริยาสและในหมู่บ้านนาจอก

คำ	ความหมาย
/bác/	ชุมชนวัดอรัญญิกิริยาส FaSi(O)Hu FaBr(O)Wi MoSi(O)Hu MoBr(O)Wi
	หมู่บ้านนาจอก FaBr(O)Wi

จากตาราง 26 คำว่า /bác/ ในชุมชนวัดอรัญญิกิริยาส หมายถึง "สามีของพี่สาวพ่อและแม่หรือภรรยาของพี่ชายพ่อและแม่" หรือ "ลุงเขยหรือป้าสะใภ้" แต่ในหมู่บ้านนาจอก หมายถึง "ภรรยาของพี่สาวพ่อ" เท่านั้น

3) รูปคำและความหมายต่างกัน

คำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกิริยาสและในหมู่บ้านนาจอกที่รูปคำและความหมายต่างกันแสดงในตาราง 27

ตาราง 27 คำเรียกญาติไม่พื้นฐานที่รูปคำและความหมายต่างกันในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกิจการวاسและในหมู่บ้านนาจอก

ชื่อ	คำเรียกญาติ	ความหมาย
วัดอรัญญิกิจการวัส	/mø/	MoBr(Y)Wi
หมู่บ้านนาจอก	/mø/	MoBrWi

จากตาราง 27 แสดงคำเรียกญาติไม่พื้นฐานในชุมชนวัดอรัญญิกิจการวัสที่ใช้เรียกเพศหญิงในรุ่นอายุ +1 สายข้าง ต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่างด้านอายุ จำนวน 2 คำ ได้แก่ /mø/ หมายถึง “ภรรยาของน้องชายแม่” หรือ “น้าสะไภ้” แต่ในหมู่บ้านนาจอกมีคำว่า /mø/ หมายถึง “ภรรยาของพี่ชายและน้องชายแม่” หรือ “ป้าสะไภ้หรือน้าสะไภ้”

วัฒนธรรมที่สะท้อนจากคำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม

คำเรียกญาติที่พบสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายเวียดนามดังต่อไปนี้

1. ระบบอาชูโสหรือการเน้นความแตกต่างทางด้านอายุ

ผลจากการวิเคราะห์วัฒนธรรมที่สะท้อนจากคำเรียกญาติพบว่าคำเรียกญาติในชุมชนวัดอรัญญิกิจการวัสแสดงถึงวัฒนธรรมการเน้นระบบอาชูโสมากกว่าในหมู่บ้านนาจอก ซึ่งเห็นได้จากการแยกใช้คำเรียกญาติของไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกิจการวัสระหว่างผู้ที่มีอายุมากกว่ากัน ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ใน + รุ่นอายุ 1 สายข้าง หรือผู้ที่มีอายุมากกว่าพ่อแม่ คำเรียกญาติจะไม่แยกฝ่ายพ่อแม่และเพศ แต่ให้ความสำคัญในเรื่องอายุ หากมีอายุมากกว่าพ่อแม่ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่หรือเพศชายและเพศหญิง ใช้คำเดียวก็คือคำว่า /bác/ หมายถึง “ลุง” หรือ “ป้า” ในขณะที่คำเรียกญาติในหมู่บ้านนาจอกมีการแบ่งอายุเฉพาะในฝ่ายพ่อและเพศชายเท่านั้น หากเป็นเพศหญิงจะใช้คำเรียกญาติเดียวกันคือ /o/ หมายถึง “ป้า” ไม่ว่าจะอายุมากกว่าหรือน้อยกว่าก็ตาม จึงอาจกล่าวได้ว่าคำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกิจการวัสสะท้อนวัฒนธรรมด้านความแตกต่างทางด้านอายุหรือเน้นอาชูโสมากกว่า ดังตารางที่ 28

ตาราง 28 คำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนอรัญญิกาวาสในมิติแห่งความแตกต่างด้านอายุ

คำเรียกญาติพื้นฐาน	มิติความแตกต่าง	คำเรียกญาติ	
		- ฝ่ายพ่อ	- ฝ่ายพ่อ
ชุมชนวัดอรัญญิกาวาส	+ อายุ	+ ชาย - ชาย	/bác/
	- อายุ	+ ชาย - ชาย	/chú / /cô/ /dì/
หมู่บ้านนาจอก	+ อายุ	+ ชาย - ชาย	/bác/ /cậu/
	- อายุ	+ ชาย - ชาย	/o/ /dì/
	+ อายุ	+ ชาย - ชาย	/chú/ /cậu/
	- อายุ	+ ชาย - ชาย	/o/ /dì/

จากตาราง คำเรียกญาติในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสแยกให้คำเรียกญาติสำหรับผู้ที่มีอายุมากกว่าพ่อแม่ไว้อย่างชัดเจน แสดงให้เห็นได้จากคำว่า /bác/ หมายถึง “ลุง/ป้า” ทั้งทางฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่ ส่วนคำว่า /chú / /cô/ /cậu/ /dì/ หมายถึง “อาผู้ชาย” อาผู้หญิง” “น้าชาย” “น้าสาว” ตามลำดับ แต่คำเรียกญาติพื้นฐานในหมู่บ้านนาจอกไม่มีการแยกอายุเห็นได้จาก คำว่า /o/ หมายถึง “พี่สาวหรือน้องสาวของพ่อ” คำว่า /cậu/ หมายถึง “พี่ชายหรือน้องชายของแม่” และคำว่า /dì/ หมายถึง “พี่สาวหรือน้องสาวของแม่” แยกให้คำเรียกญาติสำหรับตามเพศและฝ่ายพ่อฝ่ายแม่ ยกเว้นคำว่า /bác/ หมายถึง “พี่ชายของพ่อ” และคำว่า /chú/ หมายถึง “น้องชายของพ่อ” ซึ่งแยกให้ตามเพศและฝ่ายพ่อโดยจะกล่าวภายหลังในหัวข้อถัดไป

ผลจากการเรียกญาติที่สะท้อนถึงการเน้นระบบอาชูโสยังสอดคล้องกับแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรมในการเน้นอาชูโสโดยผลการสัมภาษณ์คนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสพบว่าเน้นอาชูโสมากกว่าคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอก ซึ่งเนื้อหาแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเน้นอาชูโส เกี่ยวข้องกับเรื่องการสมรสโดยที่ต้องยอมให้ผู้ใหญ่ในครอบครัวลงความเห็นว่าเหมาะสมกัน เด็กจะต้องให้ความเคารพผู้ใหญ่ ไม่เดียงผู้ใหญ่ ผู้เป็นลูกต้องอยู่ในความของพ่อแม่และเคารพการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ จากคำถามในแบบสัมภาษณ์ 5 ข้อ พบร่วมกับภาษา 30 คน คนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสตอบ “ใช่” ในระดับ 4 - 5 ข้อ จำนวน 28 คน แต่ในหมู่บ้านนาจอกตอบ “ใช่”

ในระดับเดียวกัน จำนวน 21 คน แสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้งสองชุมชนให้ความสำคัญกับการเน้นอาชูสแต่ในชุมชนวัดอรัญญีการมาซึ่งการเน้นอาชูมากกว่า

ผลการวิเคราะห์วัฒนธรรมทั้งสองชุมชน แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมาแม้จะผ่านมาเป็นศตวรรษ คนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญีการมาซึ่งมีวัฒนธรรม การให้ความสำคัญและเน้นอาชูมากกว่าในหมู่บ้านนาจาก

2. การเน้นเพศชายและฝ่ายพ่อ

ผู้จัดพบร่วมคำเรียกญาติในชุมชนวัดอรัญญีการมาซึ่งการและในหมู่บ้านนาจากต่างมีวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงการเน้นเพศชายและฝ่ายพ่อ แต่ในคำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจากเน้นเพศชายและฝ่ายพ่อมากกว่าคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญีการมาซึ่งสามารถแสดงได้จากจำนวนคำเรียกญาติในสายตรง รุ่นอายุ +1 ดังนี้ ดังตาราง การเปรียบเทียบจำนวนคำเรียกญาติพื้นฐานทั้งสองชุมชนต่อไปนี้

ตาราง 29 เปรียบเทียบจำนวนคำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญีการมาซึ่งการและหมู่บ้านนาจาก

ชุมชน	มิติแห่งความ	เพศ
	แตกต่าง	
ชุมชนวัดอรัญญีการมาซึ่งการ	+ ทางการ	/cha/
	- ทางการ	/bo/
หมู่บ้านนาจาก	รวมจำนวน	2
	+ ยกย่อง	/thây/
หมู่บ้านนาจาก	+ ทางการ	/cha/
	- ทางการ	/ba/
รวมจำนวน	3	1

จากตาราง จะเห็นได้ว่าในคำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญีการมาซึ่งการแยกให้คำเรียกญาติพื้นฐานในสายตรง รุ่นอายุ +1 เพศชาย จำนวน 2 คำ ได้แก่ คำว่า /cha/ และ /bo/ หมายถึง “พ่อ” และในคำเรียกญาติเพศหญิงมีจำนวน 1 คำ คือคำว่า /má/ หมายถึง “แม่” แต่ในคำเรียกญาติในหมู่บ้านนาจากมีจำนวนคำเรียกญาติแยกให้สำหรับเพศชาย จำนวน 3 คำ ได้แก่ คำว่า /thây/ /cha/ และ /ba/ หมายถึง “พ่อ” ต่างกันด้วยมิติความเป็น

ทางการ และมิติการยกย่อง และเพศหญิงมีคำเรียกญาติเพียง 1 คำ คือคำว่า /má/ หมายถึง “แม่” การแยกเพศจะมีทั้งในสองชุมชน แต่ในคำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนา จอกมีจำนวนคำเรียกญาติในเพศชายมากกว่า แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญและการเน้นเพศชายมากกว่า

นอกจากนี้คำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอกมีมิติแห่งความแตกต่างด้านเพศที่แยกให้เห็นชัดเจน ในรุ่นอายุ +1 สายข้าง ผู้วิจัยเสนอการเปรียบเทียบจำนวนคำเรียกญาติพื้นฐานทั้งสองชุมชนดังตาราง 30

ตาราง 30 เปรียบเทียบจำนวนคำเรียกญาติในรุ่นอายุ +1 สายข้างของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านนาจอก

ชุมชน	เพศ			
	+ ชาย		- ชาย	
วัดอรัญญิกาวาส	+ ฝ่ายพ่อ /chú/	+ ฝ่ายพ่อ /chú/	- ฝ่ายพ่อ /cô/	
	- ฝ่ายพ่อ /cậu/	- ฝ่ายพ่อ /cậu/	- ฝ่ายพ่อ /dì/	
รวมจำนวน	2		2	
หมู่บ้านนาจอก	+ ฝ่ายพ่อ /bác/	+ ฝ่ายพ่อ /o/		
	- ชาย /chú/	- ฝ่ายพ่อ /chú/		
	- ฝ่ายพ่อ /cậu/	- ฝ่ายพ่อ /dì/		
รวมจำนวน	3		2	

จากตาราง คำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอกสะท้อนถึงวัฒนธรรมการเน้นเพศชาย แสดงได้จากแยกให้คำเรียกญาติเพศชายมีจำนวนมากกว่าคำเรียกญาติเพศหญิง ได้แก่ คำว่า /bác/ หมายถึง “พี่ชายของพ่อ” คำว่า /chú/ หมายถึง “น้องชายของพ่อ” และคำว่า /chú/ แต่ในเพศหญิงใช้เพียงคำเดียวคือคำว่า “o” หมายถึง “พี่สาวหรือน้องสาวของพ่อ” นอกจากนี้คำเรียกญาติในหมู่บ้านนาจอกยังเน้นวัฒนธรรมการเน้นฝ่ายพ่อ เห็นได้จากการคำเรียกญาติเพศชายในฝ่ายพ่อจะแยกให้เป็น 2 คำ คือคำว่า /bác/ และ /chú/ แต่คำเรียกญาติในฝ่ายแม่เมื่อเพียงคำเดียว เท่านั้น คือคำว่า /cậu/ หมายถึง “พี่ชายหรือพี่สาวของแม่” การแสดงจำนวนคำเรียกญาติในเพศชายและฝ่ายพ่อที่มากกว่าเพศหญิงและฝ่ายแม่แสดงให้เห็นถึงการเน้นความสำคัญของเพศชายและฝ่ายพ่อ

ผลจากคำเรียกญาติที่สะท้อนถึงการเพศชายและฝ่ายพ่อสองคลั่งกับแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรมในการเพศชายและฝ่ายพ่อโดยผลการสัมภาษณ์ของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจากเน้นเพศชายมากกว่าคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส ซึ่งเนื้อหาแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเน้นเพศชายและฝ่ายพ่อเกี่ยวข้องกับเรื่องการสมรสที่เมื่อแต่งงานฝ่ายหญิงต้องไปอยู่บ้านฝ่ายชาย การรับมรดกที่ลูกชายจะได้ส่วนแบ่งมากกว่าลูกสาว วิถีชีวิตการดำเนินชีวิตที่เพศชายต้องทำงานนอกบ้านส่วนเพศหญิงทำงานในบ้าน การเป็นหัวหน้าครอบครัวที่เพศชายต้องเป็นหัวหน้าครอบครัวเท่านั้น การเชือฟังหรือการตัดสินใจที่สมาชิกในครอบครัวต้องให้พ่อเป็นคนตัดสินใจ คนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้งสองชุมชนมีวัฒนธรรมการเน้นเพศชายและฝ่ายพ่อ แต่ในหมู่บ้านนาจากเน้นเพศชายหรือฝ่ายพ่อมากกว่า จากคุณภาพในแบบสอบถาม 5 ข้อ พบร่วมผู้บอกร่าง 30 คน คนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจากตอบ “ใช่” ในระดับ 4 - 5 ข้อ จำนวน 24 คน แต่ในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสตอบ “ใช่” ในระดับเดียวกัน จำนวน 18 คน แสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้งสองชุมชนมีวัฒนธรรมการเน้นเพศชายและฝ่ายพ่อ แต่คนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจากการเน้นเพศชายหรือฝ่ายพ่อมากกว่า

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาคำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามนี้เป็นการศึกษาโดยวิธีการทาง obratcasatruszadipinchn (Ethnosemantics) ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อเข้าถึงความรู้สึกนึกคิด โลกทัศน์ของชนกลุ่มได้กลุ่มนี้ โดยศึกษาภาษาของกลุ่มนั้นๆ วัฒนธรรมค่านิยม ที่สำคัญที่สุด ในการศึกษาและเปรียบเทียบคำเรียกญาติของภาษาเวียดนามและเพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมที่สะท้อนจากคำเรียกญาติในภาษาเวียดนามเหลือที่พูดในชุมชนวัดอรัญภิการาสและเวียดนามกลางที่พูดในหมู่บ้านนาจอก จังหวัดนครพนม

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลคำเรียกญาติพื้นฐานและไม่พื้นฐานที่เก็บมาจากการผู้บอกร่าง 2 ชุมชนคือคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญภิการาสที่มาจากภาคเหนือและคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจอกที่มาจากภาคกลาง

วิธีการวิเคราะห์ความหมายใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยมีวิธีการวิเคราะห์คือศึกษาคำเรียกญาติ กำหนดมิติแห่งความแตกต่าง ระบุวรรณลักษณ์พร้อมแสดงองค์ประกอบทางความหมาย แล้วนำเสนอเป็นระบบคำเรียกญาติในรูปแบบตาราง สรุปลักษณะความเหมือนความต่างของคำเรียกญาติทั้งสองชุมชนแล้วนำผลที่ได้มามาวิเคราะห์วัฒนธรรมที่สะท้อนออกมารากฐานของคำเรียกญาติ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาคำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามเป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ในเบื้องต้น กล่าวคือคำเรียกญาติคนไทยเชื้อสายเวียดนามต่างกันในด้านจำนวนคำและมิติแห่งความแตกต่าง พิจารณาทั้งคำเรียกญาติและทั้งวัฒนธรรมการเน้นอาชญากรรมและความเชื่อฟ้าฟ້ອ ซึ่งคำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญภิการาสและในหมู่บ้านนาจอก มีลักษณะเหมือนและแตกต่างกันด้านคำ ความหมายและมิติแห่งความแตกต่าง สามารถสรุปได้ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. คำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม

คำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญภิการาสมีจำนวน 24 คำ แตกต่างด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 6 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ อาชญากรรม เศรษฐะ ศาสนา และความเชื่อ และความเป็นทางการ และคำเรียกญาติพื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามใน

หมู่บ้านนาจากมี จำนวน 26 คำ แตกต่างด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 7 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ อายุ สายเลือด เพศ ฝ่ายพ่อแม่ การยกย่อง และความเป็นทางการ

2. คำเรียกญาติไม่พื้นฐานในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม

คำเรียกญาติไม่พื้นฐานของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสมี จำนวน 26 คำ และหมู่บ้านนาจากมีจำนวน 25 คำ แตกต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 7 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด ฝ่ายพ่อแม่ อายุ เพศ เพศของผู้พูด และการแต่งงานใหม่

3. ลักษณะที่เหมือนกันของคำเรียกญาติในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสาย เวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านนาจาก

คำเรียกญาติพื้นฐานที่ลักษณะเหมือนกันของทั้งสองชุมชนคือรูปคำและความหมาย เหมือนกันทุกประการ มีทั้งหมด 15 คำ ได้แก่ คำเรียกญาติ ในรุ่นอายุ +4 คือคำว่า /ki/ ในรุ่นอายุ +2 ได้แก่ คำว่า /ōng gòi/ หมายถึง “ปู่” คำว่า /bà gòi/ หมายถึง “ย่า” คำว่า /ōng ngoái/ หมายถึง “ตา” คำว่า /bà ngoái/ หมายถึง “ยาย” /ōng/ หมายถึง “พี่ชายหรือน้องชายของปู่ ย่า ตาหรือยาย” คำว่า /bà/ หมายถึง “พ่อ” และ /chú/ หมายถึง “อาผู้ชาย” ในรุ่นอายุตัวเรา ได้แก่ คำว่า /anh/ หมายถึง “พี่ชาย” และ /em/ หมายถึง “น้อง” ในรุ่นอายุ -1 ได้แก่ คำว่า /con/ หมายถึง “ลูก” และ /cháu/ หมายถึง “ลูกของพี่ชาย น้องชาย พี่สาว และน้องสาว” และ “หลาน” ในรุ่นอายุ -3 ได้แก่ คำว่า /cháu/ หมายถึง “หลาน” และในรุ่นอายุ -4 ได้แก่ คำว่า /chút/ หมายถึง “โน่น” และมีมิติแห่งความแตกต่าง เมื่อเทียบกัน 6 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือดฝ่ายพ่อ/แม่ อายุ เพศ และความเป็นทางการ

คำเรียกญาติไม่พื้นฐานที่ลักษณะเหมือนกันของทั้งสองชุมชน มีทั้งหมด 4 คำ ได้แก่ คำเรียกญาติในรุ่นอายุ +2 ได้แก่ คำว่า /ōng/ “ปู่/ตาของสามีหรือภรรยา” และ /bà/ หมายถึง “ย่า/ ยายของสามีหรือภรรยา” คำเรียกญาติในรุ่นอายุ +1 ได้แก่ คำว่า /thím/ หมายถึง “ภรรยาของ น้องชายพ่อหรืออาสะไภ” คำเรียกญาติในรุ่นอายุ -1 ได้แก่ คำว่า /con ghé/ หมายถึง “ลูกของสามี หรือภรรยาคนใหม่” คำเรียกญาติไม่พื้นฐานในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามใน ชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและหมู่บ้านนาจากมีมิติแห่งความแตกต่างเมื่อเทียบกัน 7 ประการ ได้แก่ รุ่น อายุ สายเลือด ฝ่ายพ่อแม่ อายุ เพศ เพศของผู้พูด และการแต่งงานใหม่

4. ลักษณะที่ต่างกันของคำเรียกญาติในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านนาจาก

คำเรียกญาติพื้นฐานในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัด อรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านนาจาก มีคำเรียกญาติที่รูปคำต่างแต่ความหมายเหมือนกันจำนวน

5 คำ ได้แก่ คำเรียกญาติในรุ่นอายุ +3 คำเรียกญาติพี่น้องในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสใช้คำว่า /ōng cū/ แต่ในคำเรียกญาติในหมู่บ้านนาจากใช้คำว่า /ōng cō/ หมายถึง “ปู่ทวดหรือตาทวด” คำว่า /bà cū/ - /bà cō/ หมายถึง “ย่าทวดหรือยายทวด” คำเรียกญาติในรุ่นอายุ +1 คำว่า /bō/ - /ba/ หมายถึง “พ่อ” คำว่า /mō/ - /má/ หมายถึง “แม่” และคำเรียกญาติในรุ่นอายุตัวเรา คำว่า /chī/ - /á/ หมายถึง “พี่สาว” คำเรียกญาติพี่น้องที่มีรูปคำเหมือนกันแต่ความหมายต่างกัน มีทั้งหมดจำนวน 3 คำ ได้แก่ คำว่า /bác/ ในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส หมายถึง “พี่ชายหรือพี่สาว ของพ่อและแม่” แต่ในหมู่บ้านนาจากหมายถึง “พี่ชายของแม่” เท่านั้น คำว่า /cúub/ ในชุมชนวัด อรัญญิกาวาสหมายถึง “น้องชายของแม่” แต่ในหมู่บ้านนาจากหมายถึง “พี่ชายหรือน้องสาวของ แม่” และคำว่า /dī/ ในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส หมายถึง “น้องสาวของแม่” แต่ในหมู่บ้านนาจาก หมายถึง “พี่สาวหรือน้องสาวของแม่” คำเรียกญาติพี่น้องที่รูปคำและความหมายต่างกันในภาษา เวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามของทั้งสองชุมชนนี้คือคำว่า /cō/ หมายถึง “น้องสาวของ พ่อ” แต่ในหมู่บ้านนาจากใช้คำว่า /o/ หมายถึง “พี่สาวหรือน้องสาวของพ่อ” และในคำเรียกญาติที่ มีในหมู่บ้านนาจากแต่ไม่มีในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสได้แก่ คำว่า /thāy/ หมายถึง “พ่อ” และคำว่า /chīt/ หมายถึง “ญาติที่ต่ำกว่ารุ่น โหลน 1 รุ่นอายุ” (แตกต่างด้วยมิติแห่งความแตกต่างทางด้านรุ่น อายุต่ำกว่าตัวเรา 5 รุ่นอายุ) และคำเรียกญาติพี่น้องของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนา จอกมีมิติแห่งความแตกต่างเพิ่มอีก 1 ประการ ได้แก่ มิติแห่งการยกย่อง โดยแสดงคำเรียกญาติคือ ว่าคำว่า /thāy/ หมายถึงพ่อ ผู้ที่มีการศึกษาและเป็นผู้ที่มีความรู้โดยถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูกหลาน

คำเรียกญาติไม่พี่น้องในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัด อรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านนาจากที่มีรูปคำต่างกันแต่ความหมายเหมือนกันมีทั้งหมดจำนวน 15 คำ ได้แก่คำเรียกญาติในรุ่นอายุ +3 ชุมชนวัดอรัญญิกาวาสใช้คำว่า /ōng cū/ - หมู่บ้านนาจากใช้ คำว่า /ōng cō/ หมายถึง “ปู่ทวดหรือตาทวดของสามีหรือภรรยา” คำว่า /bà cū/ - /bà cō/ หมายถึง “ย่าทวดหรือยายทวดของสามีหรือภรรยา” คำว่า /bō vō/ - /ba vō/ หมายถึง “พ่อภรรยา” คำว่า /mō vō/ - /má vō/ หมายถึง “แม่ภรรยา” คำว่า /mō chōng/ - /má chōng/ หมายถึง “แม่สามี” คำว่า /bō d̄uōng/ - /ba d̄uōng/ หมายถึง “สามีใหม่ของแม่” คำว่า /dī ghē/ - /me ghē/ หมายถึง “ภรรยาใหม่ของพ่อ” คำว่า /chī dāu/ - /á du/ หมายถึง “พี่สะไภ้” คำว่า /em dāu/ - /em du/ หมายถึง “น้องสะไภ้” คำว่า /con dāu/ - /con du/ หมายถึง “ลูกสะไภ้” คำว่า /cháu dāu/ - /cháu du/ หมายถึง “หลานสะไภ้” คำว่า /r̄e/ ใน ชุมชนวัดอรัญญิกาวาสออกเสียง [z] แต่ ในหมู่บ้านนาจากออกเสียง [r̄] แม้ว่าเขียนเหมือนกันแต่ออกเสียงต่างกัน ได้แก่ คำว่า /anh r̄e/ หมายถึง “พี่เขย” คำว่า /em r̄e/ หมายถึง “น้องเขย” คำว่า /con r̄e/ หมายถึง “ลูกเขย” คำว่า

/cháu rĕ/ หมายถึง “หลานชาย” คำเรียกญาติไม่พี่น้องที่คำเมื่อ กันแต่ความหมายต่างกันในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามของทั้งสองชุมชนคือคำว่า /bác/ ในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสหมายถึง “สามีของพี่สาวพ่อและแม่หรือภรรยาของพี่ชายพ่อและแม่” แต่ในหมู่บ้านนาจาก หมายถึง “ภรรยาของพี่สาวพ่อ” นอกจากนี้ยังมีคำเรียกญาติไม่พี่น้องในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสที่ใช้เรียกเพศหญิงในรุ่นอายุ +1 สายข้าง ต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่างด้านอายุจำนวน 2 คำ “ได้แก่ คำว่า /bác/ หมายถึง “ภรรยาของพี่ชายแม่” และคำว่า /mợ/ หมายถึง “ภรรยาของน้องชายแม่” แต่ในหมู่บ้านนาจากใช้คำเพียงคำเดียวคือคำว่า /mợ/ หมายถึง “ภรรยาของพี่ชายและน้องชายแม่”

5. วัฒนธรรมที่สะท้อนจากคำเรียกญาติในภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านนาจาก

คำเรียกญาติในภาษาเวียดนามเหมือนที่พูดในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสแสดงถึงการเน้นความอาวุโสและคำเรียกญาติในเวียดนามกลางที่พูดในหมู่บ้านนาจากแสดงถึงการเน้นฝ่ายพ่อและเพศชายเป็นสำคัญ ในคำเรียกญาติพี่น้องและไม่พี่น้องของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสแยกใช้คำเรียกญาติที่มีอายุมากกว่าพ่อแม่ คือคำว่า /bác/ หมายถึง “ลุง หรือป้า” และคำเรียกญาติไม่พี่น้องแยกออกตามคำอื่น คือคำว่า /ba/ หมายถึง “สามีหรือภรรยาของลุงและป้า” ส่วนคำเรียกญาติพี่น้องและไม่พี่น้องของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนาจากแยกใช้คำเรียกญาติในเพศชายและเพศหญิงในจำนวนต่างกัน ได้แก่ คำเรียกญาติในสายตรง รุ่นอายุ +1 คำว่า “พ่อ” แยกให้เป็นสามคำ คือคำว่า /thầy/ /cha/ และ /ba/ ต่างกันด้วยมิติการยกย่องและมิติความเป็นทางการ ในขณะที่คำว่า “แม่” ใช้เพียงคำเดียว คือคำว่า /má/ คำเรียกญาติพี่น้องสายข้าง รุ่นอายุ +1 ในฝ่ายพ่อ มีคำเรียกเพศชาย 2 คำ แต่ใช้เรียกเพศหญิงคำเดียว “ได้แก่ คำว่า /bác/ หมายถึง “พี่ชายพ่อ” และ /chú/ หมายถึง “น้องชายพ่อ” แต่ในเพศหญิงใช้เพียงคำเดียวคือคำว่า /o/ หมายถึง “ป้าหรืออาผู้หญิง” การใช้คำเรียกญาติที่แตกต่างกันนี้ กล่าวได้ว่าคำเรียกญาติในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมอาวุโสหรือการเน้นอายุผู้ที่มากกว่า ส่วนคำเรียกญาติในหมู่บ้านนาจากสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการเน้นเพศชายและฝ่ายพ่อเป็นหลัก

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาคำเรียกญาติพี่น้องและไม่พี่น้องของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสและในหมู่บ้านนาจากเพื่อวิเคราะห์ถึงวัฒนธรรมที่สะท้อนออกมานางคำเรียกญาติ ผลการวิจัยพบว่าคำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามทั้งสองชุมชน

ต่างสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการให้ความสำคัญกับอาชูโสและเน้นเพศชาย แต่คนไทยเชื่อสายเดียวดnam ในชุมชนวัดอรัญญิกาวาสให้ความสำคัญด้านอายุหรือการเน้นอาชูโสมากกว่า และในขณะเดียวกันคนไทยเชื่อสายเดียวดnam ในหมู่บ้านนาๆ ก็ให้ความสำคัญกับการเน้นเพศชายและยังเน้นญาติฝ่ายพ่อมากกว่า ผลคำเรียกญาติภาษาไทยเดียวกันของคนไทยเชื่อสายเดียวดnam ที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมบางประการที่กล่าวมาเบื้องต้นสอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับคำเรียกญาติที่สะท้อนวัฒนธรรมในแต่ละสังคม เช่น ในงานวิจัยของ อมรา ประสิทธิรัฐสินธุ (2533) ที่ศึกษาคำเรียกญาติในภาษาไทยมาตรฐานโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบทำให้มองเห็นถึงวัฒนธรรมการเน้นอาชูโส งานวิจัยของ วิภัสสินทร์ ประพันธ์สิริ (2535) ที่ศึกษาคำเรียกญาติในภาษาคำเมืองทำให้เห็นอาชูโส งานวิจัยของ วิภัสสินทร์ ประพันธ์สิริ (2535) ที่ศึกษาคำเรียกญาติในภาษาคำเมืองทำให้เห็นถึงวัฒนธรรมล้านนาคือการเน้นระบบอาชูโส งานวิจัยของศุภมาส เอ่งจ้วน (2537) ที่ศึกษาคำเรียกญาติภาษาจีนสกุเกียนในภาคใต้ของประเทศไทยมีวัฒนธรรมที่สะท้อนจากคำเรียกญาติคือการให้ความสำคัญกับระบบอาชูโส งานวิจัยของเยาวลักษณ์ เจริมเกียรติ (2542) ที่ศึกษาคำเรียกญาติในจังหวัดนครศรีธรรมราชและมีวัฒนธรรมที่สะท้อนจากคำเรียกญาติคือวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับระบบอาชูโส และคำเรียกญาติพื้นฐานภาษาจีนที่อยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีการให้ความสำคัญกับฝ่ายชายหรือฝ่ายพ่อ งานวิจัยของ วราภรณ์ ติระ (2545) ที่ศึกษาคำเรียกญาติของชาวไทยมุสลิมที่มีเชื้อสายต่างกันในกรุงเทพมหานครและวัฒนธรรมที่สะท้อนจากคำเรียกญาติคือวัฒนธรรมการเน้นระบบอาชูโส และการเน้นฝ่ายพ่อหรือการถือเพศชาย งานวิจัยของอมรรัช คงกิจโภคล (2548) ศึกษาคำเรียกญาติภาษาจีนแต่เดิมและสะท้อนถึงวัฒนธรรมการเน้นเพศชายมากกว่าเพศหญิงและการให้ความสำคัญกับญาติสายตรงมากกว่าสายข้าง

การศึกษาคำเรียกญาติที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมการเน้นอาชูโสสอดคล้องกับสิ่งที่
ศรีจำปา (2543) ที่กล่าวว่าเดียวดnam เคยตกอยู่ในการปักครองของจีนนับพันปี ดังนั้นความคิด
ความเชื่อจึงอยู่บนพื้นฐานดีนิ อิทธิพลของจีนที่ให้ความสำคัญกับอาชูโสและความนอบน้อมถ่อมตน
 เช่นเดียวกับวัฒนธรรมของหลายถิ่นทั่วในระดับประเทศไทยที่ทุกเชื้อสายต่างให้ความสำคัญด้าน
 อาชูโสและพ่อ ในระดับประเทศตามภูมิภาคเชียกมีวัฒนธรรมการเน้นอาชูโสและเน้นฝ่ายหนึ่ง
 ฝ่ายใด ซึ่งแตกต่างจากแบบตะวันตกที่เน้นการแบ่งเพศแต่ไม่เน้นด้านการเน้นอาชูโสหรือฝ่ายใด
 ฝ่ายหนึ่งเป็นหลัก การเน้นอาชูโสยังสอดคล้องกับด้านงานเก่าแก่ในรายงานของเดียวดnam ในสมัย
 ราชวงศ์หนึ่งในเดียวดnam ว่า เมื่อผู้ใดที่มีอายุครบ 60 ปีแล้วตามกฎหมายจะต้องถูกประหารชีวิตด้วย
 เหตุผลที่ว่า เมื่อผู้ที่มีอายุมากและแก่แล้วย่อมไม่มีประโยชน์ต่อสังคม แต่มีพ่อลูกคู่หนึ่งเมื่อพ่ออายุ
 ครบตามเวลาที่ต้องถูกประหารชีวิตแล้ว ลูกชายแม้จะอายุยังน้อยแต่ก็รักพ่อเป็นอย่างยิ่งจึง

พยายามหาทางวิธีช่วยฟื้นฟูของตน ในเวลาอันนั้นเป็นเวลาเดียวกันกับที่เมืองข้างๆ หมายจะรุกรานเมืองของตนพอดี โดยเมืองนั้นได้ส่งคู่ม้าแม่ลูกที่มีลักษณะเหมือนกันทุกประการมาให้พร้อมแจ้งว่าหากภายใน 3 วันยังหายไม่ถูกว่าม้าตัวใดเป็นม้าตัวแม่ เมืองนั้นจะมาตีเมืองของตนเสีย และเมื่อผ่านไป 2 วันได้มีผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมากเนื่องจากยังไม่มีผู้ใดทราบถูกว่าตัวใดเป็นแม่ และตามคำแนะนำของผู้เป็นพ่อ จึงให้ลูกชายไปที่วังเพื่อทายคู่ม้าแม่ลูกนั้น และแล้วชายผู้เป็นลูกก็หายถูก เพราะด้วยนิสัยของม้าที่เป็นแม่เมื่อถึงเวลา กินหญ้าแม่จะต้องแบ่งหญ้าส่วนหนึ่งให้ลูกเสมอ หลักการของพ่อลูกคุณทำให้เมืองตนพ้นจากการรุกรานในครั้งนี้ เจ้าเมืองจึง平原ปี๊ดี เป็นอย่างมาก เมื่อเจ้าเมืองถูกคุณทำให้เมืองตนพ้นจากการรุกรานในครั้งนี้ เจ้าเมืองจึง平原ปี๊ดี เป็นพระคำแนะนำของพ่อ และขอให้เจ้าเมืองยกเลิกกฎหมายประหารผู้ซุน ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นมา ผู้คนจึงจัดพิธีการไหว้ผู้ครอบครอง 60 ปี เพื่อระลึกถึงบุญคุณของชายผู้นั้นเพื่ออยพรให้มีอายุมั่นคงยืนและเจงกล้ายเป็นประเพณี การไหว้ผู้อาวุโสเป็นต้นมา (Bui Xuan My, 2007, หน้า 168 - 169)

การเน้นอาวุโสของคนไทยเชื้อสายเวียดนามยังสอดคล้องกับพิธีกรรมต่างๆ เช่น การสมรส เมื่อผู้อาวุโส พ่อและแม่ลงความเห็นว่าเหมาะสมกันแล้วจึงยอมให้แต่งงานกัน ในวันปีใหม่จะเชิญ ผู้อาวุโสที่สุดในครอบครัวหรือในหมู่บ้านเข้าบ้านก่อนเป็นคนแรกเพื่อความเป็นศรีมงคลแล้วสมาชิกในครอบครัวจึงจะสามารถเดินเข้าไปในบ้านได้ เมื่อเข้าไปในบ้านแล้วผู้อาวุโสจะนั่งให้ลูกหลานกราบไหว้เพื่อขอพร และมีพิธีไหว้อาวุโส ซึ่งจะจัดขึ้นเมื่อพ่อแม่อายุครบประมาณ 70-80 ปี เพื่อเฉลิมฉลองและอยพรพ่อแม่ที่อายุยืนยาว (Thanh Liem, 2005, หน้า 21) การเน้นระบบอาวุโสยังคือเป็นไปตามความเชื่อในกฎผลบุญที่เบรียบเสมือนเงินทองสีของคนจีน กล่าวคือ คนเวียดนามเชื่อว่าการที่มีอายุมั่นคงยืนยาน มีสิ่งปักปักษาเป็นพระผลบุญที่ปั่ย่าตาลายและบรรพบุรุษตนเองได้ทำให้ให้ ดังนั้นเมื่อยิ่งอายุยิ่งมากยิ่งต้องทำบุญไว้ให้มากรวมถึงการให้คำสั่งสอนแก่บุตรหลานเพื่อเพิ่มพูนบุญกุศลให้บังเกิดแก่ครอบครัวตน จึงควรแก่การเคารพกราบไหว้ และให้ความสำคัญกับการไหว้บุพุทธกกว่าสิ่งอื่นใด (Bui Xuan My, 2007, หน้า 171) ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับงานศพคือ หากลูกหลานบ้านใดกำลังจะแต่งงาน แต่ต้องมีเหตุที่ต้องจัดงานศพในครอบครัว ก็จะเลื่อนงานแต่งออกไปให้ดังงานศพให้เสร็จก่อน โดยเฉพาะกับผู้ที่เป็นพ่อแม่ปั่ย่าตา ยายหลังจากนั้นค่อยจัดงานแต่งทีหลัง ดังประโยคที่ว่า งานแต่งหนีงานศพ (บุตี ช่าย ตัง) แสดงถึงการให้ความสำคัญกับผู้ที่มีอายุมาก (Phan ke Binh, 2003, หน้า 39) และความกตัญญูยังเป็นอีกหนึ่งวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงการเน้นอาวุโส (วรรณ์ ติระ, 2545, หน้า 113) คนไทยเชื้อสายเวียดนามจะอบรมสั่งสอนบุตรให้ยึดมั่นในคำสอนของพ่อแม่และเชื่อฟังพ่อแม่ตลอดเวลาแม้ว่าจะแต่งงานแล้วก็ตามและเชื่อว่าหากลูกไม่เชื่อฟังพ่อแม่ก็จะเป็นลูกอกตัญญู

ดังนั้นครอบครัวคนไทยเชื้อสายเวียดนามจะเชื่อฟังพ่อแม่เป็นอย่างมาก แม้การตัดสินใจในการหาคู่ของลูกหลานพ่อแม่จะเป็นชุราและตัดสินใจให้เอง เนื่องจากคนไทยเชื้อสายเวียดนามมีความเชื่อมาจากการที่เชื่อว่ามีความเชื่อเกี่ยวกับความกตัญญูต่อบิดามารดาและบรรพบุรุษ การไหว้บรรพบุรุษเป็นเรื่องสำคัญสำหรับคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ไม่ว่าจะมีพิธีกรรมอันใดจะต้องมีการไหว้บรรพบุรุษหรือพิธีกรรมโดยตรง เช่น ในพิธีสมรสต้องมีการไหว้บรรพบุรุษเพื่อขอพรและให้เกียรติแก่ปู่ย่าตายายที่ล่วงลับไปแล้ว ในกรณีวันปีใหม่คนไทยเชื้อสายเวียดนามจะไหว้บรรพบุรุษ (Cúng ông bà tổ tiên) ซึ่งทำพิธีไหว้ 2 วัน และหลังจากปีใหม่ 15 วันจะไหว้จิกหนึ่งรอบเพื่อนอกภารัณปีใหม่ การไหว้บรรพบุรุษในวันสารท เป็นการไหว้บรรพบุรุษเพื่อขอพรและให้คุ้มครองปักธงชาติ ลูกหลานให้อัญเชิญเป็นสุข ทำมาค้าขายร่ำรวย การไหว้บรรพบุรุษในวันไหว้พระจันทร์และไหว้ในพิธีกงเต็กเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้บรรพบุรุษหรือบุพการีที่ล่วงลับไปแล้วตามความเชื่อและประเพณีเพื่อแสดงความกตัญญูต่อบรพบุรุษ (นุชนรงค์ อุเทพพรวัฒนกุล, 2544, หน้า 35-36)

นอกจากการให้ความสำคัญกับการเน้นอาชูโสแล้ว คนไทยเชื้อสายเวียดนามยังมีวัฒนธรรมการให้ความสำคัญกับเพศชายและฝ่ายพ่อ ซึ่งสอดคล้องตามความเชื่อและแนวคิดของคนเวียดนามคือ สังคมเวียดนามเป็นสังคมปิตาลิหิต (Phu Hẹ) คือระบบครอบครัวที่อำนาจสิทธิ์ในการสืบทอดทรัพย์สมบัติและเชื้อสกุลขึ้นกับฝ่ายชาย ดังนั้นคนเวียดนามจึงยกให้ลูกชายมากกว่าลูกสาว เนื่นได้จากในแบบชนบทบางครอบครัวมีลูกสาว 5-6 คนก่อนที่จะมีลูกชายเป็นคนสุดท้อง แต่ในเมืองบางครอบครัวมีบุตรแค่ 1-2 คนเท่านั้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่ผู้ชายเวียดนามยังคงหวังมีลูกชายมากกว่าลูกสาว (พิมเสน บัวระภา, 2550, หน้า 21) และ

ตามพจนานุกรมของ Từ Điển Tiếng Việt (2002) คำว่า /thầy/ ที่เป็นหนึ่งในคำที่บอกถึงการเน้นเพศชายเป็นหลัก ยังหมายถึงผู้ชายที่มีหน้าที่สอนในด้านการเรียนการศึกษา ซึ่งในสมัยก่อนผู้ที่มีความรู้และการศึกษาจะต้องอยู่ในสังคมชั้นสูงและเป็นเพศชายถึงจะเข้ารับการศึกษาได้ และคำว่า /thầy/ ยังหมายถึง คำเรียก “พ่อ” ในราชวงศ์ยุ (Nhà Nho) และในสังคมชั้นสูง

การให้ความสำคัญกับเพศชายและฝ่ายพ่ออยู่ในรวมเนื่องการแต่งงาน ในการเลือกคู่ หากเป็นลูกสาวของน้าอีกน้าที่เป็นสายนอก ห่างไปสองชั้นอายุสามารถที่จะแต่งงานกันได้ แต่ส่วนลูกฝ่ายยา ถือว่าเป็นสายในแม้จะใกล้กันก็ห้ามแต่งงานกัน เพราะถือว่าสืบท័ء៉อสายจากบรรพบุรุษเดียวกันถือเป็นญาติพี่น้องกัน เมื่อแต่งงานกันผู้หญิงแต่งงานแล้วจะไปอยู่กับครอบครัวฝ่ายชาย ทำหน้าที่ดูแลบ้านนิบติสามี พ่อแม่สามีเป็นหลัก ในสมัยก่อนหากภรรยาไม่สามารถให้กำเนิดบุตรได้ สามีจะหาภรรยาเพิ่มอีกหนึ่งเพื่อสืบทอดทายาท แต่หากสามีภรรยามีภาระร่างกายแล้ว อดีตภรรยาจะไม่ไปเยี่ยมน้ำนมดีตสามี เพราะถือว่าสูญเสียสะใภ้ไปแล้ว แต่อดีตสามีสามารถกลับไป

เยี่ยมครอบครัวภรรยาเก่าได้ (ສາກາ ສົ່ງຈຳປາ, 2544, ນ້າ 171) และในสมัยก่อนแต่ละครอบครัว จะมีแผนผังตระกูล ผู้หญิงเบรียบเสมือน “บุคคลต่างตระกูล” (ບັນຫາລາຍໄຕວີ) ดังนั้นผู้หญิงจึงไม่มีชื่อในแผนผังตระกูล ไม่ให้มีแม้แต่การให้เตียง คัดค้าน หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ไม่ให้ออกจากบ้านไปตามที่สาธารณะต่างๆ (Bui Xuan My, 2007, ນ້າ 369 - 370) หรือแม้แต่ครอบเนียม การตั้งชื่อยังให้นิ่นเพศชายและเน้นฝ่ายพ่อเป็นสำคัญกล่าวคือสำหรับหญิงที่แต่งงานแล้วจะใช้คำเรียกชานนำหน้าแล้วตามด้วยชื่อสามี เช่น ถ้าสามีชื่อ Y ภรรยาจะถูกเรียกตามชื่อผู้ชายคือ bà Y, Chị Y หรือ Madam Y หมายถึง คุณ Y พี่ Y หรือคุณนาย Y เป็นต้น หรืออาจจะถูกเรียกตามชื่อซึ่งเป็นตัวเลขของสามี เช่น ถ้าสามีมีศักดิ์เป็นลุงคนที่ห้า ภรรยา ก็จะถูกเรียกว่า “bác Năm” (ป้าห้า) เป็นต้น และนอกจากนี้หญิงที่แต่งงานแล้วก็ยังถูกเรียกชื่อตามตำแหน่งและชื่อสามี เช่น “chị giáo Tâm” หมายถึง พี่ครูเติม (หมายถึงพี่ผู้หญิงที่เป็นภรรยาของครูเติม) “bác dốc Hải” ป้าหมอย้าย (หมายถึงป้าที่เป็นภรรยาของหมอย้าย) เป็นต้น ส่วนลูกที่เกิดออกมานั้นจะใช้นามสกุลพ่อหรือญาติข้างพ่อ (ສາກາ ສົ່ງຈຳປາ, 2543, ນ້າ 100 – 105) ในเวียดนามมีสำนวนที่เน้นเพศชายอย่างเห็นได้ชัดคือ “Trọng Nam Khinh Nữ” มีความหมายว่า “เน้นผู้ชายเหียดผู้หญิง” ตามประเพณีสมัยก่อนเชื่อว่า ผู้เป็นสามียอมได้รับสิทธิมากกว่าภรรยา เช่น เรื่องเงินทอง แม้ภรรยาจะเป็นผู้หามาได้แต่ก็ต้องกลับเป็นสมบัติของสามี เรื่องการติดต่อสัมพันธ์ในสังคม ภรรยาจะไม่มีสิทธิเข้าไปบุ่งเกี่ยวกางานที่ต้องติดต่อประสานกันในสังคม ไม่ว่าจะในครอบครัวหรือในหมู่บ้าน ผู้หญิงจะไม่มีสิทธิได้เข้าร่วมการประชุมต่าง ๆ เพราะสมัยก่อนผู้หญิงไม่มีการศึกษาถือว่าไม่มีความสามารถ เรื่องสิทธิและเสรีภาพ สามีสามารถไปเที่ยวรื่นเริงสนุกสนานได้แต่ภรรยาไม่สามารถทำได้ หากภรรยาทำผิดธรรมเนียมของครอบครัวสามีสามารถที่จะว่ากล่าวตำหนิผู้เป็นภรรยาได้ สามีสามารถมีภรรยาหลายคนได้แต่ภรรยาต้องมีสามีเพียงคนเดียวเท่านั้น (Phan Ke Binh, 2003, ນ້າ 87 - 88)

การนับพื้นที่ในวัฒนธรรมเวียดนามแสดงให้เห็นถึงการเน้นเพศชายหรือฝ่ายพ่อ เช่นกันคือ พื้นที่ของลูกพ่อแม่เดียวกันเรียกว่า พื้นที่ร่วมท้อง พื้นที่ที่มีพ่อคุณเดียวกันแต่คนละแม่ เรียกว่า พื้นที่ของครรช์สายเลือด พื้นที่ของประเภทนี้ถือเป็นพื้นที่ของร่วมท้องกันทั้งหมด และพื้นที่แม่เดียวกันแต่คนละพ่อเรียกว่า พื้นที่ของแควผิวเผิน ไม่มีความใกล้ชิดกันมากเพียงใดหรือแบบจะเป็นคนนอกโดยก็ว่าได้ และหากครอบครัวใดที่พ่อเสียชีวิตไปพี่ชายคนโตจะเบรียบเสมือนเป็นตัวแทนของพ่อ มีหน้าที่ดูแลเลือกคู่แต่งงานให้กับน้องๆ อีกทั้งมรดกของพ่อแม่ พี่คุณโตจะได้มากกว่าคนอื่นรวมไปถึงการจัดงานพิธีต่างๆ ในบ้าน เช่น งานศพ วันไหว้ครอบครัววันตาย ให้รับรองบุรุษ ลูกชาย คนโตจะเป็นคนจัดการทั้งหมดเช่นเดียวกัน (Phan Ke Binh, 2003, ນ້າ. 18-19) ในพิธีกรรมงาน

ศพยังมีการแสดงให้เห็นถึงการเน้นเพศชายคือ ลูกชายต้องเป็นตัวแทนการทำพิธีกรรมลากองศพ และหากศพนั้นเป็นพ่อลูกชายจะเดินตามหลังศพหมายถึงพ่อคือผู้นำลูก ๆ หากเป็นศพแม่ลูกชาย จะดึงเข้ากรอบศพเดินถอยหลังไปสักเล็กน้อยพอเป็นพิธีหมายถึงการให้แม่เป็นผู้รับลูกฯ หากครอบครัวใดที่พ่อเสียชีวิตไปแล้ว ลูกชายคนโตจะทำหน้าที่แทนพ่อ แม้แต่แม่ยังต้องบูรณะลูกชาย คนโตด้วย แต่หากครอบครัวนั้นไม่มีลูกชายคนโต อาจจะทำหน้าที่แทนพ่อและน้าทำหน้าที่แทนแม่ สำหรับดูแลลุมฝังศพ 陋岸ที่เกิดจากลูกชายจะได้รับสิทธิ์และหน้าที่ในการดูแลลุมฝังศพของปู่ ย่า ตา ยาย (สอนฯ ศรีจำปา, 2544, หน้า 171) การเน้นเพศชายยังสอดคล้องกับวัฒนธรรม เกี่ยวกับชายและหญิง คือข้อห้ามสำหรับผู้หญิงที่มากกว่าข้อห้ามสำหรับผู้ชาย เช่น ห้ามเข้าศาล ประจำหมู่บ้าน เพราะเป็นที่สถิตของเทพเจ้าผู้คุ้มครองหมู่บ้าน ห้ามเข้าวัด สถานที่ศึกษา เพราะเป็นสถานที่บ่งบอกความเชื่อของเทพเจ้าแห่งท้องทุ่ง(Thôn Nông) ห้ามเข้าศาลเจ้าแห่งแขวงจื๊อ และห้ามเข้าบ้านในวันไหว้บวรพุทธ ในเฉพาะวันไหว้บวรพุทธนั้น ผู้ชายสามารถที่เข้าบ้านเพื่อไหว้บวรพุทธได้ (Bui Xuan My, 2007, หน้า 369 - 370) การเน้นเพศชายและฝ่ายพ่อเป็นสำคัญแสดงให้เห็นได้จากทั้ง ธรรมเนียมการเกิด การดำรงชีวิตไปถึงธรรมเนียมการตาย คนไทยเชื้อสายเวียดนามหันมองชุมชน ต่างให้เพศชายเป็นปัจจัยหลัก แต่คนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านน่าจะมีความเชื่อและการ เน้นเพศชายและฝ่ายพ่อเข้มแข็งมากกว่าคนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญิกาวาส

การศึกษาคำเรียกญาติตามแนววรรณศาสตรชาติพันธุ์เป็นการศึกษาภูมิภาษาที่มี ความหมายหรือคำ ซึ่งจะช่วยให้วิเคราะห์ถึงระบบความคิดที่ทำให้นึกถึงกลุ่มคนและวัฒนธรรม เยาวลักษณ์ เฉลิมเกียรติ (2542, หน้า 2) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า คำเรียกญาติเป็นตัวที่ได้รับการ บอกถึงพฤติกรรมของบุคคลและสามารถแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างสังคม (social structure) ซึ่ง เกี่ยวโยงไปถึงครอบครัวและเครือญาติ ครอบครัวของคนไทยเชื้อสายเวียดนามมีลักษณะครอบครัว หลักภูมิแบบ ตามเกณฑ์การแบ่งครอบครัวของอาณานิคม อาภาภิรม (2525, หน้า 142-143) พบว่า ครอบครัวของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดครพนมเป็นครอบครัวขยาย เมื่อแต่งงานแล้วคู่ สมรสใหม่อาศัยอยู่กับครอบครัวเจ้าบ่าว (Patrilocal family) โดยมีพ่อเป็นใหญ่ในครอบครัว (Patriarchal family) และเมื่อแบ่งลักษณะครอบครัวตามเกณฑ์ของมนวงศ์ เสียงประชา (2538, หน้า 91 - 92) พบว่าครอบครัวของคนไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดครพนมเป็นครอบครัวแบบผัว เดียวเมียเดียว (Monogamy) และเป็นครอบครัวนิยมเลือกคู่สมรสสนองวงศ์วานหรือนอกกลุ่ม (Exogamy)

การจัดระบบเครือญาติ ซึ่งเป็นระบบความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่เริ่มนับตั้งแต่สมาชิกในครอบครัว ไปจนถึงญาติพี่น้องหั้งทางสายเลือดและการแต่งงาน ตามเกณฑ์ของสนิท สมคกรฯ (2519, หน้า 19 – 23) ระบบเครือญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามเป็นระบบเครือญาติสายเดียว (Unilinear kinship) คือ การให้ความสำคัญ พร้อมทั้งมีสิทธิและหน้าที่ต่างๆ ให้กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เท่านั้นนั่นคือฝ่ายพ่อหรือฝ่ายปิตาลิhit (Patrilineal) และยังเป็นระบบเครือญาติแบบญาติติภูมิ หรือญาติขั้นสาม หมายถึง ระบบญาติที่นับจากบิดามารดาของรุ่นอายุ +2 หรือรุ่นทวด ระบบเครือญาติตามเกณฑ์ของนิยพeson วรรตนศิริ (2540, หน้า 218 - 219) คนไทยเชื้อสายเวียดนามมีระบบเครือญาติแบบนับญาติจากความสัมพันธ์ทางการแต่งงาน (Affinal Kins) เป็นการนับญาติโดยอาศัยการแต่งงานมีทั้งญาติในแนวตั้ง (Vertical line) และญาติในแนวราบ (Horizontal line) ก่อตัวคือการนับญาติทั้งสายตรงและสายข้าง

ระบบคำเรียกญาติจากงานวิจัยคำเรียกญาติของคนไทยเชื้อสายเวียดนามเป็นระบบคำศัพท์เครือญาติประเภทระบบญาติสายตรง (Lineal system) เป็นระบบญาติสายตรงที่จำแนกความแตกต่างระหว่างญาติสายตรงที่สืบทៀវិន្ទ (Ascendants) และญาติสายตรงที่สืบทៀវិសាយลง (Descendents) และยังแยกจากสายข้างเคียง ดังนั้นคำศัพท์เครือญาติที่ใช้จะมีความแตกต่างกัน เช่น คำว่า “แม่” และพี่น้องหรือน้องสาวของแม่ และพี่สาวหรือน้องสาวของพ่อจะใช้คำต่างกัน เป็นต้น และยังมีเกณฑ์การจัดจำพวกของลูกพี่ลูกน้อง (System of kinship terminology based on classification of cousin) คนไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดนครพนมเป็นระบบชูดาน (Sudanese system) เป็นระบบคำเรียกญาติที่ทำให้มองเห็นได้ชัดว่าญาติแต่ละคนมีสถานภาพทางเครือญาติที่แตกต่างกัน ไม่มีการควบเข้ากันของคำศัพท์ไม่ว่าจะเป็นคำเรียกในชั้นคนของพ่อแม่ ของ Ego หรือในชั้นคนของ Ego ก็ตาม ใช้คำศัพท์เรียกเฉพาะสำหรับที่จะใช้ญาติแต่ละคนของ Ego

การศึกษาคำเรียกญาติสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ทำให้เข้าใจภาษาและการใช้ภาษาตลอดจนทัศนคติของเจ้าของภาษา ก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการสื่อสารซึ่งกันและกัน ทั้งในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันและต่างกลุ่มชาติพันธุ์ได้ถูกต้องยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่ความเข้าใจและก่อให้เกิดสัมพันธ์อันดีต่อกัน (เยาวลักษณ์ เฉลิมเกียรติ, 2542, หน้า 254)

คำเรียกญาติภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามมีการเปลี่ยนแปลงไปตามภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นควรพนม คนไทยเชื้อสายเวียดนามในชุมชนวัดอรัญญาสามีใช้คำว่า “ลุง” และ “ป้า” แทนคำว่า /bác/ ในขณะที่คนไทยเชื้อสายเวียดนามในหมู่บ้านนากอกใช้คำเรียกญาติพื้นฐานและไม่พื้นฐานสับคากัน เช่น คำเรียกญาติในรุ่นอายุ +1 เพศชายคำว่า

/ɒʃəŋ/ และ /cʌb/ เพศหญิงคำว่า /o/ และ /dɪ/ เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้สาเหตุหนึ่งอาจเกิดจากปัญหาด้านการเมืองในช่วงสังคมรุนแรงจึงทำให้คนไทยเชื้อสายเวียดนามในชั้น +1 ไม่สามารถเรียนภาษาของตนได้ในระดับสูง จะได้ใช้ก็ต่อเมื่อใช้สื่อสารกันในชีวิตประจำวันเท่านั้น อีกทั้งมีการติดต่อค้าขายกับคนไทยและคนในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดนครพนมจึงทำให้ภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และส่งผลให้โครงสร้างสังคมมีการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือครอบครัวขยายเป็นครอบครัวเดียว ผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้าน ลูกหลานมีสิทธิในการตัดสินใจมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้คนไทยเชื้อสายเวียดนามจังหวัดนครพนมมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านภาษา สังคมและวิถีชีวิต แต่ยังคงรักษาความเป็นชาตินิยมและธรรมเนียมความเชื่อที่ปฏิบัติกันมา คนไทยเชื้อสายเวียดนามเริ่มมีโครงการฟื้นฟูภาษาตัวเองโดยเริ่มมีการเปิดโรงเรียนสอนภาษาเวียดนามให้แก่รุ่นลูกรุ่นหลาน พร้อมทั้งเป็นช่วงเวลาการเข้าสู่กลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียน (ASEAN) คนไทยเชื้อสายเวียดนามในจังหวัดนครพนมจึงกระตือรือร้นการฟื้นฟูภาษาของตนลงมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. เปรียบเทียบคำเรียกญาติภาษาเวียดนามของคนไทยเชื้อสายเวียดนามกับภาษาเวียดนามที่อยู่ในประเทศไทย
2. ศึกษาเปรียบเทียบคำเรียกญาติคนไทยเชื้อสายเวียดนามภาคเหนือ กลาง และใต้

บรรณานุกรม

- กัณฑิมา รักวงศ์วาน. (2550). การศึกษาคำเรียกสัมผัสและคำแสดงทัศนคติเกี่ยวกับสัมผัสในภาษาไทยตามแนวอธรรมศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ อ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เจียน ชีระวิทย์. (2542). เวียดนาม: สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคง การเมือง และการต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ เสิงประชา. (2538). มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ: โอดีียนสโตร์.
- นิยพรวน วรรณศิริ. (2540). มนุษย์วิทยาสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุชามรค อุเทศพรวัฒนกุล. (2544). วัฒนธรรมการบริโภคอาหารของชาวเวียดนามในเขตเทศบาลเมืองครุพนม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประสิทธิ์ สาวสิดญาติ. (2539). ระบบเครือญาติและการจัดระเบียบสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยลักษณ์ อุปราชากร. (2549). การศึกษาชื่อท่ามวยไทยตามแนวอธรรมศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ อ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ผุสดี จันทวิมล. (2541). เวียดนามในเมืองไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรลัดดา เมฆบัณฑูรย์. (2547). การศึกษาคำเรียกรสและทัศนคติเกี่ยวกับรสในภาษาจีนแต่จีวตามแนวอธรรมศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ อ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พิจิตร พานิชย์กุล. (2547). การศึกษาชื่อและระบบการทอชิ่นมัดหมี่ดังเดิมของคนไทยวน稼เงอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ตามแนวอธรรมศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ อ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พิมเสน บัวระภา และ Doan Thi Thu Hien. (2550). วัฒนธรรมเวียดนาม. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พุก หุ่ง วัน, สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2555.
- ภัทรา ปีณพะแพทัย. (2549). การวิเคราะห์องค์ประกอบของคำลงท้ายภาษาเวียดนาม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- มนสิกา. เยงสุวรรณ. (2550). คำเรียกประเภทผู้ของคนไทยในชุมชนวัดสวนแก้ว ต.บางเลน อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี : การศึกษาแนวอรอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ อ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- มุสลินี แนะนำ. (2553). วัฒนธรรมและเครื่องญาติข้ามชาติ(พันธุ์)ที่หมู่บ้านเกษตรโบราณ กลันตัน มาเลเซีย. วารสารรุสมิลแล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 31(1), 28-37.
- เยาวลักษณ์ เคลิมเกียรติ. (2542). คำเรียกญาติจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- วราภรณ์ ติระ. (2545). คำเรียกญาติของชาวไทยมุสลิมที่มีเชื้อสายต่างกันในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ อ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อาทิต พุ่มอยู่. (2548). การศึกษาคำเรียกข้าวและระบบโน้ตศัพท์เรื่องข้าวในภาษาอาเซียน ตะวันออกเฉียงใต้ตามแนวอรอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ อ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วิชาญ จำปีศรี. (2519). ภูวนอพยพกับความมั่นคงของชาติ. กรุงเทพฯ: โอดีียนสโตร์.
- วิภาวดีรังษี ประพันธศรี. (2535). คำเรียกญาติในภาษาคำเมือง: การวิเคราะห์ทางอรอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์. วิทยานิพนธ์ อ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ศศิธร นวลเสปเปรช. (2552). ระบบคำเรียกญาติภาษาส่าวຍ (กูย-กวย) ของผู้ดูดที่มีอายุต่างกันในจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ อ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ศุภมาส เอ่งจั่วน. (2537). คำเรียกญาติภาษาจีนยกเกี้ยนในภาคใต้ของประเทศไทย.
- วิทยานิพนธ์ อ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สนิท สมควรการ. (2519). มีเงินสนับว่าน้อง มีทองก็นับว่าพี่: ระบบครอบครัวและเครือญาติของไทย. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- ไสภานา ศรีจำปา. (2544). โลกทัศน์ของชาวเวียดนามจากสุภาษีต. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- ไสภานา ศรีจำปา. (2548). สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: เวียดนาม. กรุงเทพฯ: เอกพิมพ์ไทย.
- อนันต์ พุทธิดาภรณ์, สมภาษณ์, 10 พฤษภาคม 2555.
- อมรรัชย์ คหกิจโกศล. (2548). การเบริ่ยบเที่ยบคำเรียกเครื่องญาติในภาษาไทยและภาษาจีนแต่เดิม. ดำเนินวิชาการ. 4(1), 1-23.

- อมรา ประสิทธิรัฐสินธุ. (2533). วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์: วิเคราะห์สังคมไทยแนว
มนุษย์วิทยา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อมรา ประสิทธิรัฐสินธุ. (2549). กว่าจะเป็นนักภาษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขัญชลิกา ผาสุกกิจ. (2543). คำเรียกรสในภาษาไทยถี่นตามแนววรรณศิลป์ชาติพันธุ์.
- วิทยานิพนธ์ อ.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อานันท์ ภาณุรักษ์. (2515). มนุษย์กับสังคม สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ สำนักงานบริการฯ.
- อุทัย หรรษา. (2519). สังคมวิทยาประยุกต์. กรุงเทพฯ: โอดีเยนส์โดย.
- Thi Hang Truong. (2553). นิทานพื้นบ้านประเทศไทยเวียดนาม: การวิเคราะห์ตามภูมิภาคเชล
โลสติก. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- Bui Xuan My. (2007). Le Tuc Trong Gia Dinh Nguoi Viet. Ha Noi : Xuong In Cong Ty Co
Phan Van Hoa-Ha Noi.
- Chaichompoo, C. (2005). Variation of Vietnamese in the northeast of Thailand. Doctoral
dissertation, Ph.D., Mahidol University, Bangkok.
- Phan Ke Bien, (2003). Viet Nam Phong Tuc. Ha Noi: Cong Ty In Lao Dong Xa Hoi.
- Prasithrathsint, A. (1996). A comparative study of the Thai and Zhuang Kinship system.
In Collection of Papers on the Relationship between the Zhuang and the Thai.
(pp. 12-32). Bangkok: Chulalongkorn University Press
- Prasithrathsint, A. (2001). A componential analysis of kinship terms in Thai. In Essays in
Tai Linguistics. (pp. 261-275). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Som-indra, W. (2003). A phonological study of the Vietnamese Dialect as spoken at
Nakok village, Nongyat subdistrict, Muang district, Nakhonphanom province.
Master thesis, M.A., Mahidol University, Bangkok.
- Supapas Kumtanode, S. (2006). Thai regional cooking terms: an ethnosemantic study.
Doctoral dissertation, Ph.D., Mahidol University, Bangkok.
- Thanh Liem. (2005). Phong Tuc Viet Nam: Phong Tuc, Xa Hoi, Le Tet. Ha Noi:
Khanh Linh.